

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

RAPORT KOŃCOWY

z badania zdolności absorpcyjnych publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej – beneficjentów systemowych – w ramach Priorytetu VII *Promocja integracji społecznej* PO KL

ZAMAWIAJĄCY:
Województwo Mazowieckie

WYKONAWCA:

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2010

WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW

- EFS** – Europejski Fundusz Społeczny
- IP2** – Instytucja Pośrednicząca drugiego stopnia (Instytucja Wdrażająca)
- IOK** – Instytucja Organizująca Konkurs
- JST** – Jednostka Samorządu Terytorialnego
- KSI** – Krajowy System Informatyczny
- MCPS** – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej
- MJWPU** – Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych
- MGOPS** – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- MOPS** – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- OPS** – Ośrodek Pomocy Społecznej
- PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- PO KL** – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- ROEFS** – Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego
- UE** – Unia Europejska

STRESZCZENIE

Niniejszy raport prezentuje wyniki badania ewaluacyjnego wykonanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. Badanie miało na celu zdiagnozowanie zdolności absorpcyjnych publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej – beneficjentów systemowych – w ramach Priorytetu VII *Promocja integracji społecznej* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Realizacji głównego celu badania posłużyło:

- 1) zdiagnozowanie obecnego potencjału publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej – beneficjentów systemowych – do realizowania projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VII *Promocja Integracji Społecznej PO KL*;
- 2) określenie „typu idealnego” warunków dla wykorzystania przez nie środków dostępnych w ramach Priorytetu VII PO KL.

Badaniu zostały poddane publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej województwa mazowieckiego, działające na terenach miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich.

Zadania pomocy społecznej w województwie mazowieckim realizowane są przez jednostki wszystkich szczebli samorządu terytorialnego, a także administrację rządową.

Zadania te realizują:

- na poziomie gminy – ośrodki pomocy społecznej, miejskie ośrodki pomocy społecznej;
- na poziomie powiatu – centra pomocy rodzinie;
- na poziomie województwa – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

Instytucją Pośrednicząca drugiego stopnia (Instytucją Wdrażającą) dla Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim jest Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych.

Zgodnie z dyspozycją Zamawiającego¹ uwzględniono następujące kryteria ewaluacyjne:

- skuteczności
- trafności.

✓ Streszczenie wyników przeprowadzonej ewaluacji

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że w instytucjach pomocy i integracji społecznej istnieje duży potencjał związany z możliwością zwiększenia alokacji w ramach Priorytetu VII PO KL. Jest to potencjał przede wszystkim ludzki, gdyż powszechne jest wśród pracowników pomocy socjalnej i integracji społecznej przekonanie o celowości i sensowności działań prowadzonych w ramach realizacji projektów Priorytetu VII PO KL. Jednakże problemy i trudności, jakie się pojawiają w zakresie przygotowywania i wdrażania projektów Priorytetu VII PO

¹ Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia (SR.POKL.III/ZP/U-335-43/10).

KL, są stosunkowo liczne i mogą zniechęcić Beneficjentów do aplikowania, szczególnie w trybie konkursowym.

Najistotniejsze zdiagnozowane bariery zewnętrzne to:

- opóźnienia w przekazywaniu środków na realizację projektów;
- długotrwała procedura oceny formalnej i merytorycznej powodująca brak płynności finansowej i problemy w realizacji projektów zgodnie z harmonogramem;
- nadmierna biurokracja², która utrudnia aplikowanie, realizację i rozliczanie projektów;
- zmienność przepisów dotyczących realizacji przedmiotowych projektów;
- utrudniona komunikacja z IP2 – zmienność opiekunów projektów, brak jasnych zasad i standardów współpracy między IP2 a Beneficjentami;
- różnice w interpretacji tych samych dokumentów przez przedstawicieli IP2.

Z barier o charakterze wewnętrznym należy wymienić:

- braki kadrowe związane z niewystarczającą liczbą pracowników placówki pomocy społecznej oraz wieloma zadaniami podstawowymi instytucji; brak pracowników w odpowiednim stopniu przygotowanych do realizacji projektów, tj. pracowników socjalnych z odpowiednim, wymaganym ustawą, wykształceniem;
- brak motywacji części pracowników socjalnych do realizacji zadań wynikających z projektów;
- trudności lokalowe;
- problemy z zabezpieczeniem wkładu własnego – a przez to brak ciągłości finansowania etatów pracowników lub niemożność uruchomienia działań projektowych w przypadku opóźnień w przekazaniu środków;
- luki kompetencyjne pracowników socjalnych w zakresie przygotowywania i realizacji projektów.

Jednocześnie wydaje się, że istnieje parę stosunkowo prostych rozwiązań, które w sposób znaczący mogą wspomóc Beneficjentów systemowych w zakresie zwiększenia absorpcji środków przeznaczonych na realizację projektów Priorytetu VII PO KL. Niektóre z rekomendacji mają bardziej złożony charakter.

Beneficjenci systemowi Priorytetu VII PO KL to grupa doświadczona we wdrażaniu funduszy unijnych. Część z nich posiada nawet doświadczenie z poprzedniego okresu programowania, a także w realizacji projektów finansowanych z innych środków zewnętrznych. Dzięki temu, przekonaniu o własnych kompetencjach oraz celowości prowadzonych działań, decydują się

² Biurokracja rozumiana tu jest jako czasochłonne, wieloetapowe i skomplikowane – z punktu widzenia Beneficjenta systemowego – wymogi formalne związane z przygotowaniem i realizacją projektów .

coraz śmieiej na aplikowanie o środki, także w trybie konkursowym. Ten fakt z pewnością może stanowić dobrą bazę do działań związanych z realizacją projektów w przyszłości.

Większe placówki (powiatowe, placówki warszawskie) z reguły chętniej aplikują o środki, co wynika z większych możliwości kadrowych, lokalowych, zabezpieczenia wkładu własnego czy utrzymania płynności finansowej. Tam, gdzie ośrodek ma ograniczone zasoby kadrowe, organizacyjne lokalowe, finansowe (płynność finansowa) – trudno o motywację i chęć do dodatkowej pracy, z którą związane jest wdrażanie projektów Priorytetu VII PO KL. Tym bardziej trudno, że w ślad za ową dodatkową pracą nie zawsze idą gratyfikacje finansowe.

Czynniki wpływające na absorpcję środków w ramach Priorytetu VII PO KL podzielono w tym raporcie na wewnętrzne i zewnętrzne.

W zakresie czynników wewnętrznych zdiagnozowano podczas badania problem **niskiej motywacji** części pracowników do realizacji zadań wynikających z Priorytetu VII PO KL. Jest to wypadkowa wielu czynników – dużej liczby zadań stałych³ oraz niewielkiej lub niekiedy żadnej gratyfikacji finansowej. Może też wynikać z nieumiejętności przełożonych w zakresie wykorzystania motywatorów finansowych i pozafinansowych oraz nieumiejętności efektywnego zarządzania zespołem projektowym.

Rekomendacja 1:

- ⇒ Wsparcie szkoleniowe i doradcze dla osób, które zarządzają zespołami projektowymi w zakresie motywowania współpracowników i podwładnych.
- ⇒ Wprowadzenie lub modyfikacja systemu motywacji pracowników zaangażowanych w realizację projektów.
- ⇒ Wprowadzenie zasady dodatkowego wynagrodzenia dla pracowników zaangażowanych w realizację projektów.

Małe ośrodki (przede wszystkim gminne) mają niekiedy problem z zabezpieczeniem **wkładu własnego** na realizację projektu. Niesie to ze sobą niebezpieczeństwo reprodukcji nierówności społeczno-ekonomicznych, co jest przeciwne celom, które mają być realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

³ Przez zadania stałe należy rozumieć te zadania, które nie są związane z realizacją projektu i są wykonywane bez względu na niego.

Rekomendacja 2:

- ⇒ Rozważenie możliwości obniżenia wysokości wkładu własnego w przypadku małych ośrodków.

Czynnikiem decydującym o skutecznej aplikacji jest w dużej mierze wielkość i doświadczenie instytucji. Z reguły skuteczniej aplikują te, które posiadają doświadczoną kadrę i środki finansowe pozwalające udźwignąć realizację projektów bez utraty płynności finansowej w przypadku opóźnień w płatnościach środków.

Z wielkością placówki związana jest **liczba zatrudnionych pracowników**. Jest to jeden z ważniejszych czynników blokujących aplikowanie o środki według Beneficjentów – zbyt mała liczba pracowników, którzy nie są w stanie ze względu na podstawowe obowiązki zawodowe właściwie realizować zadań związanych z wdrażaniem projektów Priorytetu VII PO KL. Szczególnie jest to widoczne wśród najmniejszych ośrodków pomocy społecznej, gdzie kierownik jest jednocześnie osobą odpowiedzialną za realizację projektu.

Rozwiązaniem miała być możliwość zatrudnienia dodatkowych pracowników socjalnych w ramach Działania 7.1.1 i 7.2.2. Jednak nie jest to rozwiązanie do końca skuteczne, gdyż sytuacja formalno-prawna nowozatrudnionych osób nie jest jednoznaczna. Fakt, że projekty trwają teoretycznie tylko rok, a w praktyce często parę miesięcy, pojawiają się problemy z zachowaniem płynności zatrudnienia nowych pracowników pomiędzy poszczególnymi rundami aplikacyjnymi oraz trudności związane z wdrażaniem nowego pracownika w działania projektowe.

Rekomendacja 3:

- ⇒ Umożliwienie zatrudnienia dodatkowej osoby od momentu aplikowania o środki.
- ⇒ Umożliwienie kwalifikowalności kosztów zatrudnienia dodatkowego pracownika od momentu ogłoszenia naboru wniosków systemowych w danej rundzie aplikacyjnej.
- ⇒ Umożliwienie delegowania pracownika tylko do zadań związanych z realizacją projektu.

Małe ośrodki borykają się z **problemami lokalowymi** – brakuje miejsca na dodatkowe stanowiska pracy dla pracowników zatrudnionych w ramach projektu, miejsca na realizację zadań wynikających z projektu.

Rekomendacja 4:

- ⇒ Umożliwienie kwalifikowalności kosztów wynajmu/adaptacji dodatkowych pomieszczeń od momentu ogłoszenia naboru wniosków systemowych w danej rundzie aplikacyjnej.

Z wielkością placówki jest też związana kolejna determinanta w zakresie aplikowania o środki w Priorytecie VII PO KL – zachowanie **płynności finansowej** przy nieterminowym – z punktu widzenia realizacji projektu – przekazywaniu środków przez IP2. Wynika to z wielu czynników – długości procedury aplikacyjnej, momentu ogłaszania naboru, możliwości dokonywania przez Beneficjentów poprawek we wnioskach. Faktem jest, że małe ośrodki (przede wszystkim gminne) borykają się z problemami z płynnością finansową, gdy środki przewidziane na realizację projektów przekazywane są z opóźnieniem przez IP2. Uderza to najsilniej właśnie w Beneficjentów najślabszych pod względem instytucjonalnym i finansowym. Doświadczenia roku 2008 tylko te obawy nasilają. Beneficjenci podkreślają jednak, że sytuacja w tym zakresie – przekazywania środków finansowych przez PI2 – wygląda zdecydowanie coraz lepiej.

Rekomendacja 5:

- ⇒ Przekazywanie środków finansowych maksymalnie wcześniej jak to jest możliwe.
- ⇒ Umożliwienie zaliczkowej wypłaty pewnej części środków koniecznych do uruchomienia projektu zgodnie z harmonogramem.

Zmiany dokumentów dotyczących realizacji projektów w trakcie ich trwania to czynnik zewnętrzny, który jest znacznym utrudnieniem w zakresie wdrażania projektów Priorytetu VII PO KL. Zarządzanie projektem – od momentu aplikacji po rozliczenie – związane jest z poruszaniem się po wielu dokumentach opisujących różnorodne procedury i zasady. Zmiany w tych dokumentach powodują „efekt kuli śnieżnej” i przy niedługim czasie na realizację projektu oraz ograniczonych zasobach ludzkich powodują przenoszenie punktu ciężkości z meritum na obsługę formalną.

Rekomendacja 6:

- ⇒ Ograniczenie nanoszenia koniecznych zmian do momentów przejściowych, między zakończeniem jednej rundy aplikacyjnej a ogłoszeniem naboru do następnej.

Zdiagnozowano **różne interpretacje** tych samych zapisów dokumentów związanych z realizacją projektów Priorytetu VII PO KL przez przedstawicieli IP2, co powoduje chaos informacyjny, niepokój i podważa zaufanie Beneficjentów do wiarygodności i kompetencji IP2.

Rekomendacja 7:

- ⇒ Opracowanie jasnej procedury opisującej kontakty między Beneficjentem a IP2 na różnych etapach realizacji projektu.
- ⇒ Uruchomienie newsletter'a dla Beneficjentów z informacjami o zmianach w dokumentacji, interpretacjami zapisów sprawiających trudności w realizacji projektów itd.
- ⇒ Gromadzenie i upowszechnianie interpretacji dokumentów, które budzą wątpliwości Beneficjentów.

Kolejny obszar badawczy związany jest z **beneficjentami ostatecznymi** projektów realizowanych w zakresie Priorytetu VII PO KL. Grupa docelowa, którą swym działaniem obejmuje Priorytet VII jest z definicji specyficzna i stosunkowo trudna. To często osoby o roszczeniowej postawie, przyzwyczajone do pomocy finansowej i nie zawsze chętne do poszukiwania aktywnych sposobów zmiany swej sytuacji społecznej i zawodowej. Rodzi to szereg trudności z rekrutacją beneficjentów ostatecznych, utrzymaniem ich w czasie realizacji całego projektu. Zaczyna być też dostrzegalne zjawisko „wyczerpywania się” liczby beneficjentów ostatecznych.

Rekomendacja 8:

- ⇒ Przygotowanie osób odpowiedzialnych za rekrutację beneficjentów ostatecznych do skutecznej pracy z grupą docelową (warsztaty, case study, wizyty studyjne).
- ⇒ Umożliwienie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy ośrodkami pomocy i integracji społecznej w zakresie skutecznej rekrutacji i pozyskiwania beneficjentów ostatecznych.
- ⇒ Rozważenie możliwości rozszerzenia grupy docelowej (np. o młodzież poniżej 15 roku życia) w celu ograniczenia „wrodzonej bezradności”.

Opiekunowie projektów są oceniani przez Beneficjentów bardzo różnie, w większości dobrze. Oczywiście największe znaczenie będzie miał tu jednostkowy czynnik ludzki i umiejętność budowania prawidłowych relacji przy jednoczesnej dbałości o wysoki poziom merytoryczny oferowanego wsparcia przez poszczególnych opiekunów. Nie jest więc to rola prosta. Jednakże niezwykle istotna, bo to przez pryzmat opiekuna projektu Beneficjent postrzega Instytucję Wdrażającą. Znaczna rotacja na funkcji opiekuna projektu także utrudnia sprawną realizację zadań i komunikację z Beneficjentami. Brak pewnych standardów w relacjach pomiędzy opiekunami i Beneficjentami powoduje, że każdorazowa zmiana związana jest ze stresem obu stron tej relacji.

Rekomendacja 9:

- ⇒ Umożliwienie opiekunom projektów wymiany dobrych praktyk.
- ⇒ Ograniczenie rotacji na funkcji opiekuna projektu, z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń Beneficjenta w tym zakresie⁴.
- ⇒ Standaryzacja pracy opiekunów oraz opracowanie i wdrożenie systemu weryfikacji jakości pracy opiekunów.

Czas realizacji projektów to kolejny obszar problemowy, który stanowi barierę w skutecznej aplikacji w ramach przedmiotowej osi priorytetowej PO KL. Specyfika działań prowadzonych w obszarze pomocy i integracji społecznej, grupa beneficjentów ostatecznych i jej potrzeby powodują, że projekty roczne są zbyt krótkie, by można było mówić o rzeczywistym i kompleksowym wsparciu. Jest to trudne tym bardziej, że cykl życia projektu w ramach Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim to często (szczególnie w mniejszych ośrodkach) kilka miesięcy realnej pracy z grupą docelową.

Rekomendacja 10:

- ⇒ Rozważenie możliwości wydłużenia czasu trwania projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL do 2-3 lat.

Obszar szkoleń – co prawda większość z Beneficjentów miało okazję uczestniczyć w szkoleniu (czasem nawet kilku) poświęconemu Priorytetowi VII PO KL i większość je dobrze oceniała, jednak wciąż są duże oczekiwania i potrzeby w tym zakresie. Wynika to ze:

- złożoności działań związanych z realizacją projektów systemowych,
- zmienności dokumentów determinujących ich wdrażanie,
- rotacji wśród pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej.

To wszystko powoduje, że szkolenia mają charakter procesowy i powinny być stale i równoległe prowadzone w celu wsparcia Beneficjentów, a tym samym zwiększenia alokacji w ramach Priorytetu VII PO KL. Zasadne byłoby prowadzenie szkoleń także już pomiędzy ogłoszeniem naboru a terminem składania wniosków. Tak, aby maksymalnie wesprzeć osoby przygotowujące projekty do jak najlepszego ich opracowania. Jednym ze skutków takiego działania powinno być zmniejszenie problemów/błędów na etapie oceny formalnej/merytorycznej i tym samym skrócenie czasu pomiędzy złożeniem wniosku a podpisaniem umowy. Z kolei konsultacje w trybie systemowym prowadzone są realnie także podczas oceny wniosków, w momencie ich ciągłego poprawiania i „uczenia się na błędach”. Wysiłek włożony w szkolenie i konsultacje przed złożeniem wniosku do oceny pozwoli na ograniczenie czasu i kosztów

⁴ Uwzględnianie liczby dotychczasowych zmian opiekuna projektu danego Beneficjenta systemowego.

związanych z obecnym kształtem dokonywania oceny wniosków systemowych. Pozwoli na skupienie się nad wyborze najlepszych projektów, na ich doskonaleniu, a nie „walce” o spełnienie niezbędnego minimum.

Problemy zgłaszane przez Beneficjentów w tym obszarze to niewystarczająca liczba szkoleń, zbyt wąska oferta dla osób, które potrzebują wsparcia w przygotowaniu projektu (położony nacisk na szkolenia wdrożeniowe), zbyt krótkie szkolenia. Zgłaszano pojedyncze przypadki, gdy trenerzy szkolili niezgodnie z późniejszą interpretacją przez IP2.

Rekomendacja 11:

- ⇒ Umożliwienie wszystkim osobom zaangażowanym w przygotowywanie i realizację projektów udziału w szkoleniu na każdym etapie realizacji projektu (w różnorodnych formach).
- ⇒ Aktualizacja lub opracowanie przez MCPS (przy współpracy z IP2) standardów szkoleń Beneficjentów systemowych.
- ⇒ Przygotowanie i uruchomienie szkoleń e-learningowych dedykowanych określonym grupom odbiorców.

W trakcie badania zidentyfikowano problem, że niekiedy **osoby oceniające projekty** nie mają wystarczającej wiedzy na temat specyfiki pracy socjalnej. Niesie to za sobą ryzyko akceptacji projektów, które w nikłym stopniu przyczyniają się do realnego rozwiązywania problemów z obszaru oddziaływania Priorytetu VII PO KL.

Rekomendacja 12:

- ⇒ Umożliwienie asesorom odbycie szkolenia, case study, warsztatów, wizyt studyjnych itd. związanych ze specyfiką pracy socjalnej.
- ⇒ Zlecenie zadań związanych z oceną projektów osobom z wystarczającą wiedzą/doświadczeniem w zakresie specyfiki pracy socjalnej.

Czynnikiem utrudniającym Beneficjentom pracę w obszarze Priorytetu VII PO KL jest ponadto **moment ogłaszania naboru**. Są to projekty, które muszą się zamknąć obecnie w roku budżetowym. Mogą więc trwać maksymalnie 12 miesięcy. Jednak z reguły tyle nie trwają, bo nabór na przykład w roku 2010 prowadzony był między 15 stycznia a 18 lutego. Już sam moment ogłoszenia naboru skraca potencjalny czas o 1,5 miesiąca. Procedura oceny, ostateczne podpisywanie umowy to kolejne tygodnie/miesiące. Według Beneficjentów realnej pracy z grupą

docelową pozostaje dosłownie kilka miesięcy, co przekłada się bezpośrednio na jakość prowadzonych działań i osiągnięcia założonych w projekcie wskaźników.

Rekomendacja 13:

- ⇒ Ogłaszanie naboru na projekty systemowe w Priorytecie VII PO KL w województwie mazowieckim w trzecim kwartale roku poprzedzającego realizację projektu.

Procedura oceny projektów, konsultowanie ich w jednostkach nadrzędnych placówek pomocy i integracji społecznej, liczba wniosków przypadających na jednego asesora, wielokrotne poprawki dokonywane na tym etapie przez Beneficjentów powodują, że ten etap trwa stosunkowo długo – skracając tym samym czas na działania merytoryczne i realizację projektu.

Rekomendacja 14:

- ⇒ Zwiększenie liczby asesorów, tak, by na jedną osobę przypadało mniej wniosków do oceny.
- ⇒ Rozważenie możliwości ograniczenia liczby dokonywania poprawek na etapie oceny wniosków.

Jednym z ujawnionych podczas badania aspektów, który może utrudniać wdrażanie projektów realizowanych w ramach Priorytetu VII PO KL przez Beneficjentów systemowych są **braki kompetencyjne przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego** w zakresie specyfiki pracy socjalnej i realizacji projektów Priorytetu VII PO KL. Jest to uwaga o tyle istotna, że w świetle niedawnych wyborów samorządowych oraz kompetencji decyzyjnych JST w obszarze Priorytetu VII PO KL może w istotny sposób wpływać na realizację przedmiotowych projektów.

Rekomendacja 15:

- ⇒ Umożliwienie przedstawicielom JST przeszkolenia w zakresie specyfiki pracy socjalnej i realizacji projektów Priorytetu VII PO KL.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	14
II. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA I CELE BADANIA	18
III. STRUKTURA BADANIA I CELE EWALUACYJNE	19
IV. METODOLOGIA	21
V. WYNIKI BADANIA	
5.1. Alokacja w ramach Priorytetu VII PO KL na lata 2007-2013 w województwie mazowieckim oraz poziom jej dotychczasowego wykorzystania	27
5.2. Diagnoza potencjału aplikacyjnego	
✓ Doświadczenia związane z wdrażaniem Priorytetu VII PO KL	30
✓ Projekty systemowe i konkursowe w Priorytecie VII PO KL	32
✓ W partnerstwie czy samodzielnie?	33
✓ Struktura organizacyjna	33
✓ Budżet	35
✓ Potencjał kadrowy publicznych placówek pomocy i integracji społecznej	36
✓ Współpraca z organem prowadzącym	39
✓ Współpraca z IP2	40
✓ Ocena poziomu wiedzy i umiejętności pracowników pomocy społecznej	43
✓ Wywiązywanie się instytucji z obowiązków związanych z przygotowaniem i realizacją projektu/ów	45
✓ Szkolenia i doradztwo	46
✓ Pozostałe źródła informacji	51
✓ Problemy z beneficjentami ostatecznymi	59
✓ Poprawa jakości usług pomocy i integracji społecznej dzięki realizacji projektów	61
5.3. Dodatkowe czynniki i postawy wpływające na aplikowanie o środki w trybie konkursowym	62
5.4. Niezbędne i optymalne warunki organizacyjne, prawne, finansowe, kadrowe i techniczne do realizowania projektów w trybie systemowym oraz konkursowym	63
5.5. Niezbędne i optymalne warunki wsparcia merytorycznego do realizowania projektów w trybie systemowym oraz konkursowym	67
5.6. Bariery w aplikowaniu o środki w ramach Priorytetu VII PO KL	
✓ Czynniki zewnętrzne, blokujące skuteczne ubieganie się placówek o dofinansowanie projektów w ramach Prio-	

rytetu VII PO KL	69
✓ Czynniki wewnętrzne, blokujące skuteczne ubieganie się placówek o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL	70
5.7. Wnioski i rekomendacje – proponowane sposoby zwiększenia zdolności absorpcyjnej publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej	71
VI. ZAŁĄCZNIKI	
✓ Załącznik 1 – Spis wykresów, tabel i map	81
✓ Załącznik 2 – Beneficjenci i grupy docelowe w ramach Priorytetu VII PO KL	82
✓ Załącznik 3 – Lista dokumentów wykorzystanych przy ewaluacji – dane zastane	85
✓ Załącznik 4 – Przeprowadzone badania – dane wywołane	86
✓ Załącznik 5 – Analiza SWOT	87
✓ Załącznik 6 – Case study	88
✓ Załącznik 7 - Ścieżka krytyczna	115
✓ Załącznik 8 - Kwestionariusz badania internetowego	119
✓ Załącznik 9 – Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębianego z pracownikami instytucji pomocy i integracji społecznej	128
✓ Załącznik 10 – Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębianego z pracownikami Wydziału Informacji i Szkoleń Beneficjentów MJWPU	130
✓ Załącznik 11 – Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębianego z pracownikami Wydziału Oceny Merytorycznej Wniosków PO KL MJWPU	132
✓ Załącznik 12 – Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębianego z pracownikami Wydziału Wdrażania Priorytetu VII PO KL MJWPU	134
✓ Załącznik 13 – Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębianego z pracownikami Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego w województwie mazowieckim	136
✓ Załącznik 14 – Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego z pracownikami instytucji posiadających doświadczenie w realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL	138
✓ Załącznik 15 – Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego z pracownikami instytucji nie posiadających doświadczenia w realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL	141

I. WPROWADZENIE

Program Operacyjny Kapitał Ludzki, jako jeden z programów operacyjnych wdrażanych w latach 2007–2013, wspiera politykę społeczną i finansuje działania na 2 płaszczyznach: przeciwdziałania bezrobociu oraz rozwoju zasobów ludzkich. „Program Operacyjny Kapitał Ludzki realizuje drugi cel horyzontalny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 – poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej”⁵. Środki na jego realizację pochodzą głównie z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)⁶. W ramach PO KL określono X osi priorytetowych, tzw. priorytetów. Priorytety I-V są realizowane na poziomie centralnym, natomiast Priorytety VI-IX na poziomie regionalnym. Realizacja Priorytetu X *Pomoc techniczna* pozwala na sprawne wdrażanie i monitorowanie postępów realizacji Programu oraz promocję Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce.

Realizacja projektów w ramach Priorytetu VII PO KL jest wyrazem demokratyzacji państwa, a co za tym idzie – przenoszenia punktu ciężkości na społeczności lokalne. Bowierniejskutekniej na potrzeby tychże społeczności potrafią odpowiadać instytucje, które są na tyle blisko, żeby dostrzegać autentyczne problemy, widzieć szanse i możliwości.⁷

W kontekście niniejszego badania interesuje nas **Priorytet VII Promocja integracji społecznej**, mający na celu przede wszystkim **ułatwienie dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym** oraz **rozwijania instytucji ekonomii społecznej jako skutecznej formy integracji społeczno-zawodowej**.

W ramach Priorytetu VII wyodrębnione zostały następujące Działania i Poddziałania:

7.1 ROZWÓJ I UPOWSZECHNIENIE AKTYWNEJ INTEGRACJI

Poddziałanie 7.1.1 – Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej

⁵ „Program Operacyjny Kapitał Ludzki realizuje drugi cel horyzontalny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 - poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej”.

[w:] *Analiza porównawcza województw w kontekście realizacji celów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, lipiec 2010, s. 5.

⁶ „Ponad 60% środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) alokowanych w Polsce w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (PO KL) przeznaczonych jest na wsparcie dla regionów, osiąganie celów strategicznych Programu w znaczącym stopniu zależy od efektywności działań prowadzonych w każdym z województw”.

Ibid, s. 4.

⁷ „Wzrost roli lokalnej polityki społecznej wynika z demokratyzacji państwa, co powoduje, że lokalne podmioty uzyskują więcej uprawnień i samodzielności w działaniu. Podmioty lokalne w większym stopniu odpowiadają za rozwiązywanie wielu problemów”.

[w:] *Strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej dla województwa mazowieckiego na lata 2005-2013*, Warszawa, 4 lipca 2005 r., s. 3.

Poddziałanie 7.1.2 - Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie

Poddziałanie 7.1.3 – Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej

7.2 PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU I WZMOCNIENIE SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ

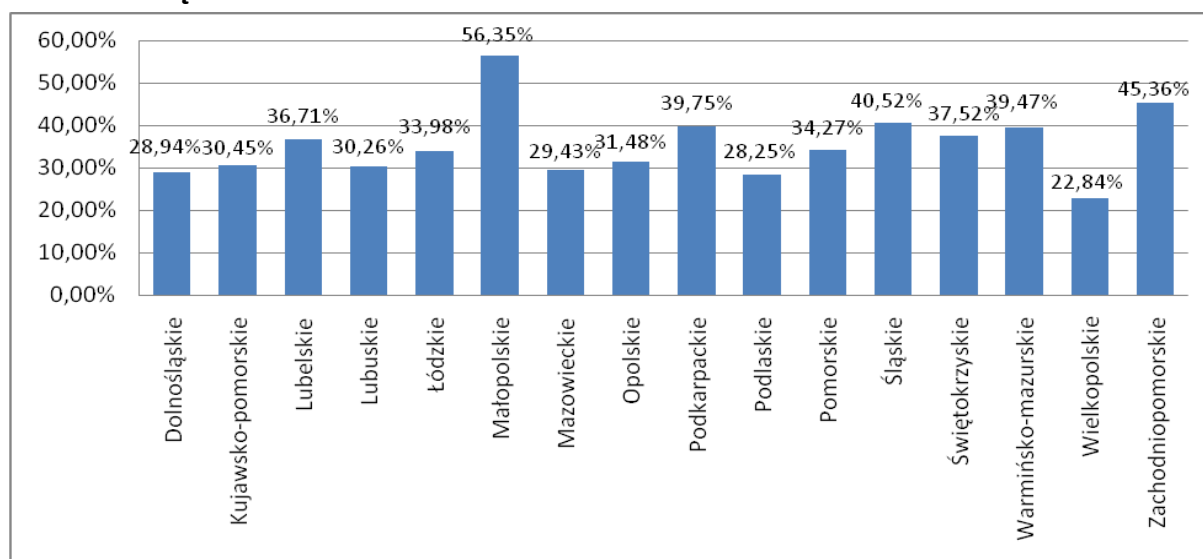
Poddziałanie 7.2.1 – Aktywizacji zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem Społecznym

Poddziałanie 7.2.2 – Wsparcie ekonomii społecznej

7.3 INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ AKTYWNEJ INTEGRACJI

Stan wdrażania Priorytetu VII PO KL według województw prezentuje poniższy wykres.⁸ Województwo mazowieckie z wartością 29,43% realizacji zobowiązań UE na lata 2007–2013 plasuje się znacznie poniżej średniej dla całej Polski, która wynosi 35,54%.

Wykres 1. Stan wdrażania Priorytetu VII PO KL według województw na dzień 30 czerwca 2010 r. – zawarte umowy/wydane decyzje o dofinansowanie - % realizacji zobowiązań UE na lata 2007–2013

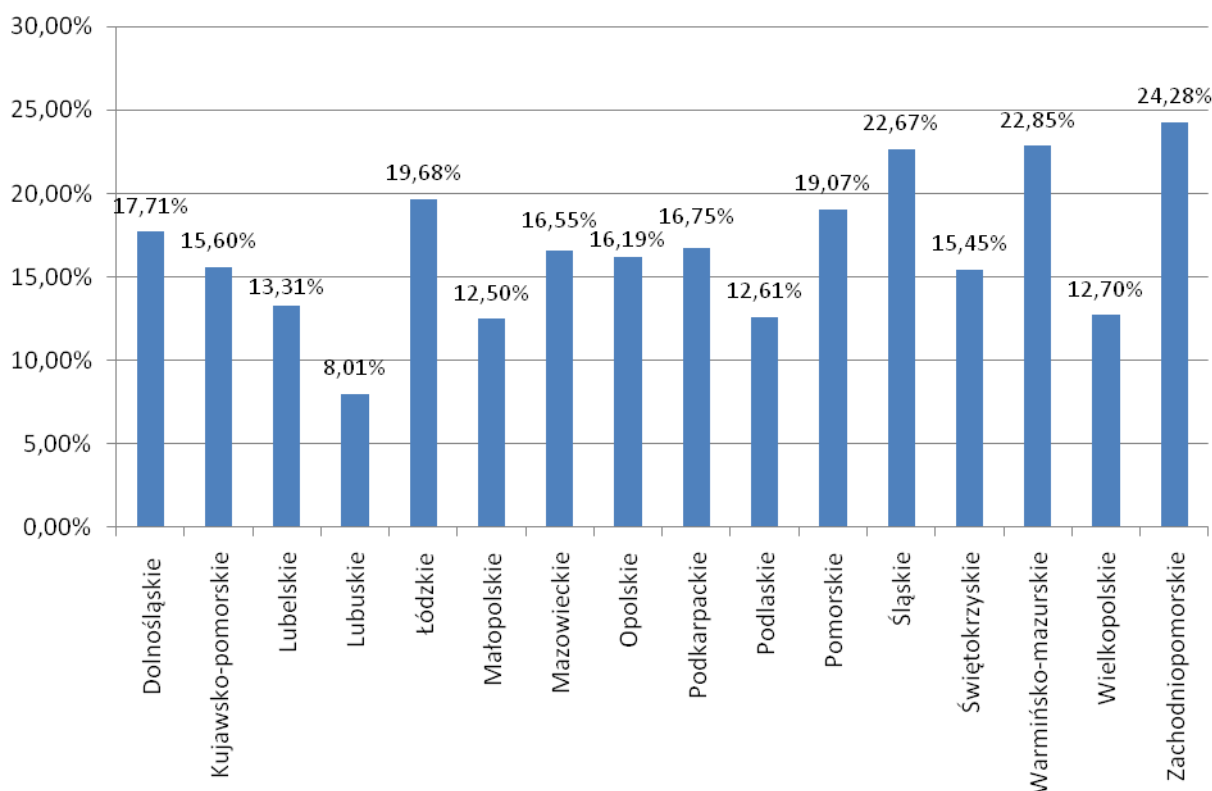

Źródło: Opracowanie własne na podstawie - *Informacja miesięczna z realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (wg stanu na dzień 30 września 2010 r.)*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, <http://www.efs.gov.pl>.

Z kolei wydatki wykazane przez beneficjentów we wnioskach o płatność zweryfikowanych przez właściwe instytucje od uruchomienia programu kształtują się dla wszystkich województw na średnim poziomie 16,88%. Wynik województwa mazowieckiego 16,55% jest bliski tej średniej.

⁸ *Informacja miesięczna z realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (wg stanu na dzień 30 września 2010 r.)*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, <http://www.efs.gov.pl>.

Wykres 2. Stan wdrażania Priorytetu VII PO KL według województw na dzień 30 czerwca 2010 r. – wydatki wykazane przez beneficjentów we wnioskach o płatność zwerifikowanych przez właściwe instytucje od uruchomienia programu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie - *Informacja miesięczna z realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (wg stanu na dzień 30 września 2010 r.)*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, <http://www.efs.gov.pl>.

Projekty w ramach Działania 7.1 są realizowane w trybie systemowym, natomiast w ramach Działania 7.2 i 7.3 – w trybie konkursowym. Poniżej zaprezentowano profil beneficjentów systemowych Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim.

Tabela 1. Beneficjenci systemowi Priorytetu VII PO KL

Priorytet VII		Beneficjenci systemowi
Działanie 7.1 Poddziałanie 7.1.1	Projekty, których realizacja jest kontynuowana	230 Ośrodków Pomocy Społecznej
	Projekty, których realizacja rozpocznie się w 2010 r.	101 Ośrodków Pomocy Społecznej
Działanie 7.1 Poddziałanie 7.1.2.	Projekty, których realizacja jest kontynuowana	37 Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie
	Projekty, których realizacja rozpocznie się w 2010 r.	5 Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie

Działanie 7.1 Poddziałanie 7.1.3	Mazowieckie Centrum Pomocy Społecznej
-------------------------------------	---------------------------------------

Źródło - *Informacja dla Beneficjentów o Planach Działania na rok 2010 – Priorytet VII Promocja integracji społecznej*, <http://pokl.mazowia.eu>

Instytucje publiczne, dla których w Działaniu 7.1 przewidziano tryb systemowy, nie wykorzystują w pełni dostępnej alokacji – w roku 2010 w ramach Poddziałania 7.1.1 wykorzystano 86,97%, zaś 7.1.2 – 78,5% dostępnej alokacji. Natomiast w ramach Działań 7.2 i 7.3 – realizowanych w trybie konkursowym dostępnym dla wszystkich podmiotów – nie stanowią istotnej grupy wnioskodawców/beneficjentów. Przykładowo w zatwierdzonej 6 lipca 2010 r. przez Zarząd Województwa Mazowieckiego liście rankingowej wniosków, w ramach Działania 7.3 „Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji” PO KL, znalazło się w sumie 358 wniosków, z czego 15 wniosków opracowały instytucje pomocy i integracji społecznej (niektórzy złożyli po 2 wnioski). Stanowi to jedynie 4,2% wszystkich wniosków. Pozytywnie zostało ocenionych 10 z nich – 5 uzyskało środki (w tym 1 do negocjacji), 5 – mimo pozytywnej oceny – brak środków finansowych. Odrzucono 5 wniosków z powodu niezyskania minimum punktowego w zakresie kryteriów części A karty oceny merytorycznej (5 wniosków) lub w zakresie kryteriów części B karty oceny merytorycznej (1 wniosek). Wnioskodawcami były przede wszystkim Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – 10 wniosków, 3 wnioski złożyły Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, zaś 2 Ośrodki Pomocy Społecznej.

II. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA I CELE BADANIA

*Celem niniejszego badania ewaluacyjnego jest **zdiagnozowanie obecnego potencjału publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej – beneficjentów systemowych – do realizowania projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej PO KL oraz określenie „typu idealnego” warunków dla wykorzystania przez nie środków dostępnych w ramach Priorytetu VII PO KL.***

Do tak sformułowanego celu ogólnego badania ewaluacyjnego zostały określone **cele szczegółowe:**

- Opis alokacji w ramach Priorytetu VII na lata 2007–2013 w województwie mazowieckim oraz poziomu jej dotychczasowego wykorzystania.
- Dokonanie diagnozy potencjału aplikacyjnego.
- Zidentyfikowanie dodatkowych czynników/postaw wpływających na aplikowanie o środki w trybie konkursowym.
- Określenie niezbędnych i optymalnych warunków organizacyjnych, prawnych, finansowych, kadrowych i technicznych do realizowania projektów w trybie systemowym/konkursowym.
- Określenie niezbędnych i optymalnych warunków wsparcia merytorycznego do realizowania projektów w trybie systemowym/konkursowym.
- Wypunktowanie barier w aplikowaniu o środki w ramach Priorytetu VII PO KL.
- Zaproponowanie sposobów zwiększenia zdolności absorpcyjnej publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej.

III. STRUKTURA BADANIA I KRYTERIA EWALUACYJNE

Zgodnie z przyjętym raportem metodologicznym realizacja celów badawczych polegała na aktywnym poszukiwaniu odpowiedzi za pomocą metod, technik i narzędzi badawczych wykorzystywanych do zebrania danych o charakterze jakościowym i ilościowym.

Powyższe zagadnienia badawcze realizowane były z dwóch perspektyw:

- procedury systemowej
- procedury konkursowej

Badaniem zostały objęte publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej z terenu województwa mazowieckiego⁹, tj.:

1. Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej
2. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
3. Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej
4. Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
5. Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie
6. Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie

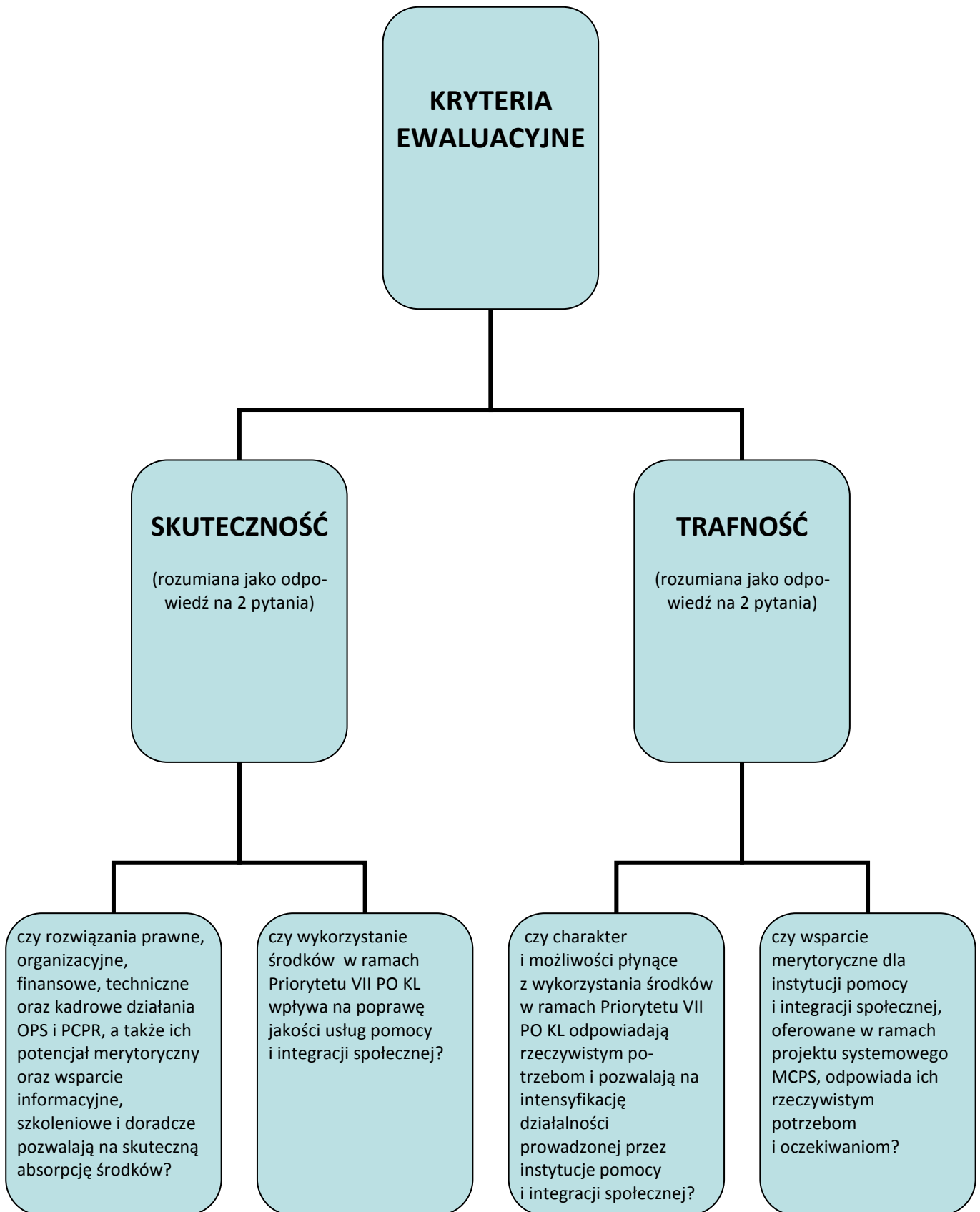
oraz

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych¹⁰.

Podczas badania zastosowano następujące kryteria ewaluacyjne:

⁹ Lista instytucji objętych badaniem stanowi załącznik nr 9 do *Raportu metodologicznego. Badanie zdolności absorpcyjnych publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej – beneficjentów systemowych – w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej PO KL*, Master Consulting, Warszawa, wrzesień 2010.

¹⁰ Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych w dalszej części tekstu będzie też oznaczana jako IP2 (Instytucja Pośrednicząca drugiego stopnia).

Źródło – opracowanie własne

IV. METODOLOGIA

W celu uwiarygodnienia wyników przeprowadzonego badania ewaluacyjnego założono zastosowanie różnorodnych metod i technik badawczych. Zakładany efekt zapewnia METODA TRIANGULACJI¹¹.

W trakcie prowadzonego badania korzystano z następujących metod badawczych:

✓ Analiza desk research

Analiza danych zastanych to analiza źródeł wtórnych, czyli informacji już istniejących, a nie wygenerowanych specjalnie dla celów danego badania. W niniejszym badaniu analiza desk research pełniła dwojaką rolę:

- 1) pierwszy, wstępny etap badania, pozwalający ewaluatorom na szczegółowe zapoznanie się z dotyczącą badania tematyką oraz przygotowanie narzędzi badawczych,
- 2) źródło informacji służące udzieleniu odpowiedzi na część pytań badawczych.

W ramach analizy desk research przestudiowano zarówno strategiczne dokumenty krajowe i regionalne, jak dokumenty wewnętrzne badanych publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej. Analizie poddano dostępne strony i portale internetowe instytucji zaangażowanych we wdrażaniu projektów Priorytetu VII PO KL.

✓ Ankieta internetowa

Ankieta internetowa (CAWI) stanowiła zasadniczą część niniejszego badania, służąc zebraniu dużej ilości informacji oraz szerokiego spektrum opinii. Szeroki zakres zastosowania techniki CAWI podyktowany jest jej specyfiką, polegającą na możliwości dotarcia w krótkim czasie do szerokiej grupy respondentów. Za właściwością zastosowania tej techniki w przypadku niniejszego badania przemawiał również charakter grupy, którą należało przebadać.

Ankiety rozesłano do 88 instytucji. W badaniu ankietowym wzięło udział 105 osób. Z założenia miały ją wypełnić 2 osoby:

- osoby na stanowiskach kierowniczych wszystkich publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej w województwie mazowieckim,
- pracownicy wszystkich publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej w województwie mazowieckim odpowiedzialni za przygotowanie i realizację projektów konkursowych i systemowych współfinansowanych ze środków EFS w ramach Priorytetu VII PO KL.

W niektórych przypadkach (18 wskazań) – była to jedna i ta sama osoba (pełniąca obie te funkcje)

¹¹ Triangulacja rozumiana jest tu jako połączenie różnych metod badawczych (np. analiza desk research, ankieta internetowa, indywidualne wywiady pogłębione itd.), analiza danych wtórnych i pierwotnych, łączenie metod jakościowych i ilościowych.

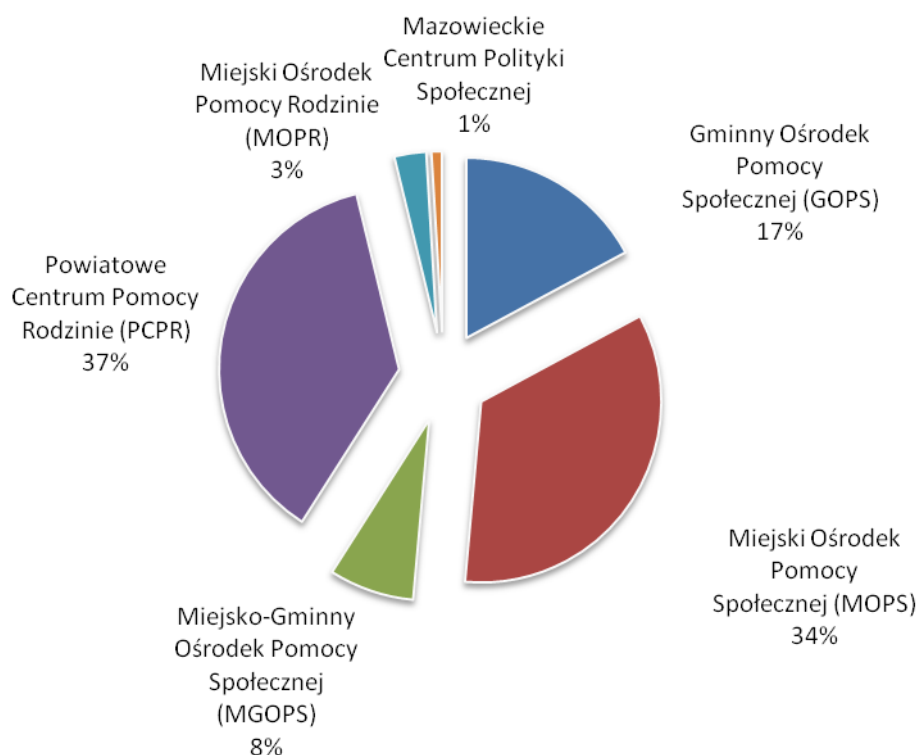
– wówczas w takich przypadkach 1 odpowiedź stanowiła 100% response rate dla danej instytucji. Ogółem zbadano 69 instytucji, w tym:

- 1 – Mazowieckie Centrum Pomocy Społecznej
- 2 – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
- 28 – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- 5 – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 21 – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- 12 – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Osoby pełniące funkcję kierowniczą stanowiły 35% respondentów. Osoby odpowiedzialne za przygotowanie/realizację projektów w ramach Priorytetu VII PO KL – 48% respondentów. Część respondentów – 17% – pełni obie te funkcje jednocześnie, co prawdopodobnie wpływa na mnogość obowiązków zawodowych, a tym samym niemożność poświęcenia wystarczającej ilości czasu na zagadnienia związane z przedmiotowymi projektami.

Gros osób¹² – w sumie 71% – to pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (39 osób) lub Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (36 osób).

Wykres 3. Reprezentowane instytucje w ankiecie internetowej

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

✓ Indywidualny wywiad pogłębiony

Metoda jakościowa o charakterze eksploracyjnym, a więc pozwalająca lepiej zrozumieć badane zagadnienie poprzez jego dogłębną analizę. Pozwala ona na uzyskanie szczegółowych danych nt. badanego zjawiska, a także zebranie indywidualnych opinii i refleksji poszczególnych respondentów. Jej atutem jest również forma swobodnej wypowiedzi, dająca możliwość dotarcia do wielu szczegółowych kwestii, pomijanych w badaniach ilościowych.

Indywidualne wywiady pogłębione zostały przeprowadzone po zebraniu i przeanalizowaniu informacji pochodzących z wywiadów internetowych (CAWI). Dzięki takiemu umiejscowieniu wywiadów indywidualnych w harmonogramie niniejszego badania ewaluacyjnego Wykonawca miał możliwość posłużenia się nimi w celu uszczegółowienia i doprecyzowania informacji zebranych podczas badania CAWI – pochodzących od szerszego grona respondentów, jednak, z uwagi na specyfikę techniki badania ilościowego, bardziej ogólnych. Wywiady indywidualne pomogły wyjaśnić, pojawiające się podczas analizy wyników CAWI, wątpliwości, zrozumieć ogólne mechanizmy, zidentyfikować ważne w opinii rozmówców kwestie i zapoznać się z ich osobistymi odczuciami.

W sumie przeprowadzono 23 indywidualne wywiady pogłębione, z następującymi osobami:

- osoby na stanowiskach kierowniczych publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej w województwie mazowieckim,
- pracownicy publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej odpowiedzialni za przygotowanie i realizację projektów konkursowych i systemowych współfinansowanych ze środków EFS w ramach Priorytetu VII PO KL,
- pracownicy dwóch Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Ponadto przeprowadzono trzy diady, z następującymi respondentami:

- pracownicy Wydziału Informacji i Szkoleń Beneficjentów Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych,
- pracownicy Wydziału Oceny Merytorycznej Wniosków PO KL Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych,
- pracownicy Wydziału Wdrażania Priorytetu VII PO Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych.

✓ Zogniskowany wywiad grupowy

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) to technika, ze względu na swoją specyfikę, często wykorzystywana w badaniach ewaluacyjnych. Towarzyszące prowadzonej przez moderatora dyskusji interakcje grupowe korzystnie wpływają na tempo i ilość zdobywanych w ramach tej metody informacji. Poprzez dyskusję i wymianę poglądów uczestnicy mogą się wzajemnie stymulować – przez co mamy do czynienia z wypracowywaniem na bieżąco kreatywnych

rozwiązań – a moderator może na bieżąco dostosowywać pytania i obszary tematyczne do celów badania.

Przeprowadzono 3 wywiady grupowe, z przedstawicielami następujących grup: Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W sumie wzięło w nich udział 10 osób.

✓ Analizy statystyczne

Analizy statystyczne są jedną z metod, służących wykryciu istotnych czynników wpływających na zdolność absorpcyjną publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej. Zastosowana została między innymi analiza czynnikowa, w której dychotomiczną zmienną zależną było otrzymanie/nieotrzymanie dofinansowania w ramach Priorytetu VII PO KL, a która umożliwiła sprawdzenie, czy istnieje związek między typem instytucji a jej zdolnościami absorpcyjnymi.

✓ Analiza typu "ścieżka krytyczna"

Ścieżka krytyczna wyznaczona została w końcowej fazie badania, po zebraniu i przeanalizowaniu wszelkich dostępnych informacji. Pozwoliła ona chronologicznie zrekonstruować przebieg całego procesu aplikacyjnego od podjęcia decyzji o realizacji projektu do otrzymania środków pieniężnych. Celem przeprowadzenia ścieżki krytycznej była identyfikacja kluczowych momentów procesu, wpływających na końcowy sukces, czyli otrzymanie środków w ramach Priorytetu VII PO KL, a cały jej przebieg został przedstawiony w graficznej, czytelnej formie. Podstawowym zadaniem analizy ścieżki krytycznej była identyfikacja powiązań pomiędzy poszczególnymi kluczowymi elementami procesu aplikacyjnego. Elementy te są ze sobą powiązane w większości w sposób liniowy, co oznacza, że jakiegokolwiek opóźnienie w realizacji jednego z elementów, przekłada się automatycznie na opóźnienia w realizacji całego procesu aplikacyjnego. Po zbudowaniu ścieżki krytycznej w sposób chronologiczny, został zrekonstruowany przebieg procesu aplikacyjnego, ponadto pokazała ona, jaki czas był potrzebny do zrealizowania danego projektu i gdzie znajdują się punkty w największej mierze decydujące o jego powodzeniu lub niepowodzeniu. Metoda ścieżki krytycznej pozwoliła zatem na zlokalizowanie w procesie aplikacyjnym tak zwanych „wąskich gardeł”, które stanowią największe zagrożenie dla jego prawidłowego przebiegu.

✓ Studium przypadku (case study)

Case study to opis przykładowych rzeczywistych przypadków, obrazujący ich silne i słabe strony i pozwalający wyciągnąć wnioski co do przyczyn tych zalet i słabości. Jego celem jest pokazanie zarówno koncepcji wartych skopiowania, jak i błędów, których należy unikać. Wykonawca przeprowadził 12 studiów przypadku. Zakładano, że Wykonawca przedstawi przypadki najlepszego i najgorszego radzenia sobie z pozyskiwaniem środków w ramach Priorytetu VII PO KL. Jednakże po analizie dokumentacji konkursowej i pogłębionych wywiadów indywidualnych z wytypowany-

mi instytucjami wskazanie praktyk wartych skopiowania lub tych, których należy unikać, czyli wskazanie instytucji najlepszych i najgorszych w zakresie radzenia sobie z pozyskiwaniem środków w ramach Priorytetu VII PO KL okazało się niemożliwe. W związku z tym ograniczono się do przedstawienia tu opisów rzeczywistych przypadków.

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – 5 przypadków
- Gminny Ośrodek Pomocy Rodzinie – 3 przypadki
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie – 2 przypadki
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – 1 przypadek
- Mazowieckie Centrum Pomocy Społecznej

Case study stanowią ilustrację zdiagnozowanych i opisanych w raporcie końcowym przyczyn, wpływających na podwyższenie bądź obniżenie zdolności absorpcyjnej badanych instytucji.

W celu zebrania informacji koniecznych do odpowiedzi na pytania ewaluacyjne podczas pracy nad przygotowaniem studiów przypadku zastosowano przedstawione poniżej metody badawcze:

- analiza dokumentacji konkursowej i projektowej dotyczącej analizowanych projektów
- pogłębione wywiady indywidualne

✓ Analiza SWOT

W ramach analizy SWOT przedstawiono w formie tabelarycznej cztery aspekty, wpływające na zdolności absorpcyjne publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej:

- **MOCNE STRONY**

- wypunktowanie wewnętrznych uwarunkowań instytucji pomocy i integracji społecznej, które stanowią ich mocną stronę, a należycie wykorzystane będą sprzyjać większej absorpcji środków dostępnych w ramach Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim

- **SŁABE STRONY**

- wypunktowanie wewnętrznych uwarunkowań instytucji pomocy i integracji społecznej, które stanowią ich słabą stronę, a niewyeliminowane będą utrudniać absorpcję środków dostępnych w ramach Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim

- **SZANSE**

- wypunktowanie uwarunkowań zewnętrznych wobec instytucji pomocy i integracji społecznej, które mogą pomóc w procesie absorpcji środków dostępnych w ramach Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim

- **ZAGROŻENIA**

- wypunktowanie uwarunkowań zewnętrznych wobec instytucji pomocy i integracji społecznej, które mogą zagrozić procesowi absorpcji środków dostępnych w ramach Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim

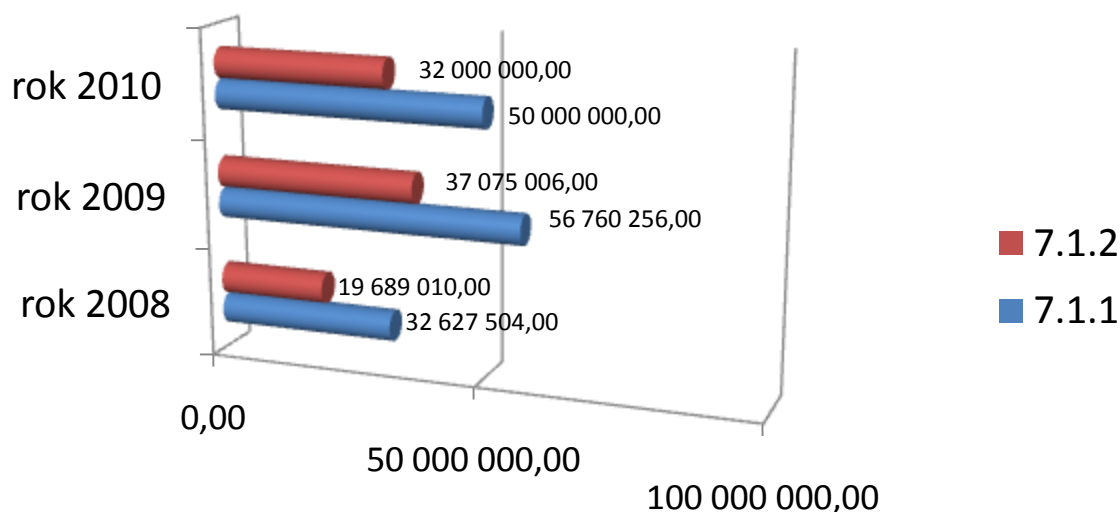
Podobnie jak wyznaczenie ścieżki krytycznej, przeprowadzenie analizy SWOT było podsumowaniem, stanowiącej produkt niniejszego badania ewaluacyjnego, wiedzy. Z tego względu została ona dokonana na końcowym etapie badania, po przeanalizowaniu wszelkich informacji pochodzących zarówno z danych zastanych, jak i pierwotnych, tj. materiału zgromadzonego podczas zaplanowanych wywiadów indywidualnych, grupowych oraz badania internetowego.

V. WYNIKI BADANIA

5.1. Alokacja w ramach Priorytetu VII PO KL na lata 2007–2013 w województwie mazowieckim oraz poziom jej dotychczasowego wykorzystania

Dane dotyczące alokacji w ramach Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim prezentują poniższe zestawienia statystyczne. Przełomowe znaczenie miał tu rok 2009, kiedy to znacząco wzrosła liczba podmiotów aplikujących o środki w ramach Poddziałania 7.1.1 i 7.1.2. Z drugiej strony należy zwrócić uwagę na fakt, że w 2009 spadł jednocześnie % wykorzystanej alokacji w ramach Poddziałania 7.1.1. – wyniósł on 64,61%. Powodem tego stanu może być fakt, iż mniejsze ośrodki, po problemach z płynnością finansową w roku 2008 – zdecydowały się na aplikowanie o mniejsze środki – by uniknąć podobnej sytuacji.

Wykres 4. Poziom alokacji w ramach Priorytetu VII PO KL 2008–2010 – województwo mazowieckie

Źródło: Opracowanie MJWPU na prośbę Wykonawcy – *Realizacja projektów systemowych ze środków EFS w ramach PO KL. Mazowsze. Lata 2008–2010, Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, listopad 2010.*

Działanie 7.1 – Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji

Poddziałanie 7.1.1 – Ośrodki Pomocy Społecznej

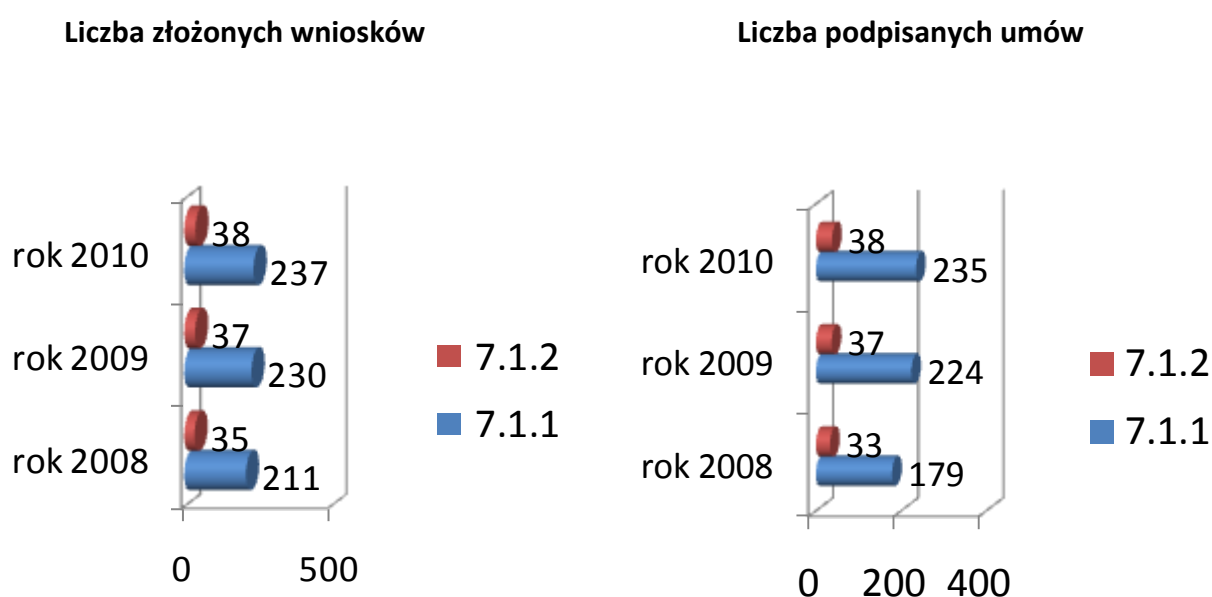
Poddziałanie 7.1.2 – Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Liczba uprawnionych Beneficjentów do aplikowania w ramach Priorytetu VII PO KL to:

- 331 gmin, w tym 18 dzielnic m.st. Warszawy
- 42 powiaty.

Obligatoryjny wkład własny Beneficjenta to 10,5% przyznanego wg algorytmu¹³ dofinansowania. Poniższy wykres obrazuje dane dotyczące lat 2008–2010 – różnice pomiędzy liczbą złożonych wniosków a podpisanymi umowami.

Wykres 5. Liczba złożonych wniosków a liczba podpisanych umów w latach 2008–2010 w województwie mazowieckim w ramach Priorytetu VII PO KL

Źródło: Opracowanie MJWPU na prośbę Wykonawcy – *Realizacja projektów systemowych ze środków EFS w ramach PO KL. Mazowsze. Lata 2008-2010, Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, listopad 2010*

Największą różnicę między liczbą złożonych wniosków a liczbą podpisanych umów odnotowano w roku 2008. W zakresie 7.1.1. ta różnica wynosi 2, zaś w zakresie 7.1.2. – złożono 211 wniosków, a podpisano 179 umów. Oznacza to, że 32 Beneficjentów, którzy aplikowali w tym Poddziałaniu, nie podpisało umowy. Fakt ten do dnia dzisiejszego jest wspominany zarówno przez Beneficjentów, jak też przedstawicieli IP2. Rok 2008 był trudny z różnych względów, o czym będziemy jeszcze w niniejszym raporcie wspominać. Podstawowy problem związany był wówczas – z powodu późnego (w stosunku do momentu rozpoczęcia realizacji projektu) przekazywania ośrodkom pomocy

¹³ Algorytm – ustalając algorytm brany pod uwagę jest bilans potrzeb pomocy społecznej oraz inne analizy w porównaniu z ROPS.

[w:] Opracowanie MJWPU na prośbę Wykonawcy – *Realizacja projektów systemowych ze środków EFS w ramach PO KL. Mazowsze. Lata 2008-2010, Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, listopad 2010.*

i integracji społecznej środków na realizację projektów – z zachowaniem płynności finansowej. Drugim sygnalizowanym powodem tej sytuacji były niewystarczające kompetencje przedstawicieli instytucji pomocy i integracji społecznej do efektywnego przygotowania i wdrażania wniosków w ramach Priorytetu VII PO KL.

Lata 2009 i 2010 to znaczny progres w tym zakresie i sytuacji niepodpisania umowy po złożeniu wniosku mają jedynie charakter jednostkowy. W roku 2010 w ramach Działania 7.1.2 złożono 38 wniosków i tyle samo podpisano umów. Z kolei w ramach 7.1.2 złożono 237 wniosków, zaś podpisano 235 umów.

Poziom alokacji dla Działań 7.1.1 oraz 7.1.2 prezentuje zbiorczo poniższa tabela. Uwidacznia ona postęp w zakresie liczby podmiotów, które decydują się na aplikowanie o środki. Aczkolwiek nadal w roku 2010 różnica pomiędzy liczbą uprawnionych a liczbą realizowanych wniosków wynosi 98.

Tabela 2. Poziom alokacji w ramach Priorytetu VII PO KL 2008-2010 – województwo mazowieckie – statystyka

Priorytet VII Działanie 7.1.1/7.1.2	ALOKACJA	373 UPRAW- NIONYCH	% WYKORZYSTANIA ALOKACJI
2008	52 316 514,00	246	74,41/67,35
2009	93 835 262,00	267	64,61/83,93
2010	82 000 000,00	275	86,97/78,50

Źródło: Opracowanie MJWPU na prośbę Wykonawcy – *Realizacja projektów systemowych ze środków EFS w ramach PO KL. Mazowsze. Lata 2008-2010, Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, listopad 2010*

Należy ponadto pamiętać, że województwo mazowieckie charakteryzuje się znacznymi dysproporcjami wewnętrznymi, które mogą zniekształcać obraz całego regionu. Wyniki dla m.st. Warszawy mogą znacząco zawyżać wartości wskaźników dla całego województwa.¹⁴ W m.st. Warszawie mieszka ponad 32% ludności zamieszkującej całe województwo mazowieckie. Jednocześnie – Mazowsze jest największym w Polsce skupiskiem ludności wiejskiej (1,8 mln osób): co czwarta osoba pracuje w rolnictwie.¹⁵ Duże zróżnicowanie wewnątrzregionalne widoczne jest więc w wielu aspektach i będzie mieć znaczący wpływ na działalność instytucji pomocy i integracji społecznej oraz profil klientów poszczególnych placówek. Przykładem może być profil bezrobotnych. Przy

¹⁴ Więcej - *Analiza porównawcza województw w kontekście realizacji celów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, lipiec 2010.

¹⁵ Źródło - <http://www.mazovia.pl/województwo/krotko-o-mazowszu/ludnosc/>

stosunkowo niskiej rejestrowanej stopie bezrobocia w województwie mazowieckim (9% w 2009 r.), najwyższa stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce występuje w powiecie szydłowieckim tego samego województwa (34,4%).¹⁶

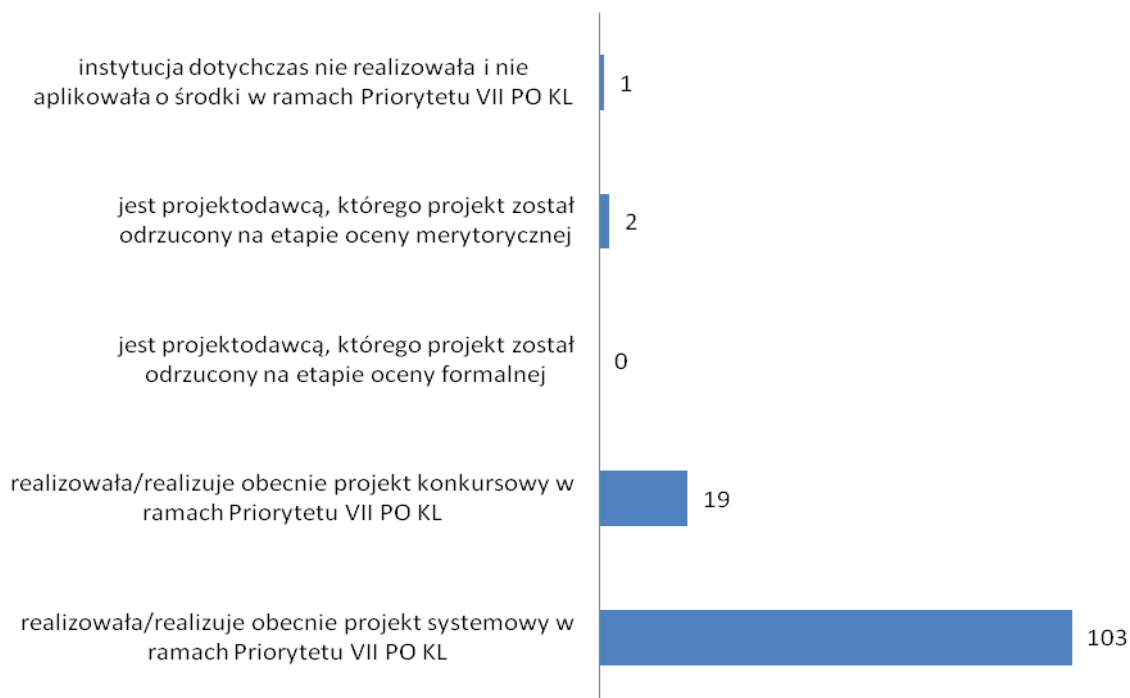
Owe dysproporcje zostały także uwidocznione w toku przeprowadzonych badań. Przykładowo problemy z zachowaniem płynności finansowej, które zdiagnozowano przede wszystkim w mniejszych placówkach – nie dotyczą m.st. Warszawy. Jednostki pomocy i integracji społecznej, dla których organem prowadzącym jest m.st. Warszawa, mają zabezpieczone środki na realizację projektu z budżetu miasta. W przypadku mniejszych ośrodków, nie jest to regułą.

5.2. Diagnoza potencjału aplikacyjnego

✓ Doświadczenia związane z wdrażaniem Priorytetu VII PO KL

Jednym z ważniejszych czynników powodujących, że pewnych zadań podejmujemy się chętniej niż innych są doświadczenia z danego obszaru. Jak już wspomniano praktycznie wszystkie instytucje objęte badaniem CAWI mają doświadczenia związane z wdrażaniem Priorytetu VII PO KL (przede wszystkim jako beneficjenci systemowi, część – jako beneficjenci konkursowi). 103 respondentów (67 instytucji) realizowało lub realizuje projekty w trybie systemowym, 19 respondentów (13 instytucji) – w trybie konkursowym Priorytetu VII PO KL.

Wykres 6. Doświadczenie instytucji we wdrażaniu Priorytetu VII PO KL

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

¹⁶ Ibid, s. 45.

Żadna instytucja nie doświadczyła odrzucenia wniosku na etapie oceny formalnej. Mamy do czynienia jedynie z 2 przypadkami odrzucenia wniosków na etapie merytorycznym – błędnie oszacowano budżet, a w drugim wypadku projekt otrzymał niewystarczającą liczbę punktów z powodu niewłaściwego opisu sposobu zarządzania.

W związku z powyższymi wynikami – nie zdiagnozowano przyczyn, dla których zaniechano ubiegania się o środki w ramach Priorytetu VII PO KL. Jedno wskazanie w ankiecie internetowej (CAWI) uzyskała odpowiedź: *nieznajomość/słaba znajomość zasad opracowania projektu, przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.*

Wielu z Beneficjentów oraz przedstawiciele IP2 zwracało uwagę (w badaniach jakościowych) na trudną sytuację z 2008 r., kiedy to wystąpiły znaczne problemy w aplikowaniu, płynności finansowej z powodu zbyt późnego przekazania środków. Spowodowało to trudności w realizacji projektów zgodnie z założonymi harmonogramami. Niektóre z nich zostały przedłużone. W innych przypadkach negocjowano warunki płatności ze zleceniobiorcami.

Rok 2008 i ówczesne doświadczenia mogą więc zniechęcać do aplikowania. Po pierwsze – przygotowanie instytucji pomocy i integracji społecznej do aplikowania o środki było wówczas niewystarczające, o czym świadczy między innymi fakt niskiej kontraktacji w ramach Priorytetu VII PO KL w ówczesnym czasie oraz wyniki badań jakościowych (IDI, FGI). Drugi problem stanowiła nieterminowość przekazania środków finansowych ośrodkom, co spowodowało trudności w realizacji projektów zgodnie z harmonogramem i zachowaniu płynności finansowej. Te 2 czynniki znacznie przyczyniły się do problemów w tym początkowym etapie aplikowania.

Na pytanie (CAWI) o doświadczenie instytucji we wdrażaniu projektów współfinansowanych z innych środków zewnętrznych, poza Priorytetem VII PO KL – 62 % respondentów nie realizowało, ani nie realizuje obecnie takich projektów. 19% jest w trakcie realizacji takiego projektu, a 27% zakończyło realizację projektu współfinansowanego z innych środków zewnętrznych. Wskazywano na środki z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, budżetu gminy, pozostałych priorytetów PO KL (Priorytet I i VI, EQUAL).

Dane te wskazują, że przyczyn niskiej kontraktacji w ramach Priorytetu VII nie należy poszukiwać w sferze braku doświadczeń w zakresie opracowania i realizacji projektu. Oczywiście mogło to mieć znaczenie na początku obecnego okresu programowania, gdy przygotowanie projektu systemowego w ramach Priorytetu VII PO KL było dla większości Beneficjentów pierwszym tego typu doświadczeniem.

Wyniki przeprowadzonych badań pokazują, że Beneficjenci jednak coraz lepiej radzą sobie z aplikowaniem o środki w ramach Priorytetu VII PO KL. Zdobyte w poprzednich latach doświadczenia,

możliwość szkolenia się, system informacji i promocji środków unijnych powodują, że w niewielu przypadkach (zwłaszcza Beneficjentów systemowych) mamy do czynienia z odrzuceniem projektu. Okazuje się, że jeśli instytucja zdecyduje się aplikować o środki – z bardzo dużym prawdopodobieństwem je otrzyma. Problemem wydaje się wobec tego podjęcie lub nie samej decyzji o aplikowaniu.

✓ Projekty systemowe i konkursowe w Priorytecie VII PO KL

Wyniki przeprowadzonej ankiety internetowej nie różnicują instytucji/grupy instytucji w najmniejszym stopniu lub nie korzystających ze środków w ramach tego priorytetu, gdyż w zakresie doświadczenia w aplikacji i realizacji niniejszych projektów, poza 3 przypadkami¹⁷, wszystkie pozostałe mają doświadczenie w tym obszarze. Zdecydowana większość – 67 z badanych instytucji – w zakresie projektów systemowych, część – 13 z badanych instytucji – także projektów konkursowych. Wydaje się to zrozumiałe w świetle potencjalnych trudności, które niesie ze sobą tryb konkursowy, bardziej wymagający, gdzie konkurencja pomiędzy Beneficjentami jest nieporównywalnie większa, a dofinansowanie jest przyznawane projektom, które uzyskały największą liczbę punktów w wyniku oceny merytorycznej. Tryb systemowy umożliwia Beneficjentom dokonywanie poprawek w momencie aplikowania, mogą liczyć na kompleksowe wsparcie w trakcie realizacji samego projektu. Wnioski również podlegają ocenie merytorycznej, jednak nie jest to ocena punktowa, a binarna – spełnia/nie spełnia¹⁸.

Wśród przyczyn nieaplikowania o środki w trybie konkursowym Priorytetu VII PO KL Beneficjenci wskazywali na czynniki związane z wielkością placówki. Mały ośrodek - w którym zatrudniony jest kierownik i pracownik ośrodka, w miejscowości, gdzie liczba potencjalnych Beneficjentów jest też bardzo ograniczona - będzie miał duże trudności, aby jednocześnie realizować 2 projekty - systemowe i konkursowe.

Kolejnym zdiagnozowanym powodem nieaplikowania o środki w trybie konkursowym jest fakt, że realizacja projektu systemowego jest (szczególnie dla mniejszych ośrodków) dużym wyzwaniem organizacyjnym, finansowym i kadrowym. Wiąże się też niekiedy z problemami z zachowaniem płynności finansowej. W związku z tym placówki nie decydują się na dodatkowe projekty w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Nie mają już niekiedy wystarczających zasobów ludzkich na właściwe zarządzanie dwoma projektami. Brakuje też środków na jednoczesne zabezpieczenie wkładu własnego i zapewnienie płynności finansowej.

¹⁷ W 3 przypadkach - placówka nie realizowała i nie aplikowała o środki (1 przypadek) lub jej wniosek został odrzucony na etapie oceny merytorycznej (2 przypadki) - CAWI.

¹⁸ Ekspert IP2 zwraca uwagę na fakt, że w przypadku projektów konkursowych, oceniane one są przez 2 osoby, zaś w przypadku systemowych – jest jeden oceniający i wnioski mogą być poprawiane w trakcie tego procesu.

Zwraca jednak uwagę fakt, że instytucje pomocy i integracji społecznej mają potencjał do aplikowania w trybie konkursowym. Nabrały doświadczenia, zdobyły wiedzę i odpowiednią praktykę przy realizacji projektów systemowych i teraz będą mogły je wykorzystać podczas przygotowywania wniosków w odpowiedzi na ogłoszone konkursy. Szczególną popularnością w tym zakresie cieszy się Działanie 7.3, nastawione na inicjatywy lokalne. Wynika to prawdopodobnie z niewielkiej skali tych projektów (do 50 tys. złotych, gminy wiejskie, wiejsko-miejskie i miejskie do 25 tys. mieszkańców). To z kolei wpływa na konieczny potencjał Beneficjenta, który w tym przypadku nie jest zbyt wygórowany. Przeprowadzone badania jakościowe potwierdzają, że większość instytucji zamierza w przyszłości ubiegać się o środki w trybie konkursowym. Przedstawiciel PCPR:

Myszę, że w przyszłości będziemy realizować również konkursowe (projekty – dopisek autora), po dotychczasowych doświadczeniach większość personelu nie boi się już realizować projektów unijnych.

✓ W partnerstwie czy samodzielnie?

Wszystkie wskazane projekty systemowe realizowane były samodzielnie. W projektach konkursowych – jeden z nich w partnerstwie z jednostką samorządu terytorialnego. Jest to o tyle istotne, że Plan Działania na rok 2010 w kryteriach dostępu w ramach Działania 7.2.2 *Wsparcie ekonomii społecznej* przewiduje realizację projektów w partnerstwie instytucji publicznych i niepublicznych¹⁹.

Samodzielność badanych placówek przejawia się także w fakcie, że jedynie 9,5% respondentów CAWI deklaruje, że korzystało z usług firm konsultingowych w celu ubiegania się o uzyskanie środków z Priorytetu VII PO KL. Może to wynikać z faktu, że jesteśmy już drugiej połowie tego okresu programowania – 2007–2013. Beneficjenci mieli więc czas na naukę i zebranie doświadczeń w tym zakresie. Aczkolwiek rotacja w placówkach pomocy społecznej oraz zmienność dokumentacji związanej z aplikacją w ramach Priorytetu VII PO KL powoduje stałą potrzebę doszkalania się i dokształcania. Inna możliwa przyczyna małej popularności usług firm konsultingowych to brak środków na tego rodzaju usługi.

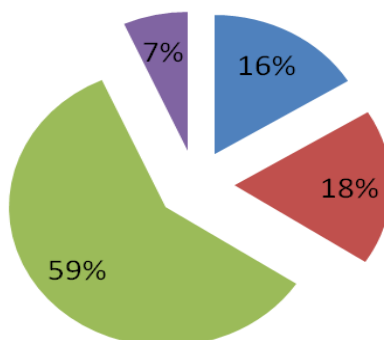
✓ Struktura organizacyjna

W niektórych placówkach powstały osobne struktury organizacyjne, które odpowiadają za wdrażanie realizowanego projektu. Nie jest to jednak sytuacja powszechna, gdyż większość placówek ze względu na braki kadrowe (a także logistyczne) nie może sobie na to pozwolić. Najpowszechniejszym rozwiązaniem jest powierzanie zadań pracownikom w ramach zajęć dodatkowych. Tak dzieje się w 44 instytucjach pomocy i integracji społecznej. W 10 placówkach istnieją specjalne komórki organizacyjne, a w 11 samodzielne stanowiska pracy. W 4 zaś nie ma żadnych specjalnych struktur ani osób odpowiedzialnych za zadania projektowe. Poniżej przedstawiono rozkład procentowy odpowiedzi respondentów na pytanie o struktury organizacyjne zajmujące się przygotowaniem i zarządzaniem projektami w danej instytucji.

¹⁹ Tzw. partnerstwo krzyżowe.

Wykres 7. Czy w instytucji istnieją struktury organizacyjne zajmujące się przygotowaniem i zarządzaniem projektami współfinansowanymi ze środków UE?

- tak, istnieje w tym celu specjalna komórka organizacyjna
- tak, istnieją w tym celu specjalne samodzielne stanowiska pracy
- nie – zadania te wykonują pracownicy w ramach zajęć dodatkowych
- nie, nie ma żadnych specjalnych struktur ani osób odpowiedzialnych za te zadania

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

W świetle przeprowadzonych badań skutecznym rozwiązaniem wydaje się sytuacja, gdy w pracach zespołu projektowego uczestniczą pracownicy ośrodka jako osoby najlepiej zorientowane merytorycznie w temacie i gwarantujące wysoki poziom realizowanych zadań. Osoby zatrudnione z zewnątrz stanowią niejako wartość dodaną, wnosząc do zespołu projektowego świeżość spojrzenia na problematykę objętą Priorytetem VII PO KL. Niebagatelne znaczenie w przypadku osób zatrudnionych specjalnie w ramach projektu ma też fakt, iż nie są oni obciążeni podstawowymi zadaniami instytucji.

Sygnalizowanym problemem jest zatrudnianie pracownika zewnętrznego do pracy przy projekcie. W małych miejscowościach istnieje niekiedy trudność w rekrutacji osoby spełniającej określone kryteria merytoryczne. Sami Beneficjenci również wskazują na to, że do właściwej realizacji zadań związanych z projektem konieczny jest oddzielny pracownik, który może się temu poświęcić, a najlepszym rozwiązaniem jest zespół projektowy. Wskazywanym w badaniach jakościowych rozwiązaniem jest powierzanie funkcji członków zespołu projektowego pracownikom socjalnym, dla których zadania projektowe są zadaniami dodatkowymi. Ewentualnie pracownicy etatowi mogą wykonywać pracę socjalną przydzieloną w projekcie na podstawie umów cywilnoprawnych.

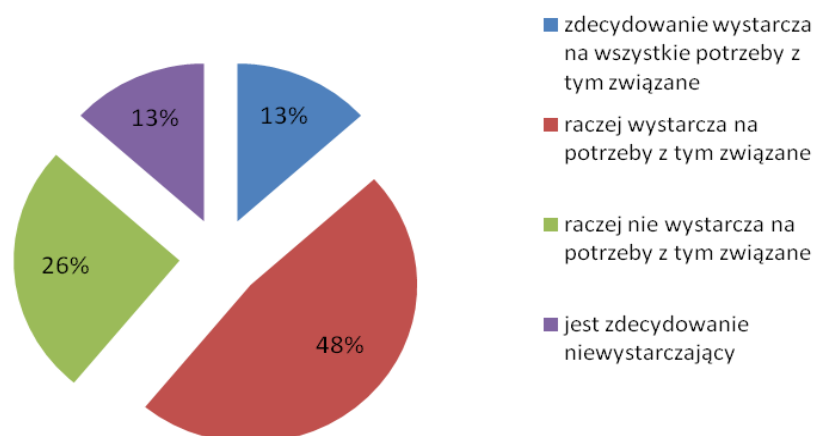
Ważnym czynnikiem wpływającym na przygotowywanie i realizację przedmiotowych projektów jest motywacja pracowników socjalnych do dodatkowych zadań. Zwrócono tu uwagę na demotywującą rolę rozwarstwienia wynagrodzeń oraz dodatków motywacyjnych osób związanych z realizacją projektów w ramach Priorytetu VII PO KL. Negatywny wydzźwięk związany jest między innymi

z niejasnymi zasadami motywowania pracowników danej instytucji zaangażowanych w realizację projektu.

✓ Budżet

Poniższy wykres prezentuje adekwatność budżetu instytucji do dodatkowych działań związanych z projektem z Priorytetu VII PO KL. 61% respondentów deklaruje, że budżet „zdecydowanie wystarcza” (13%) lub „raczej wystarcza” (48%). Według 39% tych środków jest jednak zbyt mało. Respondenci wskazywali na fakt, iż większe środki pozwoliłyby im jeszcze lepiej zaspakajać potrzeby beneficjentów ostatecznych, ewentualnie mogłyby zostać wykorzystane w celu lepszego motywowania finansowego pracowników realizujących zadania projektowe.

Wykres 8. W jakim stopniu budżet instytucji jest wystarczający do sfinansowania dodatkowych zadań związanych z projektem z Priorytetu VII PO KL?

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

Zabezpieczenie wkładu własnego może być – i zazwyczaj jest – problemem zwłaszcza w małych placówkach. Przedłużające się procedury aplikacyjne i uruchomienie środków kilka miesięcy po złożeniu wniosku i gdy projekt jest już realizowany może stanowić dużą trudność w utrzymaniu płynności finansowej. Należy wspomnieć, że przedłużający się proces aplikacji związany jest między innymi z procedurą dokonywania oceny formalnej i merytorycznej. Beneficjenci mogą poprosić wielokrotnie złożony o dofinansowanie projekt, co wpływa znacząco na ostateczny moment podpisania umowy, a co za tym idzie – uruchomienia środków.

Problem z nieterminowym przekazywaniem środków był także sygnalizowany przez Beneficjentów we wnioskach o płatności, gdzie w punkcie 12 przewidziano miejsce na informacje związane z trudnościami z realizacją projektu. Aby uniknąć sytuacji braku środków na działania, część Bene-

ficjentów na pierwszy etap realizacji projektu starała się planować działania bezkosztowe²⁰. Jednak czas ma tu znaczenie kluczowe i nie można bez końca przesuwac zadań związanych z koniecznością uruchomienia środków. Innym stosowanym w tym wypadku rozwiązaniem jest planowanie harmonogramu realizacji projektu na przykład od czerwca czy lipca, by zwiększyć prawdopodobieństwo posiadania środków na koncie w momencie uruchomienia projektu.

Są gminy – powiaty na pewno, które dostają ten wkład własny od razu na początku stycznia założmy i oni sobie nim finansują wszystko. To, co mówiła A..., że to są jednostki z płynnością finansową, wkład własny dostają na wejście, jeszcze dostają jakiś kredyt do momentu dostania dotacji, który później sobie zostawia na koncie, wiemy, że tak się umawiają. Natomiast te mniejsze nie mają tej płynności i gminy im nie dają.

Eksperti MJWPU zwracali uwagę na fakt, że na początku tego okresu programowania gminy/powiaty chętniej aplikowały o środki na inwestycje twarde niż tzw. miękkie²¹. Organy prowadzące nie chciały w związku z tym blokować określonego wkładu własnego w budżetach. A że budżety są ograniczone, przy wyborze pomiędzy inwestycją a projektem miękkim, wybierano ten pierwszy.

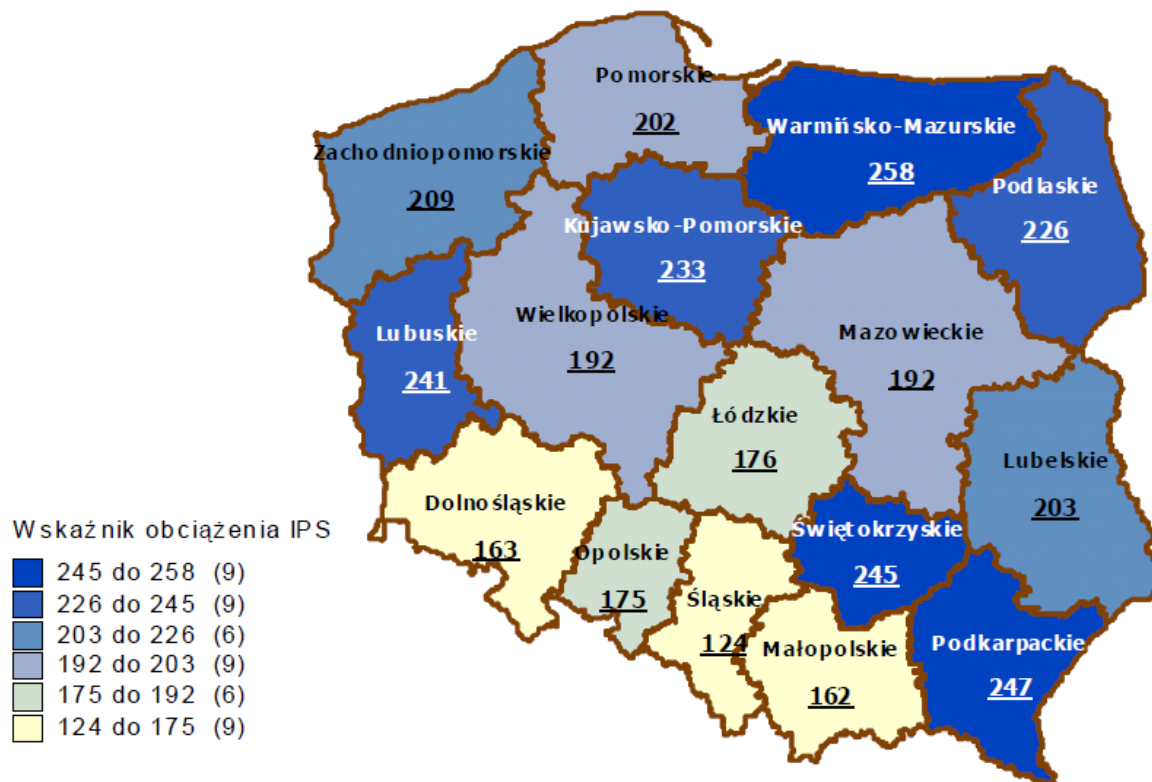
✓ Potencjał kadrowy publicznych placówek pomocy i integracji społecznej

Niedostateczne zatrudnienie jest problemem, z którym borykają się instytucje opieki społecznej w całej Polsce. Zgodnie z *Ustawą o pomocy społecznej* z dnia 12 marca 2004 r. (ze zm.) na każde 2000 mieszkańców powinien przypadać jeden pracownik socjalny, a nie wszędzie ten wymóg udaje się spełnić. Pracownicy są obciążeni codziennymi obowiązkami. Działania związane z realizacją projektu są w większości przypadków działaniami dodatkowymi. W 2009 r. na jednego pracownika socjalnego w województwie mazowieckim przypadało 192 klientów (przy średniej dla całego kraju – 213). W grudniu 2009 r. na terenie Mazowsza w publicznych instytucjach pomocy i integracji społecznej było zatrudnionych 14 341 osób. Należy przy tym pamiętać o dużym rozwarstwieniu województwa mazowieckiego, gdzie m.st. Warszawa znacząco wpływa na obraz całości.

²⁰ Rekrutacja beneficjentów ostatecznych, spotkania organizacyjne, ogłaszanie przetargów itd.

²¹ Za inwestycje tzw. miękkie będziemy tu rozumieć (zgodnie z metodyką zarządzania projektami) te, których wynik ma charakter niematerialny, np. nowatorskie szkolenia, zmianę organizacyjną, kampanię promocyjną itd. Z kolei inwestycje twarde to te, których wynik ma charakter materialny np. wyrób finalny, obiekt, wybudowana droga, urządzenie, materiał, proces technologiczny.

Mapa 1. Wskaźnik obciążenia instytucji pomocy społecznej – liczba klientów przypadających na jednego pracownika socjalnego w 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z DAE MPIP2S²²

Problemy kadrowe oraz coraz większa liczba realizowanych zadań takich, jak świadczenia rodzinne, dodatki mieszkaniowe, stypendia szkolne, w obecnym roku bardzo rozbudowana i obciążająca sprawozdawczość powodują, że trudno jest wywiązywać się w stopniu bardzo dobrym.

Rozwiązaniem tej sytuacji miała być możliwość zatrudnienia dodatkowych pracowników społecznych w ramach Działania 7.1.1 i 7.2.2. Jednak nie niweluje to wszystkich problemów, gdyż sytuacja formalno-prawna nowozatrudnionych osób nie jest jednoznaczna. Fakt, że projekty trwają teoretycznie tylko rok, a w praktyce, między innymi z powodów finansowych, często parę miesięcy, pojawiają się problemy z zachowaniem płynności zatrudnienia nowych pracowników oraz trudności związane z wdrażaniem nowego pracownika w działania projektowe powoduje, że jest to rozwiązanie nie do końca skuteczne.

Natomiast też jest problem, to co mówiłem na temat jakiejś tam ciągłości wsparcia, dotyczy także spraw organizacyjnych. W tym momencie u nas na etatach jest parędziesiąt osób, którym się kończą umowy z końcem roku. Gdyby było tak, że Mazowiecka z jakiegoś powodu nie wyrazi zgody na przedłużenie projek-

²² [w:] Analiza porównawcza województw w kontekście realizacji celów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, lipiec 2010.

tu, w tym momencie rozwiązujemy zespół projektowy i nie wiem kogo mi się uda zebrać w kwietniu, czerwcu przyszłego roku do realizacji kolejnego projektu. Po prostu nie wiem.(...)

Niedookreślona sytuacja formalno-prawna nowych pracowników przy stosunkowo krótkim czasie realizacji projektu powoduje, że owa możliwość – zatrudniania osoby do pracy przy projekcie – nie jest w pełni wykorzystywana.

Potencjał kadrowy ośrodków pomocy i integracji społecznej kształtuje się bardzo różnie na terenie województwa mazowieckiego. Wynika to między innymi z jego specyfiki – rozległości terytorialnej, różnic warunkujących funkcjonowanie dużych ośrodków warszawskich i lokalnych. Badania jakościowe wskazują, że pracownicy mniejszych placówek postrzegani są niekiedy przez pozostałych pracowników socjalnych jako osoby zachowawcze, z ograniczoną inicjatywą własną w zakresie realizacji projektów systemowych.

59% respondentów (CAWI) deklaruje, że w ich placówkach pracownicy otrzymują za wykonywanie zadań dodatkowych – związanych z projektami – dodatkowe wynagrodzenie. Większość też, bo 65% ma odpowiednie zaplecze logistyczne do organizacji dodatkowych zadań wynikających z realizacji projektów współfinansowanych z EFS. Oznacza to tym samym, że 41% respondentów wskazuje na brak gratyfikacji pracowników za realizację dodatkowych działań związanych z wdrażaniem projektów, zaś 35% na nieodpowiednie zaplecze logistyczne w omawianym zakresie. Biorąc pod uwagę fakt, że alokacja w trybie konkursowym jest z definicji trudniejsza niż ta w trybie systemowym – może mieć to w przyszłości znaczny wpływ na chęć aplikowania w trybie konkursowym. Występowanie o środki w trybie konkursowym jest z reguły pochodną pozytywnych doświadczeń związanych z realizacją projektów systemowych. Doświadczeń wynikających między innymi z możliwości uzyskania przez pracowników socjalnych dodatkowego wynagrodzenia za wykonywanie zadań projektowych. Znaczenie ma także właściwe zaplecze logistyczne, które odpowiada zadaniom realizowanym w ramach projektów Priorytetu VII PO KL.

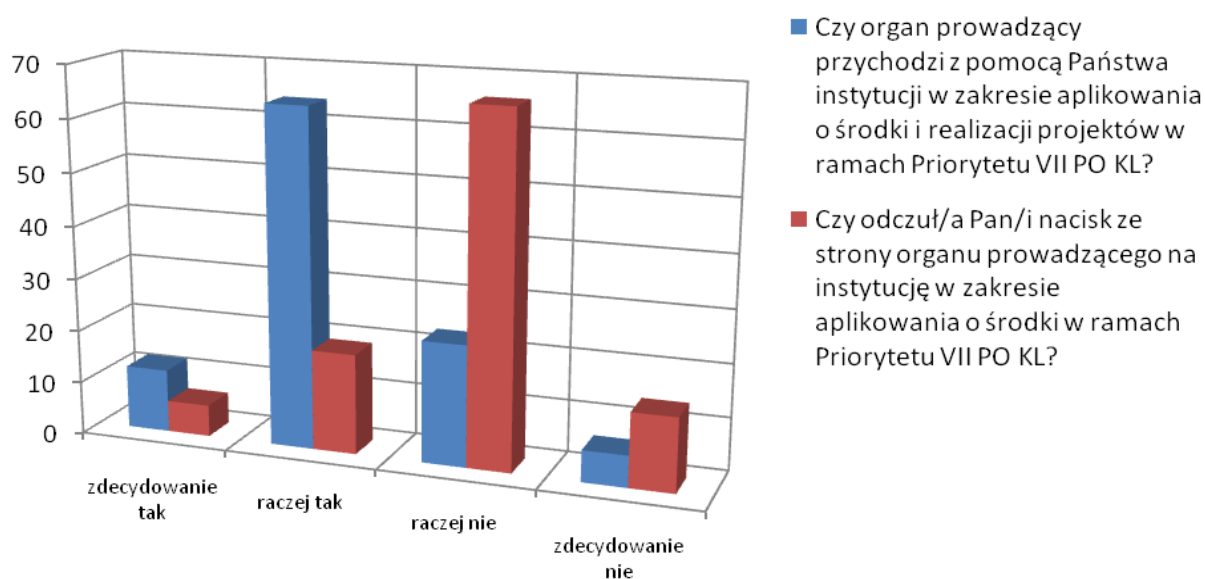
Kwestie gratyfikacji finansowych związanych z pracą projektową, jeżeli już takie są w placówce praktykowane, są różnie rozwiązywane w różnych instytucjach: mają postać premii, nagród czy dodatków. W placówkach są stosowane jednocześnie różne rozwiązania. Niekiedy koszty gratyfikacji finansowych dla realizatorów zadań, które w 2008 roku zostały wpisane do projektu, w roku 2009 już nie zostały zaakceptowane i w związku z tym nie było środków na dodatkowe motywatory finansowe. Wiele zależy też od specyfiki danej placówki, zapisów w wewnętrznych regulaminach. Mimo możliwości uruchomienia dodatkowych środków, między innymi zapisy regulaminu wynagradzania powodują, że owe zadania projektowe są realizowane bez gratyfikacji finansowych. Należy też zwrócić uwagę na fakt, że świadomość wśród samych pracowników socjalnych różnych rozwiązań w tym zakresie – od braku jakichkolwiek gratyfikacji finansowych po rozbu-

wane, jasno sformułowane systemy motywacyjne – powoduje dyskomfort i może negatywnie wpływać na relacje panujące między pracownikami socjalnymi.

✓ Współpraca z organem prowadzącym

Przeprowadzone badania (CAWI) nie potwierdzają tezy, że organy prowadzące wywierają naciski na instytucje w zakresie aplikowania o środki i realizację projektów w ramach Priorytetu VII PO KL. Jednostki samorządu terytorialnego są dla instytucji pomocy i integracji społecznej organami prowadzącymi i mają w związku z tym znaczne kompetencje decyzyjne wobec nich. W trakcie badania ujawniono pojedyncze przypadki wywierania nacisku np. przez wójtów, by osoby odpowiedzialne za realizację projektu „wymogły” na IP2 przekazanie „zaległych” środków. Jednakże 76% badanych na pytanie o nacisk ze strony organu prowadzącego na instytucję w zakresie aplikowania o środki w ramach Priorytetu VII odpowiedziało „zdecydowanie nie” lub „raczej nie”. Co więcej, 72% badanych dostrzega, że organ prowadzący przychodzi instytucji z pomocą w zakresie aplikowania o środki i realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL. Oznacza to, że większość instytucji pomocy i integracji społecznej otrzymuje od swoich organów prowadzących wystarczającą pomoc w ramach aplikowania o środki i realizacji projektów, bez wywierania nacisku w tym zakresie. Aczkolwiek pojedyncze tego typu przypadki – wywierania nacisku - były sygnalizowane przez Beneficjentów.

Wykres 9. Organ prowadzący a projekty realizowane w ramach Priorytetu VII PO KL

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

Doświadczenia roku 2008

Trudne doświadczenia roku 2008 były wypadkową kilku czynników. Był to początek programowania w ramach PO KL. Beneficjenci nie mieli często jeszcze wystarczającej wiedzy i umiejętności do bezproblemowego przygotowania, a następnie realizacji projektu. Wówczas popełniano stosunkowo dużo błędów formalnych we wnioskach – w nazewnictwie, w konstrukcji budżetu itd. W roku 2008 do aplikowania w ramach Priorytetu VII PO KL przystąpiło najmniej beneficjentów systemowych, najwięcej z nich też zrezygnowało, ponieważ środki wypłacano z dużym opóźnieniem (nawet kilkumiesięcznym) i szczególnie małe ośrodki miały problemy z zachowaniem płynności finansowej.

Rok 2009 wyglądał pod tym względem już znacznie lepiej. Analiza wniosków o płatności wskazuje jednak, że w roku 2009 także miały miejsce przypadki opóźnień w przekazywaniu środków finansowych, co wpływało na harmonogramy projektów, współpracę z podwykonawcami i zakres prowadzonych działań.

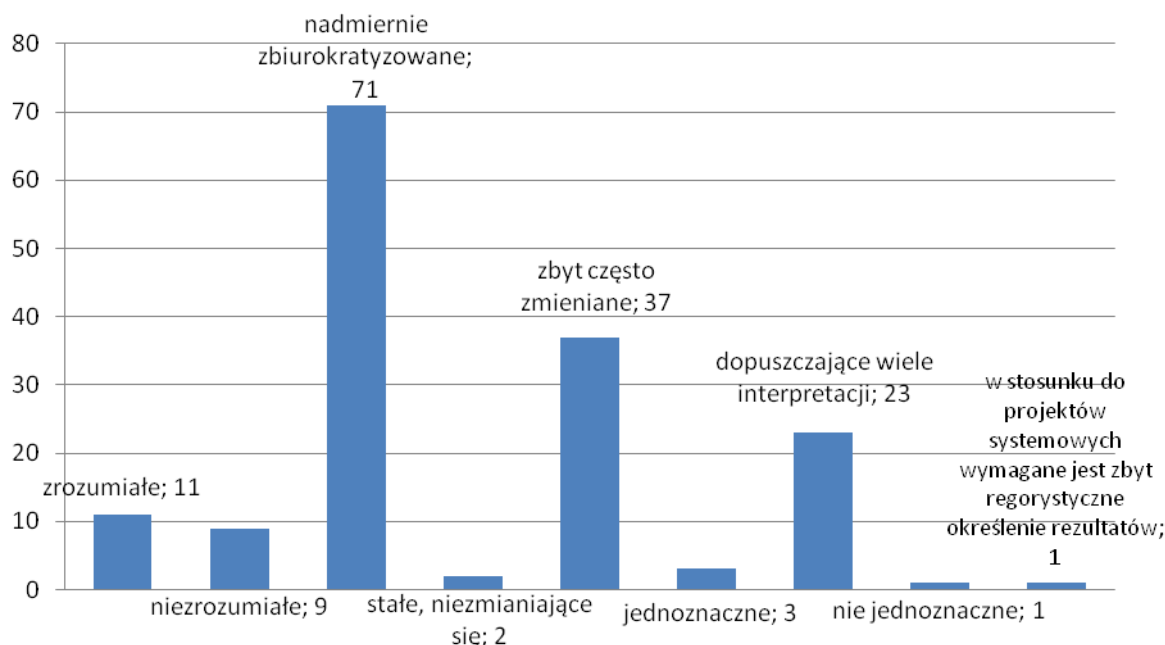
Dane dotyczące roku 2010 pokazują, że liczba złożonych wniosków w trybie systemowych równa się praktycznie liczbie podpisanych umów. Nadal (na przykład we wnioskach o płatności) sygnalizowane są problemy z brakiem płynności finansowej w przypadku opóźnień w przekazaniu środków na realizację projektów.

Procedury aplikacyjne

Powszechnie sygnalizowanym problemem jest długość trwania procedury aplikacyjnej – od momentu złożenia wniosku do uruchomienia środków. Jest to związane między innymi z nadmiernym zbiurokratyzowaniem procedury aplikacyjnej w ocenie Beneficjentów (67,6% - CAWI). Wynika to też z faktu, że Beneficjent może dokonywać wielokrotnych poprawek na etapie oceny formalnej i merytorycznej. To przedłuża cały proces o kolejne tygodnie. Dla Beneficjentów jest to, przy krótkim czasie trwania samych projektów jest to sytuacja szczególnie uciążliwa i stresująca.

Ponadto respondenci poproszeni o ocenę tych procedur wskazywali na nadmierne zbiurokratyzowanie (71 wskazań), ich zbytnią zmienność (37 wskazań) oraz to, iż dopuszczają wiele interpretacji (23 wskazania). Każdy respondent mógł zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi, które najbardziej odpowiadały jego opinii.

Wykres 10. Ocena procedur aplikacyjnych związanych z ubieganiem się o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

Organizacja czasu aplikowania o środki

Beneficjenci zgłaszali zastrzeżenia, co do trybu ogłaszania naboru. Jako problem wskazało na to 32 osoby w ankiecie internetowej, a także osoby, z którymi przeprowadzono wywiady. Problematyczny jest sam moment ogłoszenia naboru – projekty systemowe Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim muszą zamknąć się w roku kalendarzowym. W ramach jednego roku kalendarzowego ogłaszany jest nabór, przygotowywane są projekty, następuje procedura oceny formalnej i merytorycznej, podpisywane są umowy, realizowane i zamykane są w końcu same projekty. Owych etapów jest więc stosunkowo dużo.

W *Harmonogramie konkursów PO KL na rok 2010 (z dn. 14.09.2010 r.)*²³ termin naboru wniosków został ogłoszony następująco:

- 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez OPS - systemowy
- 15.01.2010 - 18.02.2010
- 7.1.2 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez PCPR – systemowy
- 15.01.2010 - 18.02.2010

²³ Źródło - <http://pokl.mazowia.eu>

Ogłoszenie naboru pod koniec roku poprzedzającego realizację projektu pozwoliłoby zmniejszyć w czasie intensyfikację działań oraz usprawnić sam proces wdrażania projektów systemowych Priorytetu VII PO KL. Dzięki temu więcej czasu zostałoby na prowadzenie działań stricte projektowych.

W niektórych województwach nabory są ogłaszane w roku poprzedzającym realizację projektu. Na stronach IP innych województw można znaleźć informacje na ten temat.

*Informujemy o konieczności wypełnienia oraz odesłania do dnia **10.12.2010 r.** Deklaracji przystąpienia do projektu systemowego w latach 2011-2012.*

(Źródło - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, www.ropstorun.pl).

Opiekunowie projektów

Beneficjenci stosunkowo często (szczególnie w świetle badań jakościowych) podnosili problem związany ze współpracą opiekunami. Powszechna wśród nich jest świadomość zbyt małej liczby tych opiekunów, trudnych warunków, w jakich pracują. W 2010 roku na jednego opiekuna przypada po 29 projektów z powiatowych centrów pomocy rodzinie/ośrodków pomocy społecznej.

Nie zmienia to faktu, że kontakty i komunikacja z opiekunami projektów bywa niedoskonała. Z jednej strony trudności, według Beneficjentów oraz przedstawicieli IP2, wynikały z faktu dużej rotacji na tej funkcji (16 wskazań w CAWI, liczne przykłady w świetle badań jakościowych). Nieliczni mieli okazję pracować z tym samym opiekunem od 2008 r. Był przypadek, że od 2008 roku opiekun zmienił się 8 razy. Oznacza to czas konieczny na wdrożenie się we wspólną pracę. Nowy opiekun też potrzebuje czasu, aby nabrać biegłości w poruszaniu się w tematyce projektowej Priorytetu VII PO KL. Fakt dużej rotacji na funkcji opiekuna projektu podkreślali też przedstawiciele Wydziału Wdrażania z MJWPU. Problem ten jest więc dostrzegany zarówno po stronie Beneficjentów, jak też IP2.

Drugim zgłaszanym problem w zakresie współpracy z opiekunami projektów były odmienne interpretacje tych samych zapisów przez różne osoby. Ostatecznie – w takiej sytuacji – i tak Beneficjent zostawał sam z problemem i musiał podejmować decyzję niejako na własne ryzyko.

Jako koordynatorzy projektów systemowych również spotkaliśmy się z taką sytuacją, jeśli czegoś nie wiemy to dzwoniemy do opiekunów mazowieckich, ale również wymieniamy informacje między sobą. Często zdarzało się tak, że na zadane pytanie dwóch opiekunów inaczej odpowiadało, próbując ich skonfrontować usłyszałam: „nie będę tego komentować”, więc nie wiedziałam jaka jest prawidłowa odpowiedź i jak powinienam postąpić w przypadku danego problemu.

Przeprowadzone badania jakościowe wskazują, że opiekunowie nie współpracują z Beneficjentami według zestandaryzowanych zasad. Dostrzegają to sami Beneficjenci, wskazując na różnorodne rozwiązania w tym zakresie. Na przykład w momencie, gdy zmieniają się dokumenty część

opiekunów nie kontaktuje się w tej sprawie z Beneficjentami, zaś część wysyła im maile, czasem przypomnienia na ten temat. Opisywano też pojedyncze przypadki, gdy Beneficjent nie był informowany o zmianie opiekuna.

Są też oczywiście koordynatorzy projektów zadowoleni ze współpracy ze swoimi opiekunami. Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonej ankiety internetowej (CAWI), gdzie z proponowanych działań zewnętrznych mających pomóc zwiększyć potencjał absorpcyjny instytucji pomocy i integracji społecznej (czynnik pozytywny) – odpowiedź *sprawny opiekun* – uzyskała tylko jedno wskazanie – można wnioskować, że większość Beneficjentów jest zadowolona ze współpracy z opiekunami swoich projektów. Aczkolwiek w wymienianych barierach skutecznej aplikacji (czynnik negatywny) tych wskazań dot. współpracy z opiekunami projektów, ich zbyt dużej rotacji czy odmienności interpretacji przepisów – było już znacznie więcej (około 1/3 wskazań).

✓ Ocena poziomu wiedzy i umiejętności pracowników pomocy społecznej

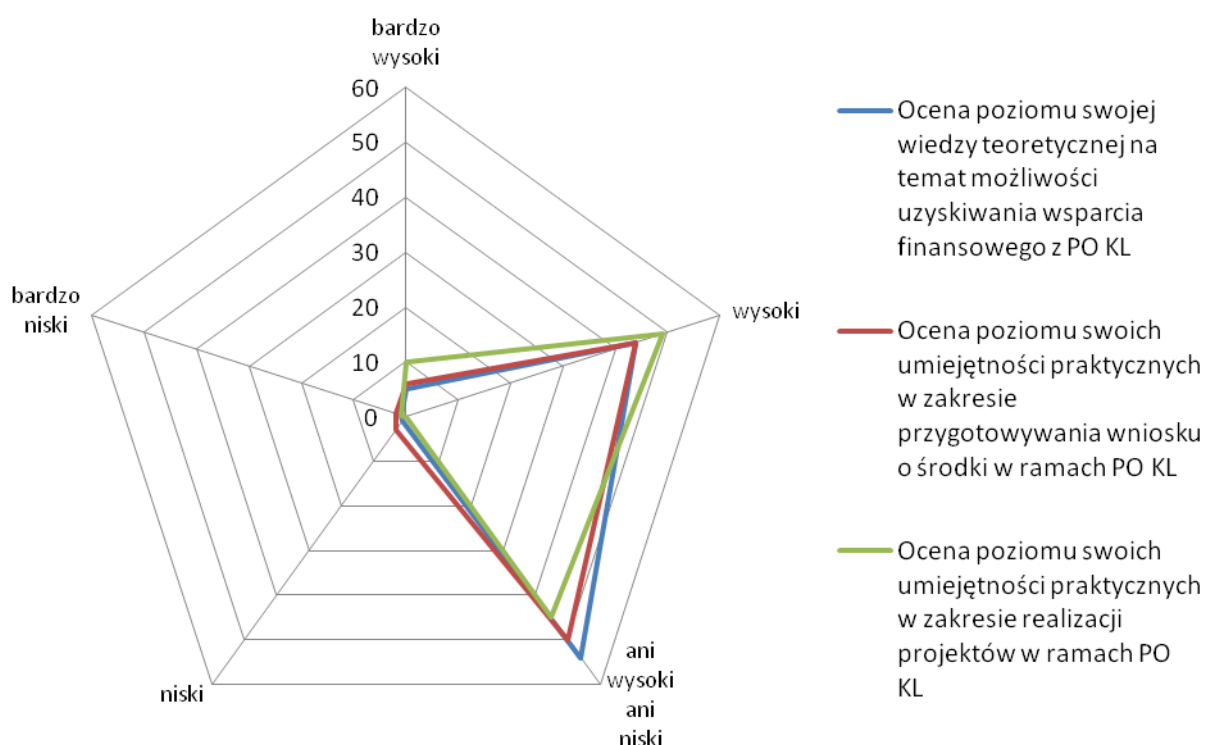
Kompetencje Beneficjentów są z reguły pozytywnie oceniane przez nich samych, jak też podmioty współpracujące (na przykład osoby dokonujące oceny merytorycznej wniosku). Świadczyć o tym może mała liczba zaleceń pokontrolnych. Sytuacja uległa poprawie w momencie, gdy Beneficjentom udostępniono kartę oceny formalnej i merytorycznej. Udostępnienie karty oceny formalnej i merytorycznej spełniło funkcję edukacyjną. Beneficjenci mogli samodzielnie dokonać autooceny wniosku, znając dokładnie kryteria, którymi mieli się następnie kierować asesory. Widać również poprawę w planowaniu budżetów, które wcześniej – zdarzało się – w żaden sposób nie przystawały do działań. Mają oczywiście miejsce sytuacje, gdy owe kompetencje są oceniane nisko lub bardzo nisko. Zdaniem eksperta IP2 przyczyn takiego stanu rzeczy należy szukać między innymi w nieznajomości dokumentów i niechęci do samodzielnego poszukiwania informacji.

Ad vocem głos jednego z Beneficjentów:

Często jest tak, że Mazowiecka Jednostka cytuje przepisy, które my skądinąd znamy, ale chcemy wiedzieć jak rozumieć, jak oni, znaczy nie jak my mamy rozumieć, bo my możemy wymyślić jakąś naszą interpretację, możemy nawet zapisać sobie, że my chcemy, żeby to tak było czytane, natomiast tak naprawdę gdzieś tam z tyłu głowy jest ta kontrola, która kiedyś przyjdzie i może inaczej uważać na temat tego, co tam jest napisane.

Poniższy wykres obrazuje samoocenę Beneficjentów w zakresie wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych. Wynika z niego, że nie ma dużych dysproporcji pomiędzy tymi obszarami i są one oceniane między „raczej wysoko” a „ani wysoko, ani nisko”. Jest to o tyle istotne, że przekonanie o własnych kompetencjach w zakresie przygotowania i realizacji projektów w ramach PO KL powinno w istotny sposób wpływać na wzrost w zakresie aplikowania o środki.

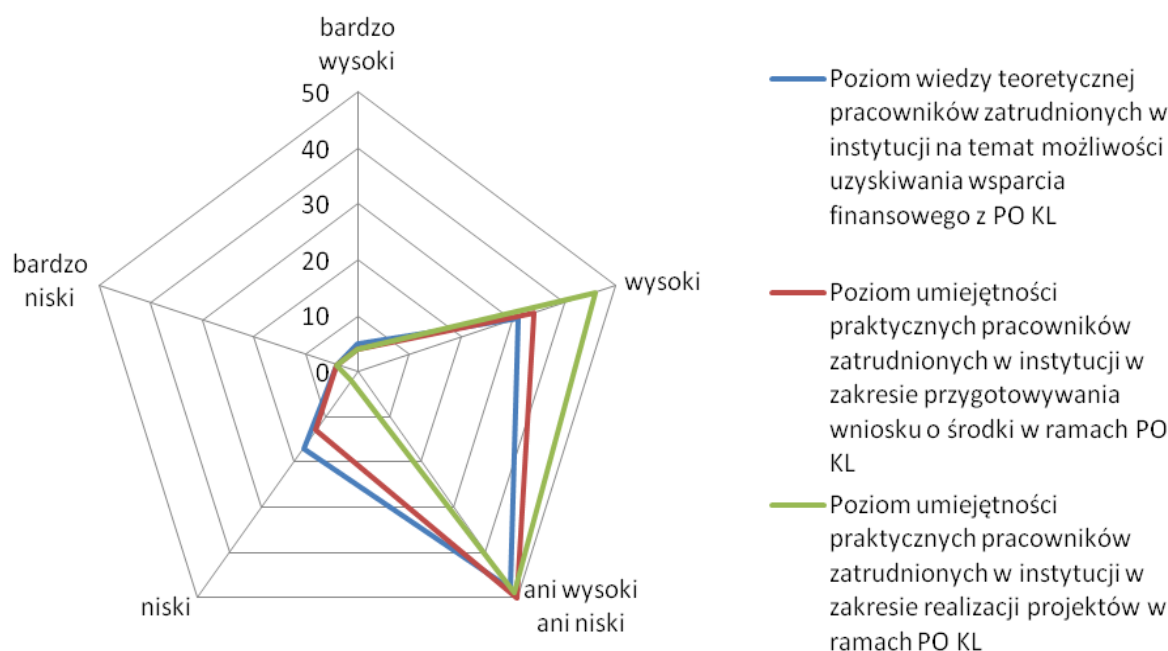
Wykres 11. Samoocena kompetencji Beneficjentów (respondentów)

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

Nieco niżej, niż w przypadku powyższej samooceny, oceniana jest wiedza teoretyczna i umiejętności praktyczne pracowników zatrudnionych w instytucji. Odpowiedzi zamykają się w trójkącie „nisko”, „ani wysoko, ani nisko”, „wysoko”, przy czym najlepiej ocenione w tym zakresie zostały umiejętności praktyczne. Relatywnie najslabiej oceniono poziom wiedzy teoretycznej pracowników na temat możliwości uzyskania wsparcia finansowego w ramach PO KL. Może to wynikać z faktu, że o ile poziom umiejętności praktycznych jest na bieżąco weryfikowany w czasie realizacji projektów, o tyle wiedza na temat możliwości uzyskania wsparcia finansowego z PO KL jest trudniejsza do zaobserwowania.

Wykres 12. Ocena kompetencji pracowników

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

W toku prowadzonych badań nie napotkano na sytuację nieznamośći Priorytetu VII PO KL wśród pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej województwa mazowieckiego. Beneficjenci znają wymogi dotyczące grup docelowych, możliwe do zastosowania instrumenty aktywnej integracji czy wysokość wymaganego wkładu własnego.

Jednym z ujawnionych podczas badania jakościowych aspektów, który może utrudniać wdrażanie projektów realizowanych w ramach Priorytetu VII PO KL przez Beneficjentów systemowych, są braki kompetencyjne przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Jest to uwaga o tyle istotna, że w świetle niedawnych wyborów samorządowych oraz kompetencji decyzyjnych JST w obszarze Priorytetu VII PO KL może w istotny sposób wpływać na realizację przedmiotowych projektów.

✓ Wywiązywanie się instytucji z obowiązków związanych z przygotowaniem i realizacją projektu/ów

Wszyscy respondenci (CAWI) ocenili pozytywnie wywiązywanie się instytucji, w których pracują z ciążących na nich obowiązków związanych z przygotowaniem i realizacją projektu/ów w ramach Priorytetu VII PO KL (bardzo dobrze – 53,8, dobrze - 46,2%).

W uzasadnieniu wskazywano najczęściej na istotę następujących obszarów:

- realizacja celów projektu – celowość i efektywność działań jest niezmiernie istotna z punktu widzenia Beneficjentów systemowych. Zadowolenie beneficjentów ostatecznych prowadzonych działań jest dla nich najlepszym miernikiem jakości pracy instytucji i stanowi dużą motywację na przyszłość;
- kontrola – uwagi i sugestie jednostek pośredniczących stanowią dla Beneficjentów ważną wskazówkę na temat jakości prowadzonych działań. Ma to znaczenie szczególnie w przypadku Beneficjentów z niewielkim doświadczeniem w zakresie przygotowywania i realizacji przedmiotowych projektów, gdzie pozytywne wyniki kontroli są potwierdzeniem słuszności podejmowanych w tym zakresie decyzji;
- wysoka ocena w procesie aplikacyjnym – to kolejna wskazówka dla Beneficjentów dotycząca prowadzonych przez nich działań w zakresie projektów systemowych Priorytetu VII PO KL;
- docenienie działań przez instytucję zewnętrzną – na przykład jednostkę samorządu terytorialnego – to dla Beneficjentów systemowych kolejna informacja zwrotna o jakości prowadzonych działań.

✓ Szkolenia i doradztwo

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej jest Beneficjentem systemowym Poddziałania 7.1.3 – *Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej*. Jako realizator projektu systemowego MCPS w latach 2007-2013 jest odpowiedzialne za szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych zadań.

W ramach PO KL - w Poddziałaniu 7.1.3. *Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej* - w roku 2009 zostały zrealizowane przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej 34 tematy szkoleniowe, w których uczestniczyło w sumie 2 487 pracowników jednostek pomocy i integracji społecznej, organizacji pozarządowych oraz innych służb społecznych z terenu województwa mazowieckiego²⁴. Na koniec grudnia 2009 roku w publicznych placówkach pomocy i integracji społecznej było zatrudnionych 14 341 osób. Ze względu na fakt, iż niektórzy uczestniczyli

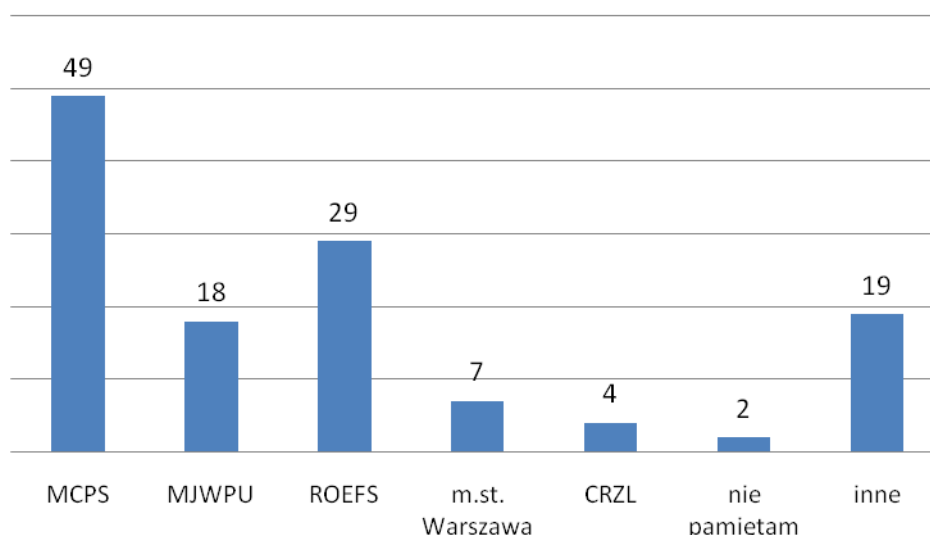
²⁴ Na podstawie: *Sprawozdanie z realizacji zadań w 2009 r.*, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, <http://www.mcps.mazovia.pl>

nawet w paru szkoleniach w ciągu jednego roku, trudno tu mówić o procencie przeszkolonych przez MCPS Beneficjentów i potencjalnych Beneficjentów Priorytetu VII PO KL.

W ciągu bieżącego roku 79% respondentów (CAWI) uczestniczyło w szkoleniu związanym z projektami w ramach Priorytetu VII PO KL. Z kolei z osób, które w ciągu bieżącego roku nie brały udziału w szkoleniu, jedynie 3 nie uczestniczyło nigdy w takim szkoleniu.

W przypadku 49 respondentów CAWI (38%) organizatorem szkolenia było Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej. Na drugim miejscu jest Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego – 29 wyborów (23%). Inni organizatorzy zostali wskazani przez 19 osób (15%), zaś Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych – 18 respondentów (14%). Podział organizatorów szkoleń związanych z Priorytetem VII PO KL, które odbyły się w ciągu bieżącego roku kalendarzowego, obrazuje poniższy wykres.

Wykres 13. Organizatorzy szkoleń związanych z Priorytetem VII PO KL w ciągu bieżącego roku kalendarzowego²⁵

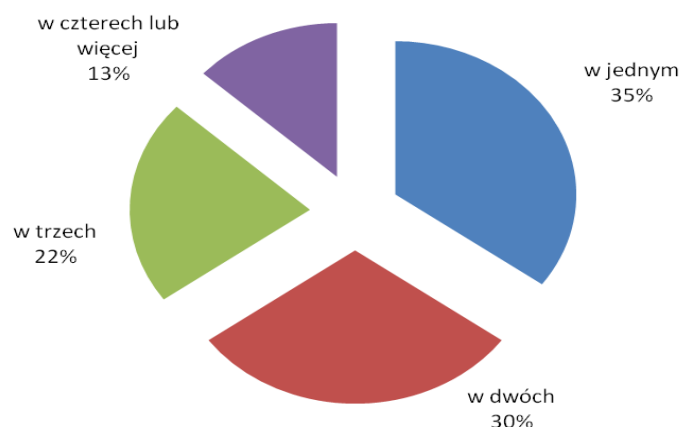
Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

W przypadku osób, które brały udział w szkoleniach związanych z Priorytetem VII PO KL kiedykolwiek (ale nie w ciągu bieżącego roku kalendarzowego) – rozkład wskazań organizatorów wygląda bardzo podobnie.

Zdecydowana większość respondentów – 65% - miała możliwość uczestniczenia w jednym lub dwóch szkoleniach w bieżącym roku kalendarzowym. W 3 uczestniczyło 22% osób, zaś w czterech i więcej – 13%.

²⁵ Respondenci mogli wskazać kilka placówek, jeśli brali udział w kilku szkoleniach, których organizatorem były różne instytucje.

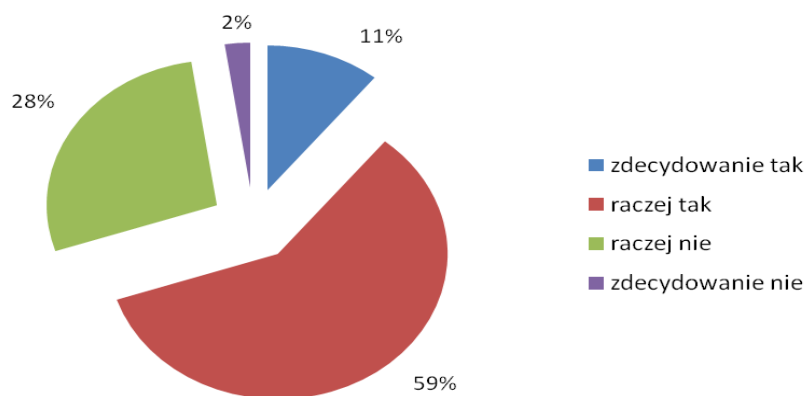
Wykres 14. Liczba szkoleń związanych z VII PO KL w ciągu bieżącego roku kalendarzowego

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

Na pytanie o to, czy udział w szkoleniach, seminariach lub spotkaniach informacyjnych był wystarczający do przygotowania dobrego projektu – w sumie 70% odpowiada „zdecydowanie tak” lub „raczej tak”. Dla 30% respondentów udział ten był „raczej niewystarczający” lub „zdecydowanie niewystarczający”.

Wykres 15. Uczestnictwo w dostępnych szkoleniach, seminariach lub spotkaniach informacyjnych było wystarczające do przygotowania dobrego projektu

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

MJWPU uruchomiła możliwość zamówienia bezpłatnej konsultacji z pracownikiem Punktu Kontaktowego Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych. Część Beneficjentów wskazywała na tę formę jako bardzo przydatną w skutecznym wdrażaniu realizowanych projektów.

Wydaje się, że dostępne formy szkoleniowe dobrze spełniają swoją funkcję i przygotowują uczestników właściwie do aplikowania o środki („zdecydowanie tak” i „raczej tak” - 70% w CAWI). Uczestniczka szkoleń organizowanych przez MCPS opisuje je w ten sposób:

Byłam na trzech szkoleniach i uważam, że to jest gruntowna wiedza, ale na pewne pytania nie odpowiadają, bo chcieliby dobrze, ale mówią jak im zasady nakazują. Nie mogą powiedzieć jak ominąć pewne przepisy. Natomiast starają się wyjść do nas, bardzo się starają.

Jednakże blisko 1/3 respondentów nie znalazła wystarczającego wsparcia, co może się bezpośrednio przekładać na chęć ubiegania się o środki w ramach Priorytetu VII PO KL. Należy też pamiętać, że o szkoleniach pozytywnie wypowiadają się osoby, którym udało się już na nie dostać. Beneficjenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę dostępnych szkoleń, jako przykład parokrotnie podawano, że w momencie ogłoszenia naboru na szkolenia – po paru godzinach nie ma już na nie żadnego miejsca. Szczególnie ma to miejsce w przypadku szkoleń oferowanych przez IP2, łatwiej i szybciej można dostać się na szkolenia organizowane przez m.st. Warszawa oraz MCPS²⁶. Według części Beneficjentów tych 2 ostatnich organizatorów szkoleń szybciej też reaguje na zgłaszane zapotrzebowanie szkoleniowe niż IP2. Oznacza to, że zapotrzebowanie jest wciąż ogromne, a liczba oferowanych szkoleń zbyt mała.

Ponadto, w kontekście rozległości terytorialnej województwa mazowieckiego, ważne jest miejsce szkolenia. Z informacji dostępnych na stronie internetowej IP2²⁷ wynika, że do końca 2010 roku zostały zaplanowane po 4 szkolenia w listopadzie i grudniu (w zakresie Priorytetu VII PO KL). Wszystkie w Warszawie. Być może, w celu zwiększenia efektywności i obniżenia kosztów, celowe byłoby rozważenie prowadzenia szkoleń „w terenie”, na przykład z podziałem na regiony.

Oczywiście szkolenia i doradztwo nie są jedyną formą podnoszenia kwalifikacji przez Beneficjentów. Istotne jest zdobywanie wiedzy i doświadczenia dzięki samemu procesowi realizacji projektów. Wynika to z faktu, że wprowadzenie nowych usług albo nowych narzędzi współpracy z grupą docelową wymaga zdobycia niezbędnej wiedzy i umiejętności. W pewnej perspektywie czasowej należałoby zapytać Beneficjentów, czy równie wysoko oceniają szkolenia wdrożeniowe (prowadzone w formie warsztatowej, dotyczące praktycznych aspektów związanych z realizowanymi projektami).

Szkolenia e-learningowe

Ciekawą formą wydaje się wsparcie szkoleń stacjonarnych – szkoleniami e-learningowymi. Krajowy Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego – na swojej stronie internetowej www.roefs.pl – umieścił bezpłatny kurs e-learningowy dot. zarządzania projektem. Żadna z badanych osób nie wspomniała jednak o tej formie uzupełniania braków kompetencyjnych. Może wynikać to z faktu,

²⁶ Należy tu dodać, że Beneficjentów systemowych szkoli z racji prowadzonego projektu MCPS. IP2 szkoli przede wszystkim Beneficjentów aplikujących w trybie konkursowym.

²⁷ <http://pokl.mazowia.eu/page/index.php?str=51&cDate=2010-11-00>

że ROEFS z definicji wspiera Beneficjentów konkursowych, a tych ciągle w grupie omawianych tu Beneficjentów Priorytetu VII PO KL jest stosunkowo niewielu. Beneficjenci mogli też po prostu o takiej formie szkoleniowej nie wiedzieć.

Tematyka szkoleń

Nieco inna tematyka była przedmiotem szkoleń, które odbyły się w ciągu bieżącego roku kalendarzowego, a inna w przypadku szkoleń, które odbyły się we wcześniejszym okresie. W skład programu bieżących szkoleń związanych z Priorytetem VII PO KL weszły następujące zagadnienia:

- informacje dotyczące zmian wprowadzanych do wytycznych
- ewidencja księgowa
- równość szans kobiet i mężczyzn
- ewaluacja i monitoring projektu
- partnerstwo²⁸
- dobre praktyki
- przygotowanie wniosku
- zarządzanie zespołem projektowym
- zamówienia publiczne.

Z kolei szkolenia, które odbyły się wcześniej dotyczyły przede wszystkim:

- przygotowywania wniosku
- monitoringu i ewaluacji
- rekrutacji uczestników.

Wydaje się to naturalne, gdyż pracownicy zaangażowani w realizację projektów potrzebują obecnie przede wszystkim wsparcia wdrożeniowego, a nie w aplikowaniu. Jednakże ze względu na rotację w instytucjach pomocy i integracji społecznej oraz fakt, że niektórzy są zatrudniani jedynie do realizacji zadań wynikających z projektu – wciąż istnieje duże zapotrzebowanie na szkolenia. Zarówno dla osób, które rozpoczynają pracę w tym zakresie i nie miały doświadczeń w ramach PO KL (szkolenia aplikacyjne), jak też osób realizujących już projekty (szkolenia wdrożeniowe).

Mówi o tym jeden z koordynatorów projektu systemowego:

Kiedy rozpoczęliśmy pierwszy projekt było mnóstwo szkoleń, w 2007 roku. Teraz ich nie ma, uczymy się chodząc po omacku. Mazowiecka jednostka wymaga od nas pewnej wiedzy i ze zdziwienia otwiera oczy, kiedy czegoś nie wiemy. (...) Jeżeli są szkolenia to uczestniczą w nich głównie osoby, które mają już wiedzę, są ugruntowani i pod ich kątem szkolenia są prowadzone, kładzie się nacisk na zmiany, na przykład równość płci, a nie mówi o podstawach. A ja wrzucona na głęboką wodę czasami się topię. Dla nas to wielki problem. Projekt pisała nam firma z zewnątrz, nie jest on najlepszy i w przyszłym roku będzie już inaczej ze względu na nasze doświadczenie.

²⁸ Wpisane zostało w kryteria dostępu w projekty konkursowe.

Eksperti IP2 zwracają też uwagę na to, że potrzeby, problemy i oczekiwania szkoleniowe są inne w przypadku szkoleń z tworzenia projektów, a inne w przypadku szkoleń wdrożeniowych. I tak w przypadku szkoleń z pisania projektów (aplikacyjnych) najczęściej sygnalizowano:

- zbyt krótki czas szkoleń
- wiele wątpliwości związanych ze zmiennymi wytycznymi i ich interpretacją.

Część pytań podczas szkoleń wynikała z faktu, że Beneficjenci nie czytają instrukcji wypełniania wniosków²⁹. Z kolei w przypadku szkoleń wdrożeniowych problemem jest to, że Beneficjenci nie czytają dokumentów i pojawiające się podczas szkolenia pytania wynikają z ich niezajomości. Trudność sprawia też rozliczenie wkładu własnego.

Niepokojący jest fakt, że z przeprowadzonych badań jakościowych wynika, iż nie ma wystarczającej komunikacji pomiędzy jednostką wdrażającą IP2 a jednostką odpowiedzialną za szkolenia beneficjentów systemowych Priorytetu VII PO KL – Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej. Zdarzają się sytuacje, że podczas szkolenia Beneficjenci otrzymują informacje niezgodne z oczekiwaniami jednostki wdrażającej. Wydaje się naturalne, że szkolenia powinny być m.in. wypadkową błędów i problemów pojawiających się/zgłaszanych na etapie realizacji projektu do Wydziału Wdrażania. Wydział ten widzi też przez pryzmat napływających pytań, popełnianych błędów z czym Beneficjenci mają największy problem. I ta tematyka powinna zostać uwzględniona w treściach szkoleń (szczególnie wdrożeniowych) przez organizatora szkoleń dla Beneficjentów systemowych Priorytetu VII PO KL.

Szkolenia proponowane Beneficjentom systemowym Priorytetu VII PO KL stosunkowo dobrze spełniają swoje zadanie w zakresie uzupełniania luk kompetencyjnych pracowników pomocy i integracji społecznej. Organizowane są przez różne podmioty, większość Beneficjentów miała okazję w nich uczestniczyć i pozytywnie je ocenia. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że dla blisko 1/3 respondentów nie były one wystarczającym wsparciem do przygotowania dobrego projektu. W związku z tym wydaje się zasadne zintensyfikowanie działań w tym zakresie, z wykorzystaniem różnorodnych form kształcenia Beneficjentów systemowych.

✓ Pozostałe źródła informacji

Bardzo istotnym źródłem informacji przy realizacji projektów Priorytetu VII PO KL są kontakty wzajemne pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej. Pracownicy ośrodków kontaktują się ze sobą telefonicznie, za pośrednictwem poczty elektronicznej, spotykają się bezpośrednio.

Ja uczę się dzwoniąc do ośrodków ościennych i pytając i od tych osób otrzymuję największą pomoc, po koleżeńsku i z praktyki.

²⁹ Jeszcze do niedawna ponad połowa projektów była odrzucana z powodu niezachowania kryterium równości szans. Teraz sytuacja wygląda już znacznie lepiej (ekspert IP2).

I kolejna wypowiedź na ten temat:

Na samym początku to próbujemy rozwiązać sami, jeśli coś tam się dzieje. Teoretycznie to: Mazowiecka Jednostka, ROEFS, jest mnóstwo tych telefonów alarmowych i bezpłatnych porad, jeśli chodzi o POKL. Zaczyna się od siebie, potem jest poczta pantoflowa raczej, jeśli chodzi o praktykę, inne firmy, inne OPS-y, dzwoni się po prostu po ludziach i się stara czegoś dowiedzieć. Ostatnio w moim przypadku i z moich obserwacji to wynika, że Mazowiecka Jednostka jest na samym końcu, jeśli chodzi o pomoc.

W niektórych województwach taka forma wymiany informacji między Beneficjentami – wymiany doświadczeń i dobrych praktyk – przyjęła kształt bardziej formalny. Na przykład w województwie łódzkim, na stronach internetowych Wojewódzkiego Urzędu Pracy (IP2) została umieszczona zakładka „Beneficjenci radzą”. Jest to miejsce na dzielenie się własnymi rozwiązaniami, spostrzeżeniami itd.³⁰

Ważnym źródłem poszukiwanych przez Beneficjentów informacji są strony i portale internetowe. Te, które były przez nich wymieniane to:

- strona Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Projektów Unijnych
- portal poświęcony Europejskiemu Funduszowi Społecznemu
- strona Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej
- Pierwszy Polski Portal Pomocy Społecznej

Strona internetowa MJWPU

www.mazowia.eu

MJWPU prowadzi stronę internetową <http://www.mazowia.eu>. Jest to serwis, gdzie Beneficjenci mogą znaleźć wszelkie informacje dotyczące PO KL. Beneficjenci Priorytetu VII PO KL, pytani o źródła informacji na temat PO KL wskazywali tę stronę jako często wykorzystywaną w poszukiwaniu informacji. Licznik wyświetleń poszczególnych informacji również wskazuje na popularność tej witryny jako źródła informacji. Oczywiście nie znamy do końca profilu osoby, która takich wyświetleń dokonuje. Jednakże jeśli weźmiemy pod uwagę jedynie materiały dotyczące Priorytetu VII PO KL, z dużym prawdopodobieństwem możemy założyć, że tych informacji będą poszukiwać obecni lub potencjalni Beneficjenci. Licznik wyświetleń komunikatów dotyczących Priorytetu VII – wskazuje średnio liczbę między 1000 a 1200 wyświetleń. Ogłoszenia o naborach mają tych wyświetleń kilkakrotnie więcej.

³⁰ Więcej - <http://www.pokl.wup.lodz.pl/index.php/beneficjenci-radza>

Na stronie MJWPU przewidziano możliwość zadania pytania, które jest filtrowane już w momencie formułowania go. Wykonawca skorzystał z tej formy kontaktu i wysłał za pośrednictwem formularza zapytanie na adres podany na stronie - punkt_kontaktowy@mazowia.eu - dotyczące Priorytetu VII PO KL (obowiązku partnerstwa, które zostało wpisane w kryteria dostępu). Zapytanie zostało wysłane w dniu 14 listopada 2010 r. Odpowiedź otrzymano 1 grudnia 2010 r.

Na stronie MJWPU zamieszczono FAQ z podziałem na różne obszary tematyczne dotyczące PO KL:

- Proces wnioskowania i oceny
- Wdrażanie i rozliczanie
- Monitoring
- Pomoc publiczna
- Równość szans.

Strona MJWPU traktowana jest przez Beneficjentów systemowych przede wszystkim jako wiarygodne źródło dokumentacji dotyczącej przedmiotowych projektów. Badania jakościowe ujawniają, że część z nich ma problemy w nawigowaniu po stronie w poszukiwaniu interesujących treści, co jest prawdopodobnie wynikiem dużej ilości informacji znajdujących się na stronie. Układ treści jest stosunkowo czytelny, materiały zamieszczane są na bieżąco. W zakładce *Kontrola projektu* nie znajdziemy żadnych informacji.

MJWPU (Elżbieta Szymanik - zastępca dyrektora ds. PO KL) prowadzi ponadto blog poświęcony funduszom unijnym dla Mazowsza - <http://funduszemazowsze.blog.onet.pl>. Blog to specyficzna forma aktywności internetowej, traktowana zwykle jako rodzaj swego rodzaju wirtualnego pa-

miętnika. Istotnym wyróżnikiem jest tu ponadto chronologia wpisów, komentowanie wpisów, możliwość przeglądania archiwum przez gości. Ponieważ żaden z Beneficjentów nie wymienił tego bloga jako miejsca poszukiwania informacji o funduszach unijnych, wydaje się, że nie jest to popularne źródło poszukiwania informacji w tej grupie odbiorców. Od sierpnia 2009 r. blog odwiedziło 8894 gości³¹, komentarze zostawiło 128 osób. Jednakże spora część z tych komentarzy ma charakter czysto spamerski, a nie merytoryczny. Ostatni wpis na tym blogu został zamieszczony w 21 października 2010 r., co odbiega znacząco od standardów tego typu aktywności internetowej.

Strona Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej

www.mcps.mazovia.pl

Mazowieckie Centrum Pomocy Społecznej jest Beneficjentem systemowym Priorytetu VII PO KL w ramach Poddziałania 7.1.3 - *Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej*. Instytucje pomocy i integracji społecznej kojarzą MCPS przede wszystkim w kontekście prowadzonych szkoleń.

Strona internetowa www.mcps.mazovia.pl stosunkowo rzadko była wskazywana jako źródło poszukiwania informacji. W trakcie przeprowadzonych badań jakościowych Beneficjenci sygnalizowali nieaktualność informacji, które można tam znaleźć. Analizy tej strony potwierdzają te opinie. W zakładce *Publikacje* zamieszczono kwartalnik *Problemy społeczne Mazowsza* z zapowiedzią systematycznego ukazywania się tego materiału. Pod koniec roku 2003 umieszczono jedyny numer

³¹ Stan na 10 grudnia 2010 r.

tego kwartalnika. W tej samej zakładce w raportach jako ostatnio dodany materiał odnajdziemy *Raport monitorowania problemów narkotykowych w województwie mazowieckim* z 2007 roku. Aktualności oraz informacje o szkoleniach i konferencjach zdają się być zamieszczane na bieżąco. Jednakże ze względu na fakt, iż na tej samej stronie można odnaleźć jako „ostatnio dodane” materiały sprzed 3 lat – rodzi się obawa, co do aktualności wszystkich zamieszczanych tam informacji.

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej prowadzi ponadto stronę internetową – www.mcps-efs.pl - dedykowaną w całości realizacji projektu systemowego w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej w ramach Poddziałania 7.1.3 PO KL - *Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej*.

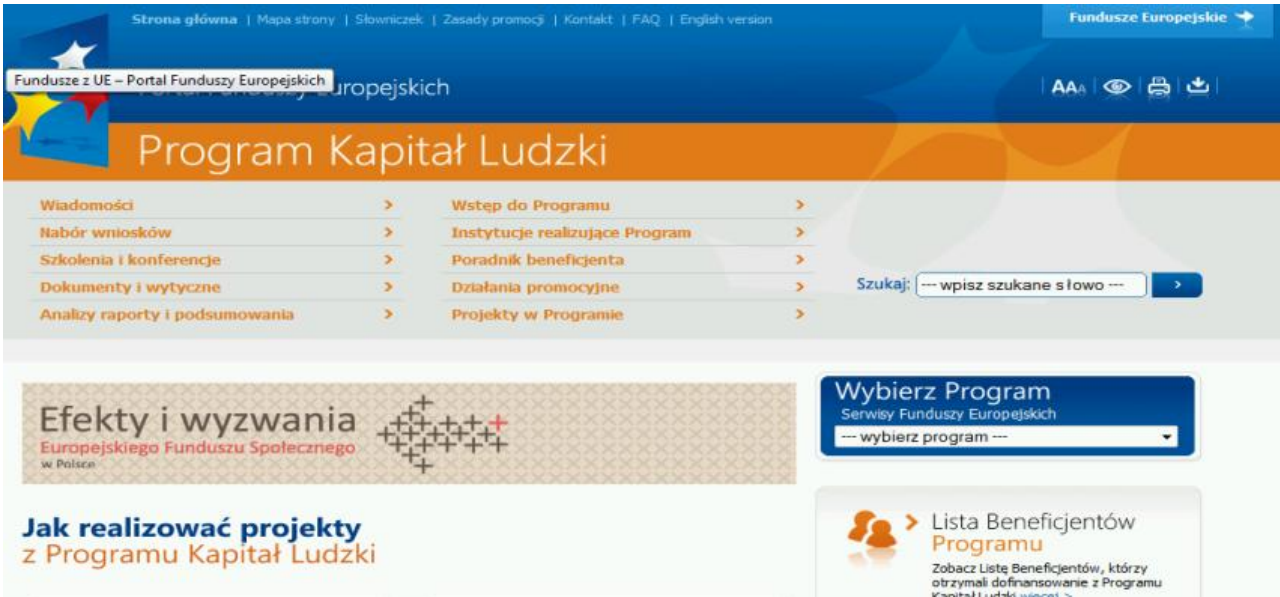
Jest to miejsce poświęcone przede wszystkim informacjom organizacyjnym związanym z oferowanymi szkoleniami. Beneficjenci dowiedzą się jakie szkolenia są planowane, w jakim trybie należy się zgłaszać, jaki jest program i kto jest opiekunem konkretnego szkolenia. Niestety, zakładki *Baza dobrych praktyk* i *Zadawane pytania* po-

zostają puste. Brak tu również materiałów szkoleniowych, które mogłyby służyć Beneficjentom w celu podnoszenia własnych kompetencji projektowych.

Portal poświęcony Europejskiemu Funduszowi Społecznemu www.efs.gov.pl

Strona ta jest opisywana przez Beneficjentów jako *kopalnia potrzebnych informacji na temat PO KL*. Wydaje się naturalne, że to powszechnie wykorzystywane źródło informacji, skoro podstawową rolą tego portalu jest dostarczenie kompleksowej wiedzy potencjalnym beneficjentom PO KL i wspomnienie ich w procesie aplikowania o środki. Cenne są przede wszystkim wszelkiego rodzaju wyszukiwarki, z możliwością filtrowania i precyzyjnego określania kryterium potrzebnych materiałów. W świetle obszerności dokumentacji związanej z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki jest to niezmiernie istotne.

Pierwszy Polski Portal Pomocy Społecznej

www.ops.pl

Portal ten był stosunkowo często (zwłaszcza w świetle badań jakościowych) wskazywany jako źródło informacji. Szczególnie cenna dla Beneficjentów jest cześć umożliwiająca zadawanie pytań i dzielenie się doświadczeniami – forum.

Tematyka związana z Priorytetem VII PO KL znalazła się wśród pytań zadawanych na forum. Oto przykłady:

- *Czy konieczne jest zatrudnienie doradcy ds. osób niepełnosprawnych w ramach realizowanych projektów POKL czy wystarczy, jeśli dodamy własnemu pracownikowi do zakresu czynności dodatkowe obowiązki? A jeśli dodamy obowiązki własnemu pracownikowi to czy należy wykazywać do w projekcie w zadaniu - Praca socjalna?*
- *Mam pytanie - czy pracownik, który ma wynagrodzenie finansowane w ramach projektu musi się zajmować projektem czy może robić coś innego? Bo u nas jest taka sytuacja, że projekt jest realizowany, ale pracownik, który ma wynagrodzenie z projektu w ogóle się nim nie zajmuje tylko robi coś zupełnie innego. Tak może być?*
- *Nie mogę sobie poradzić z zamówieniami publicznymi w ramach realizowanego projektu. Czy wydatki związane z realizacją szkoleń sumuje się za dany rok czy wszystkie lata uczestnictwa w projekcie? Jeśli każdy rok potraktować osobno to nie przekroczyć 14 tys. euro, ale jeśli należy dodawać każdy rok uczestnictwa to wypada stosować ustawę. Jak należy do tego podejść?*

Jeden z koordynatorów tak wypowiada się na temat tego forum i jego wartości jako źródła informacji dla osób zajmujących się wdrażaniem projektów realizowanych w ramach Priorytetu VII PO KL:

*Jest taka strona **www.ops.pl**. Na tej stronie jest prowadzone forum i tam jest prawdziwa kopalnia wiedzy. Ludzie zadają pytania z całej Polski, dostają odpowiedzi od koordynatorów, jest również u nas w mieście forum wewnętrzne dla koordynatorów projektów, na którym wrzucamy pytania do miasta i zawsze dostają odpowiedź od koordynatorów z innych dzielnic.*

Zainteresowanie i aktywność na forum pokazują, że istnieje tego typu zapotrzebowanie wśród Beneficjentów Priorytetu VII PO KL. Tym bardziej, że na stronie internetowej Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej czy Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych takie fora nie funkcjonują.

Dwa poniższe portale nie zostały wskazane przez Beneficjentów jako źródło informacji o PO KL ani podczas badań jakościowych, ani ilościowych.

Portal Społeczny

www.portalspoleczny.pl

Portal ten nie jest znany Beneficjentom systemowym Priorytetu VII PO KL. Wynika to prawdopodobnie z faktu, że na wyżej wymienionym portalu nie ma praktycznie żadnych informacji czy materiałów dedykowanych tematyce PO KL. Nawigując po zakładkach, znajdziemy odesłanie pt. *EFS*. Jednakże w miejscu, do którego odsyła ta zakładka nie ma żadnych informacji.

Niemożliwe było dokonanie analizy wypowiedzi na forum, ponieważ zostało ono zaatakowane przez wpisy o charakterze spammerskim i żaden z nich nie dotyczył tematyki z obszaru pomocy społecznej.

Wydzielona część portalu organizacji pozarządowych www.pomocspoleczna.ngo.pl

To drugi z portali, który nie jest znany Beneficjentom systemowym Priorytetu VII PO KL. Według informacji umieszczonej na stronie jest to *serwis skierowany do pracowników organizacji pozarządowych i instytucji, które działają na polu pomocy społecznej, zajmują się poradnictwem, pomagają osobom w trudnej sytuacji życiowej, a także do osób indywidualnych, które mogą tu znaleźć informacje o swoich podstawowych uprawnieniach w publikacjach z serii "Poznaj Swoje Prawa"*. Brak znajomości tego portalu wynika prawdopodobnie z faktu, iż jest to przede wszystkim miejsce na problematykę z pogranicza działalności instytucji pomocy społecznej oraz trzeciego sektora – stowarzyszeń i fundacji, a nie tematykę poświęconą wprost PO KL.

Pracownicy instytucji pomocy i integracji społecznej mają duży wybór w zakresie wirtualnych źródeł informacji na temat PO KL. Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że rzeczywiście chętnie i często z tej formy wsparcia korzystają. Źródłem obowiązujących dokumentów jest dla nich przede wszystkim strona Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych. Tam też szukają interpretacji konkretnych zapisów. Z kolei Pierwszy Polski Portal Pomocy Społecznej służy komunikacji mniej formalnej pomiędzy samymi placówkami, gdzie dzielą się doświadczeniem, wzajemnie udzielają rad, opisują jak pewne problemy zostały rozwiązane przez ich instytucje. Rola strony Mazowieckiego Centrum Pomocy Społecznej jest nie do końca precyzyjna. Wynika to między innymi z faktu, że poza informacjami dotyczącymi szkoleń i konferencji, których adresatem jest z pewnością Beneficjent systemowy Priorytetu VII PO KL, można tam odnaleźć materiały sprzed paru lat, a brakuje przykładowo materiałów szkoleniowych, z których Beneficjenci mogliby korzystać w trybie on-line. Trudno bowiem nazwać materiałami szkoleniowymi dokumentację dotyczącą PO KL, która można znaleźć w zakładce *Materiały do pobrania*.

Ponadto wydaje się też, że pytania pojawiające się na tematycznych forach internetowych mogą być świetną wskazówką dla osób odpowiedzialnych np. za szkolenia i przygotowywanie materiałów informacyjnych dla Beneficjentów systemowych Priorytetu VII PO KL. Poruszane zagadnienia mogłyby zostać uwzględnione w treściach szkoleniowych jako te, z którymi Beneficjenci mogą mieć potencjalne problemy.

✓ Beneficjenci ostateczni

Beneficjenci ostateczni³² projektów systemowych realizowanych w ramach Priorytetu VII PO KL to osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo i zatrudnione, zagrożone wykluczeniem społecznym, w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata), korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, a także osoby traktowane jako otoczenie osób wykluczonych społecznie.

Grupa beneficjentów ostatecznych projektów realizowanych w ramach przedmiotowego priorytetu jest dosyć trudna i specyficzna w swym kształcie. Nieobca jest jej postawa roszczeniowa wynikająca między innymi z formy dotychczasowego wsparcia, które było im oferowane, a miało wymiar przede wszystkim zapomogi finansowej. Udział w projekcie Priorytetu VII wymaga zaś aktywności, zmiany mentalnej, przełamania wewnętrznych oporów i niechęci wobec zmiany swojej sytuacji społecznej i zawodowej. Gdy zderzy się ten fakt z restrykcyjną wymagalnością osiągnięcia wskaźników w realizowanych projektach, trudno się dziwić faktowi, że placówki rezygnują niekiedy z aplikowania o środki w obawie przed niespełnieniem tego wymogu. Pracownicy ośrodków pomocy społecznej wskazywali na nieprzewidywalność beneficjentów, niekiedy małe zaintereso-

³² Więcej o beneficjentach i grupach docelowych w Załączniku nr 2. *Beneficjenci i grupy docelowe w ramach Priorytetu VII PO KL*

wanie projektem, zmiany decyzji o udziale w projekcie w czasie jego trwania. Zaś wymogi formalne już na etapie konstruowania wniosku nakazują precyzyjne określenie grupy docelowej. Z drugiej strony – świadomość, że akurat tak trudna grupa jest objęta wsparciem niejako z definicji w ramach tylko tego priorytetu powoduje, że warto jednak ten wysiłek podjąć. Świadomość ta stanowi dla pracowników socjalnych silną zachętę do działania i jest wymieniana jako jeden z najważniejszych czynników motywujących do realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL.

Beneficjentom naszych projektów możemy zaoferować różnorodne formy wsparcia, których nie możemy kierować w ramach bieżącej działalności. Chodzi tu głównie o aktywizację społeczną i zdrowotną. Naszymi Beneficjentami są głównie osoby zagrożone wykluczeniem społecznym nie tylko z powodu bezrobocia, ale również niepełnosprawności, ubóstwa, szeroko rozumianego sieroctwa. Jest to grupa trudna i obejmowania wsparciem głównie w tym Priorytecie.

Problemy z grupą docelową opisywane są także we wnioskach o płatności w punkcie 12. Wśród wymienianych w tym zakresie są trudne sytuacje życiowe, słaba frekwencja czy problemy zdrowotne osób niepełnosprawnych.

Kwestią, na którą zwracają też uwagę przedstawiciele instytucji pomocy i integracji społecznej jest problem, który może mieć duże znaczenie w kolejnych latach. Otóż przy dużej liczbie beneficjentów ostatecznych – osób objętych bezpośrednim wsparciem przez instytucje pomocy i integracji społecznej – należy pamiętać, że ta grupa docelowa jest jednak liczebnie ograniczona. Ponadto zakładając skuteczność dotychczasowych działań, powinna ona systematycznie spadać.

Jednym z proponowanych rozwiązań – przez samych Beneficjentów Priorytetu VII PO KL – jest rozszerzenie grupy docelowej. Taką grupę mogłaby stanowić dzieci i młodzież. Obecnie działania nie mogą być kierowane do młodzieży poniżej 15 roku życia. A problem ubóstwa, marginalizacji społecznej i zawodowej – zaczyna się znacznie wcześniej.

Dzieci uczą się od rodziców, uczą się przychodzić do ośrodka, wiedzą gdzie jest kasa, gdzie iść po pieniądze. Warto by było z tymi dziećmi pracować, by pokazać im inne wzorce, bo jeśli rodzice utrzymują się z Ośrodka Pomocy Społecznej, to dziecko również tam przyjdzie. Bo po co iść do pracy, jak można pieniądze zdobyć inaczej.

Zwrócono także uwagę na kwestie związane z grupą docelową z obszaru osób niepełnosprawnych. Otóż z dużym prawdopodobieństwem w przyszłości wystąpi problem z tą grupą, która jest uczestnikiem różnorodnych projektów od wielu lat. Brakuje też koordynacji oferty kierowanej do tej grupy, by nie powielać działań, które nie są adekwatne do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych.

✓ Poprawa jakości usług pomocy i integracji społecznej dzięki realizacji projektów

Na pytanie o potrzebę realizacji projektów współfinansowanych w ramach Priorytetu VII PO KL 98,1% osób odpowiedziało „zdecydowanie tak” lub „raczej tak”. Powszechne jest więc przeświadczenie o potrzebie tego typu działań. Dzięki środkom z Europejskiego Funduszu Społecznego instytucje pomocy i integracji społecznej poszerzają wachlarz swoich usług, mogą bardziej kompleksowo reagować na potrzeby klientów swoich placówek, pracownicy ośrodków rozwijają swoją wiedzę i umiejętności, by jeszcze efektywniej realizować zadania z obszaru wsparcia socjalnego.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pytanie o potrzebę realizacji takich projektów (CAWI) zwracano przede wszystkim uwagę na tzw. wartość dodaną związaną z wdrażaniem Priorytetu VII. Dzięki projektom placówki pomocy i integracji społecznej mogą lepiej dostosować ofertę do potrzeb swoich klientów. Samo wypłacanie zasiłków – zdaniem Beneficjentów – nie rozwiązuje problemów zawodowych i społecznych w sposób trwały, a w skrajnych przypadkach może jeszcze bardziej przyczynić się do utrwalania roszczeniowych postaw. Realizowane projekty umożliwiają ponadto sprawdzenie i wykorzystanie w praktyce nowych metod polityki społecznej i narzędzi pracy z klientem.

Istotny jest także fakt, że pewne działania mogą być finansowane tylko w ramach projektów systemowych, ze środków własnych placówek byłoby to niemożliwe. Klienci placówek mogą być dzięki temu objęci szerszymi formami pomocy, wykraczającymi poza ramy ustawy o pomocy społecznej. Projekty doskonale uzupełniają owe zadania ustawowe, pozwalając znacząco zwiększyć skalę prowadzonych działań.

Możliwość realizacji projektów z Priorytetu VII PO KL to także szansa na rozwój samych placówek oraz ich pracowników. Nowe zadania niejako wymuszają rozwój - zdobywanie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności w zakresie objętym realizowanymi projektami. Osoby, które realizują projekty uczestniczą ponadto w szkoleniach podnoszących kwalifikacje. Znaczenie ma także możliwość wyposażenia ośrodka w dodatkowe sprzęty, meble, oprogramowanie, które jest zakupywane na potrzeby realizowanych projektów.

W końcu – znaczenie ma gratyfikacja finansowa dla pracowników zaangażowanych w przygotowanie i realizację projektów. Pracownicy socjalni nie należą do grupy zawodowej, która jest w Polsce wysoko wynagradzana. Co prawda zarobki pracowników socjalnych województwa mazowieckiego są najwyższe (dla tej grupy zawodowej) w kraju i wynoszą średnio 2 530 zł. Średnia zarobków pracowników socjalnych dla samej Warszawy to 3 450 zł³³. Jednak dane te na tle średnich zarobków w województwie nie wyglądają już tak pozytywnie, gdyż przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w regionie wynosiło ponad 4 tys. zł i było najwyższe w kraju³⁴.

³³ [w:] *Moja płaca. Raport premium dla stanowiska pracownik socjalny*, Sedlak&Sedlak, www.wynagrodzenia.pl

³⁴ [w:] *Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie mazowieckim*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, lipiec 2010.

Aplikowanie o środki w ramach Priorytetu VII PO KL jest wypadkową wielu czynników. Czynników o charakterze organizacyjnym, prawnym, finansowym, kadrowym i technicznym. Czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Dopiero właściwy balans między tymi wszystkimi determinantami może spowodować wzrost aplikowania o środki w ramach Priorytetu VII PO KL i tym samym zwiększyć stopień realizacji wskaźników produktu przewidzianych dla tego priorytetu.

5.3. Dodatkowe czynniki i postawy wpływające na aplikowanie o środki w trybie konkursowym

Podczas realizacji badania nie spotkano się z sytuacją, by pracownicy socjalni nie wiedzieli o możliwości aplikowania o środki w trybie konkursowym. Zauważalna jest tendencja wzrostowa w zakresie stawania do konkursów. Jednakże decydują się na to instytucje, które mają już znaczne doświadczenia w aplikowaniu o środki w trybie systemowym i czują się na tyle kompetentne, by zdwersyfikować w ten sposób źródła finansowania placówki. Kluczowe znaczenie ma tu wielkość placówki, jej potencjał kadrowy i dotychczasowe doświadczenia związane z wdrażaniem projektów finansowanych ze środków unijnych.

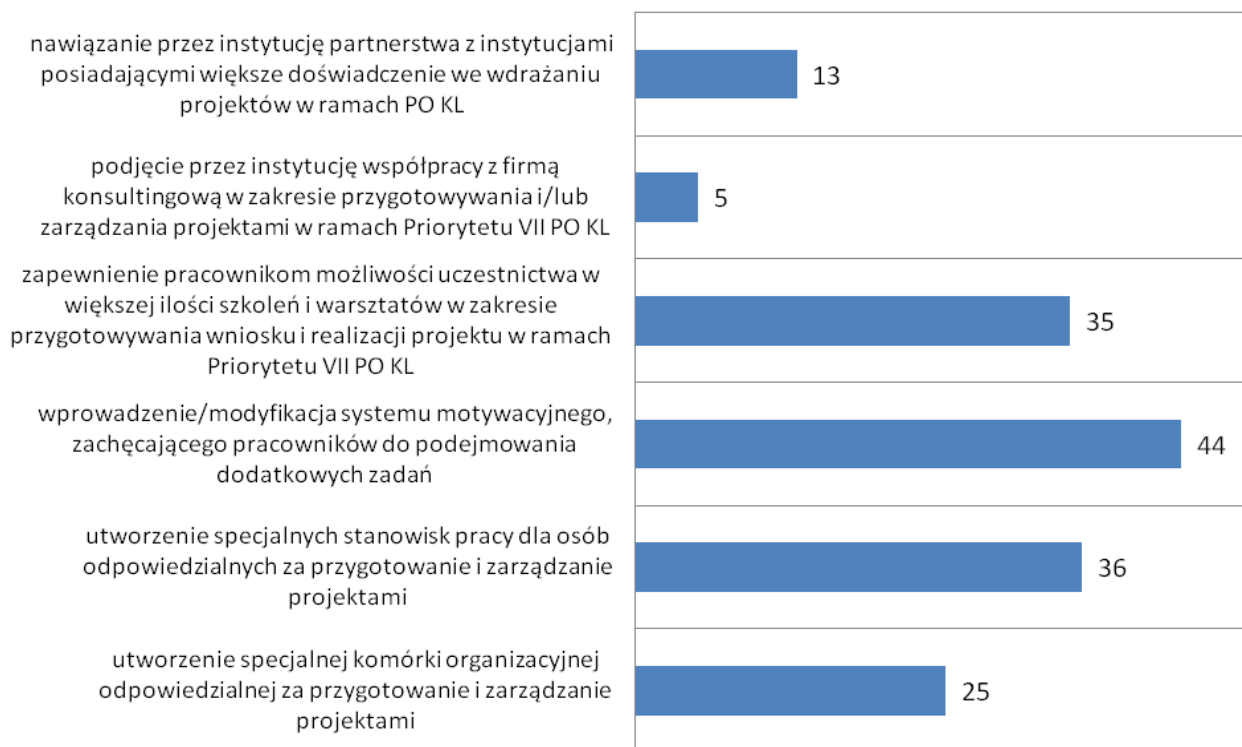
W opinii części Beneficjentów oraz przedstawicieli IP2 projekty realizowane w trybie konkursowym są ciekawsze, bardziej nowatorskie i nieszablonowe od tych systemowych. Większa konkurencja wśród potencjalnych Beneficjentów oraz sposób dokonywania oceny powodują lepszą jakość prowadzonych działań merytorycznych w porównaniu do Działań 7.1. W świetle potencjalnych problemów z rekrutacją beneficjentów ostatecznych i utrzymaniem ich przez cały czas realizacji projektu może to mieć niebagatelne znaczenie w przyszłości dla aplikacji w trybie konkursowym.

Czynnikiem, który może wpływać na aplikowanie o środki w trybie konkursowym są także kompetencje pracowników socjalnych w zakresie budowania partnerstwa międzysektorowego. Wszystkie realizowane do tej pory projekty systemowe były realizowane samodzielnie. Zaś w trybie konkursowym w kryteriach dostępu wpisano obowiązek realizacji projektu w partnerstwie. Przy braku doświadczeń w tym zakresie, może to powodować trudności zarówno w przygotowywaniu projektu, jak też później jego realizacji. Zdiagnozowane problemy z grupą docelową także wskazują na celowość partnerskiego działania. Włączanie w realizowane projekty stowarzyszeń, fundacji i organizacji nie działających dla zysku zwiększa szanse na dotarcie do beneficjentów ostatecznych i proponowanie im (dzięki potencjałowi wszystkich organizacji partnerskich) bardziej kompleksowych działań.

5.4. Niezbędne i optymalne warunki organizacyjne, prawne, finansowe, kadrowe i techniczne do realizowania projektów w trybie systemowym oraz konkursowym.

Propozycje działań, które według Beneficjentów powinny zostać podjęte wewnątrz instytucji w celu zwiększenia jej potencjału absorpcyjnego w zakresie Priorytetu VII PO KL prezentuje poniższy wykres. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 2 najważniejsze działania. Najistotniejszym czynnikiem wewnętrznym z ich punktu widzenia jest system motywacyjny, który powinien być wprowadzony lub zmodyfikowany tak, aby zachęcać pracowników do dodatkowych zadań (44 wybory). Jest to czynnik szczególnie istotny z punktu widzenia pracowników socjalnych. Dla kierownictwa ośrodków nie miał on z reguły aż tak kluczowego znaczenia, postrzegali swoich podwładnych jako osoby zmotywowane i nie mieli szczególnych potrzeb w tym zakresie. Mniej więcej po tyle samo wskazań uzyskały propozycje utworzenia specjalnych stanowisk pracy dla osób odpowiedzialnych za przygotowanie i zarządzanie projektami (36) oraz zapewnienie pracownikom możliwości uczestnictwa w większej ilości szkoleń i warsztatów w zakresie przygotowywania wniosku i realizacji projektu w ramach Priorytetu VII PO KL (35). Istotnymi działaniami są ponadto utworzenie specjalnej komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za przygotowanie i zarządzanie projektami (25) oraz partnerstwo z instytucjami posiadającymi większe doświadczenie we wdrażaniu projektów w ramach PO KL.

Wykres 16. Propozycje działań, które powinny zostać podjęte wewnątrz instytucji w celu zwiększenia jej potencjału absorpcyjnego w zakresie Priorytetu VII PO KL

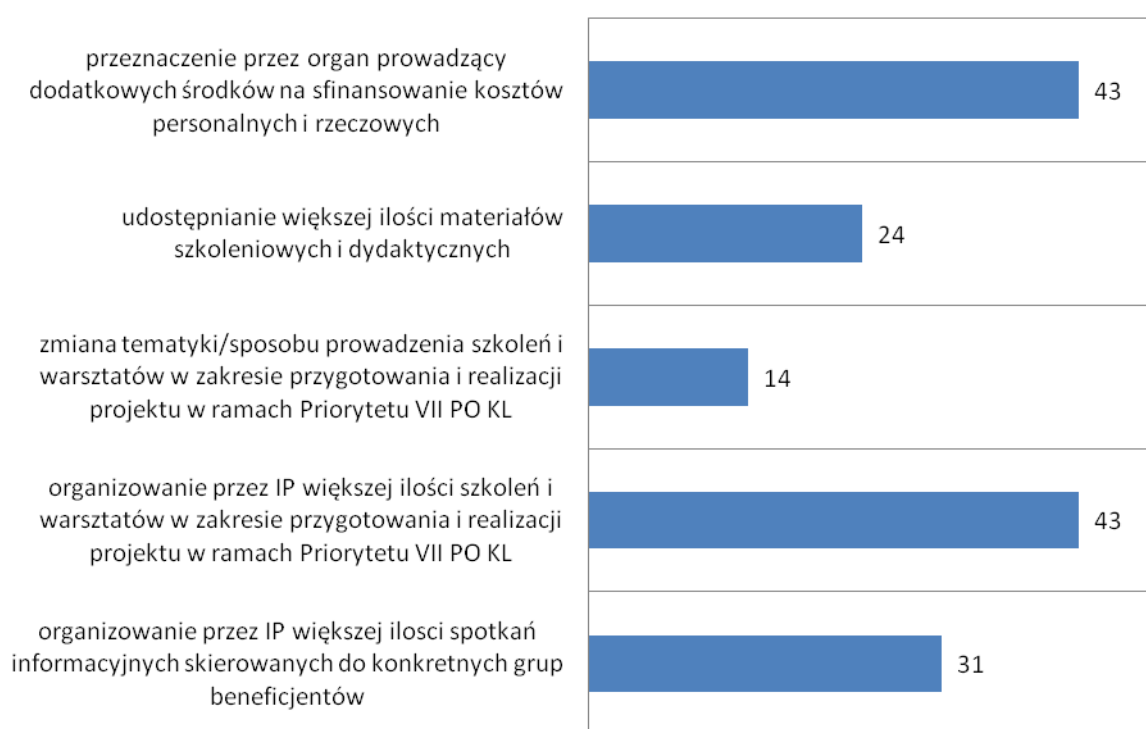

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

Respondenci mogli wskazać jeszcze inne możliwości działań, jednak ze względu na fakt, iż otrzymały one po 1 wskazaniu, zrezygnowano z ilustracji ich na powyższym wykresie.

Poniższy wykres prezentuje z kolei propozycje Beneficjentów działań zewnętrznych, które powinny zostać podjęte w celu zwiększenia potencjału absorpcyjnego instytucji w zakresie Priorytetu VII PO KL. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 2 najważniejsze ich zdaniem działania. Dwie kwestie mają tu znaczenie kluczowe - przeznaczenie przez organ prowadzący dodatkowych środków na sfinansowanie kosztów personalnych i rzeczowych oraz organizowanie przez IP większej liczby szkoleń i warsztatów w zakresie przygotowania i realizacji projektu w ramach Priorytetu VII PO KL (po 43 wskazania). Istotne jest też organizowanie przez IP większej liczby spotkań informacyjnych skierowanych do konkretnych grup beneficjentów (31 wskazań). Potencjał absorpcyjny zależy też zdaniem respondentów od większej ilości materiałów szkoleniowych i dydaktycznych (24) oraz zmiany tematyki/sposobu prowadzenia szkoleń i warsztatów w przedmiotowym zakresie.

Wykres 17. Propozycje działań zewnętrznych, które powinny zostać podjęte w celu zwiększenia potencjału absorpcyjnego instytucji w zakresie Priorytetu VII PO KL

Źródło: Badanie własne – ankieta internetowa (CAWI)

Respondenci mogli wskazać jeszcze inne możliwości działań, jednak ze względu na fakt, iż otrzymały one po 1 wskazaniu, zrezygnowano z ilustracji ich na powyższym wykresie. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 2 najważniejsze działania.

Niezbędne i optymalne warunki

W świetle przeprowadzonych badań – za niezbędne i optymalne warunki organizacyjne, prawne, finansowe, kadrowe i techniczne do realizowania projektów w trybie systemowym oraz konkursowym należy wskazać następujące czynniki.

✓ warunki organizacyjne

1) wydzielone stanowiska pracy dla osób odpowiedzialnych za przygotowanie i zarządzanie projektem

Rozwiązanie takie, gdy za zdania związane realizacją projektów współfinansowanych ze środków UE, odpowiedzialne są osoby na wydzielonych stanowiskach pracy wydaje się optymalne. Pozwala to na skupienie potencjału pojedynczych osób na zadaniach projektowych. Jasno sprecyzowany zakres obowiązków wpływa ponadto na utożsamianie się z zadaniami oraz poczucie odpowiedzialności za realizowane zadania projektowe.

2) specjalna komórka organizacyjna odpowiedzialna za przygotowanie i zarządzanie projektem

Gdy niemożliwe jest wydzielenie stanowisk pracy dla osób odpowiedzialnych za przygotowanie i zarządzanie projektem, należy wydzielić specjalną komórkę w tym celu. Co prawda osoby zaangażowane w pracach zespołu projektowego będą miały do wykonania także swoje stałe zadania socjalne - jednak właściwy podział pracy i zakresy obowiązków powinny zminimalizować potencjalne zagrożenia dublowania zadań, zbytniego przeciążenia poszczególnych osób czy nieefektywnego wykorzystania zasobów. Jednocześnie model ten pozbawiony jest wszelkich wad outsourcingu. Zakładając, że z outsourcingu należy korzystać przede wszystkim w przypadku usług, które są proste i mało zintegrowane z podstawową działalnością instytucji, sedno projektu powinno być jednak realizowane przez pracowników placówki (Beneficjenta). Trudno tu nie wspomnieć o niebezpieczeństwie utraty tożsamości, co w przypadku przede wszystkim działań społecznych wydaje się niebezpieczne.

✓ warunki prawne

1) niezmiennosc przepisów w trakcie jednej rundy aplikacyjnej

Zarządzanie projektem – od momentu aplikacji po rozliczenie – związane jest z poruszaniem się po wielu dokumentach opisujących różnorodne procedury i zasady. Zmiany w tych dokumentach powodują „efekt kuli śnieżnej” i przy niedługim czasie na realizację projektu oraz ograniczonych zasobach ludzkich powodują przenoszenie punktu ciężkości z meritum na obsługę formalną. Niezmiennosc przepisów lub minimalizowanie koniecznych zmian w znaczącym stopniu zredukowałyby stres Beneficjentów związany z obawą o poprawność dokumentacji projektowej i pozwoliła bardziej skupić się na działaniach merytorycznych.

Taka stałość w dokumentacji pozwoliłaby też przenieść punkt ciężkości zakresu tematycznego oferowanych szkoleń ze szkoleń dotyczących zmian w dokumentacji na szkolenia dotyczące tematyki najefektywniejszego wdrażania i realizacji zadań wynikających z projektów Priorytetu VII PO KL.

2) dłuższy czas realizacji projektów

Dłuższy czas realizacji projektu – do 2-3 lat – pozwoliłby na skuteczniejsze objęcie wsparciem grup beneficjentów ostatecznych. Projekty mogłyby być realizowane w trybie ciągłym, bez obecnej luki czasowej wynikającej z konieczności zakończenia działań z końcem roku kalendarzowego oraz procedury składania i oceny wniosków w roku następnym. Docelowo projekty Priorytetu VII PO KL mają na celu ułatwienie dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i rozwijanie instytucji ekonomii społecznej jako skutecznej formy integracji społeczno-zawodowej. Są to wobec tego działania wieloaspektowe, wymagające czasu. Działania procesowe, a nie akcyjne.

3) zmiana momentu ogłaszania naboru

W przypadku niemożności wydłużenia czasu realizacji projektu, optymalne byłoby ogłaszanie naboru pod koniec roku poprzedzającego realizację projektu. Pozwoliłoby to wydłużyć czas realizacji projektu i bezpośredniej pracy z grupą docelową. Taka zmiana jest również istotna w perspektywie planowania pracy na następny rok – pozwoliłaby zachować płynność zatrudnienia i pracy zespołu projektowego.

✓ warunki finansowe

1) przeznaczenie przez organ prowadzący dodatkowych środków na sfinansowanie kosztów personalnych i rzeczowych

W przypadku instytucji pomocy i integracji społecznej przeznaczenie dodatkowych środków przez organ prowadzący na sfinansowanie kosztów personalnych i rzeczowych pozwoli na zachowanie płynności finansowej w trakcie realizacji projektu. Dzięki temu będzie możliwość zachowania płynności zatrudnienia osób zaangażowanych w realizację zadań wynikających z projektu. Działania projektowe będą realizowane zgodnie z harmonogramem, bez względu na czas podpisania umowy i przekazania środków przez IP2.

✓ warunki kadrowe

1) system motywacyjny, z wykorzystaniem motywacji finansowej i pozafinansowej, który zachęcałby pracowników do podejmowania dodatkowych zadań

Najistotniejsze znaczenie wśród czynników motywujących do realizacji zadań projektowych mają dla pracowników socjalnych dwie kwestie. Po pierwsze jest to satysfakcja beneficjentów ostatecznych i realna pomoc im w pokonywaniu barier społecznych i zawodowych. Drugi czynnik związany jest z motywacją finansową (w formie nagród, premii, dodatków specjalnych) za realizowane dzia-

łania wynikające z projektu Priorytetu VII PO KL. Jasno sprecyzowane zasady systemu motywacyjnego w znaczącym stopniu powinny wpłynąć na chęć pracowników do podejmowania dodatkowych zadań.

✓ warunki techniczne

1) optymalne jest rozwiązanie, gdy istnieją warunki lokalowe pozwalające na wydzielenie samodzielnego biura projektu

Instytucja pomocy i integracji społecznej powinna mieć wystarczającą bazę lokalową, by wydzielić samodzielne biuro projektu i pomieszczenia na realizację zadań z niego wynikających. Osoby zatrudniane do zadań projektowych powinny mieć zapewnione miejsce do pracy.

2) niezbędne jest wyposażenie w sprzęt (komputerowy, multimedialny itd.) oraz nieograniczony dostęp do Internetu

Pracownicy zaangażowani w realizację zadań projektowych muszą mieć zabezpieczony sprzęt (komputerowy, multimedialny itd.) do właściwej realizacji zadań projektowych. Dla osób zatrudnionych do realizacji zadań wynikających z wdrażania projektów Priorytetu VII konieczne jest zabezpieczenie właściwie wyposażonego miejsca pracy.

5.5. Niezbędne i optymalne warunki wsparcia merytorycznego do realizowania projektów w trybie systemowym oraz konkursowym

Niezbędne i optymalne warunki wsparcia merytorycznego dotyczą w zasadzie dwóch aspektów – jednoznacznej interpretacji przepisów oraz uczestnictwa w szkoleniach i doradztwa.

1) większa liczba szkoleń i warsztatów w zakresie przygotowywania i realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Istnieje potrzeba organizacji zarówno szkoleń aplikacyjnych i wdrożeniowych. Szkolenia aplikacyjne konieczne są ze względu na rotację pracowników w ośrodkach pomocy i integracji społecznej. Większa potrzeba jest jednak szkoleń wdrożeniowych. Wynika to z paru czynników. Z obecnego momentu realizacji projektów w okresie programowania 2007–2013, gdzie większość Beneficjentów ma już doświadczenia aplikacyjne. Druga kwestia wynika ze zmieniających się przepisów i konieczności uzupełniania w związku z tym luk kompetencyjnych pracowników socjalnych. Trzecia kwestia wynika z faktu, iż do realizacji zadań wynikających z projektów zatrudniane są osoby zewnętrzne, które potrzebują wsparcia szkoleniowego, by właściwie i efektywnie te zadania realizować.

2) zapewnienie pracownikom możliwości uczestnictwa w większej liczbie szkoleń i warsztatów

Zdiagnozowano potrzebę umożliwienia pracownikom uczestnictwa w większej liczbie szkoleń i warsztatów – wiąże się to z oddelegowaniem danej osoby do uczestnictwa w formach doskonalących oraz powszechną dostępnością (informacyjną, finansową) wyżej wymienionych szkoleń i warsztatów.

3) jasna, jednoznaczna interpretacja przepisów warunkujących realizację projektów

Dwie różne interpretacje tego samego zapisu powodują wśród Beneficjentów Priorytetu VII PO KL niepokój i podważają zaufanie do kompetencji pracowników IP2. Konieczne jest, aby interpretacja określonych dokumentów była dla Beneficjentów jednoznaczna i precyzyjnie wskazywała jakie jest wobec nich w związku z tym oczekiwanie.

4) większa liczba spotkań informacyjnych skierowanych do konkretnych grup Beneficjentów

Spotkania pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej ułatwiają transfer wiedzy i doświadczenia – z punktu widzenia osoby przygotowującej i realizującej projekt nie do przecenienia, bo z perspektywy praktyka. Wartość dodana takich spotkań to budowanie pozytywnych relacji między pracownikami socjalnymi, co stanowi dobry kapitał na przyszłość.

5) stale aktualizowane i modyfikowane szkolenia

Szkolenia powinny być stale przystosowywane do zmieniających się warunków realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL. I tak przykładowo, jeśli Wydział Wdrażania obserwuje, że w wymaganych załącznikach do umowy stale pojawiają się błędy – poza oczywistą koniecznością poprawienia ich – Wydział Szkoleń powinien uwzględnić daną tematykę w swoich szkoleniach, ewentualnie przygotować materiał informacyjny dla Beneficjentów, aby zminimalizować powtarzalność błędów. Preferowana przez Beneficjentów formuła warsztatowa pozawala na praktyczne przećwiczenie różnych aspektów związanych z opracowywaniem wniosku o dofinansowanie, a następnie wdrażaniem realizowanych projektów

6) udostępnienie większej ilości materiałów szkoleniowych i dydaktycznych

W związku ze stałą potrzebą dokształcania się i doskonalenia oraz rotacją wśród pracowników służb socjalnych i możliwością zatrudniania dodatkowych osób do realizacji zadań wynikających z projektu istnieje duże zapotrzebowanie na różnorodne materiały szkoleniowe i dydaktyczne dot. zakresu przygotowywania i realizacji projektów przedmiotowego Priorytetu VII PO KL. W związku z powszechnym obecnie dostępem do Internetu – zasadne jest udostępnienie różnorodnych materiałów na stronach internetowych w formach dynamicznych prezentacji, szkoleń e-learningowych, przykładów dobrych praktyk, kart ćwiczeń itd.

5.6. Bariery w aplikowaniu o środki w ramach Priorytetu VII PO KL.

- ✓ Czynniki zewnętrzne, blokujące skuteczne ubieganie się placówek o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL
-

W zakresie czynników zewnętrznych, które blokują³⁵ skuteczne ubieganie się placówek o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL należy wymienić:

- 1) opóźnienia w przekazywaniu środków na realizację projektów;
- 2) długotrwała procedura oceny formalnej i merytorycznej – powoduje brak płynności finansowej i problemy w realizacji projektów zgodnie z harmonogramem;
- 3) nadmierna biurokracja, która utrudnia aplikowanie, realizację i rozliczanie projektów;
- 4) zmienność przepisów dotyczących realizacji przedmiotowych projektów;
- 5) utrudniona komunikacja z IP2 – zmienność opiekunów projektów, brak jasnych zasad i standardów współpracy między IP2 a Beneficjentami;
- 6) różnice w interpretacji tych samych dokumentów przez przedstawicieli IP2;
- 7) brak zainteresowania udziałem w projekcie w grupie beneficjentów ostatecznych, niestabilność tej grupy;
- 8) oferowane szkolenia nie uwzględniają potrzeb osób, które oczekują elementarnej wiedzy z realizacji projektów, obecnie prowadzone szkolenia związane są przede wszystkim z wdrożeniami;
- 9) brak wśród osób oceniających wnioski wystarczającej wiedzy na temat specyfiki działania placówek pomocy publicznej;
- 10) rozbieżność wiedzy osób prowadzących szkolenia, różnice w interpretacji tych samych zapisów przez jednostki szkoleniowe i IP2;
- 11) zbyt małe zainteresowanie wśród władz samorządowych realizacją projektów w ramach Priorytetu VII PO KL;
- 12) trudności z ochroną danych osobowych – beneficjenci ostateczni to jednocześnie klienci ośrodka – z tego tytułu ich dane podlegają *Ustawie o ochronie danych osobowych*. Z racji uczestnictwa w projekcie ich dane są przetwarzane ponownie i wymagają oddzielnej dokumentacji, co mnoży obowiązki związane z obsługą projektu. Ponadto sygnalizowano problem techniczny z niewystarczającym zabezpieczeniem formularza PEFS.

³⁵ Niwelowanie tych barier będzie w sposób oczywisty wpływać na optymalizację warunków do aplikowania o środki w ramach Priorytetu VII PO KL.

- ✓ Czynniki wewnętrzne, blokujące skuteczne ubieganie się placówek o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL
-

Poza barierami zewnętrznymi, opisanymi powyżej, można wydzielić też grupę barier wewnętrznych³⁶. Należą do nich:

- 1) braki kadrowe – związane z niewystarczającą liczbą pracowników placówki pomocy społecznej oraz wieloma zadaniami podstawowymi instytucji; brak pracowników w odpowiednim stopniu przygotowanych do realizacji projektów, tj. pracowników socjalnych z odpowiednim, wymaganym ustawą, wykształceniem;
- 2) brak motywacji części pracowników socjalnych do realizacji zadań wynikających z projektów;
- 3) trudności lokalowe;
- 4) problemy z zabezpieczeniem wkładu własnego – a przez to brak ciągłości finansowania etatów pracowników lub niemożność uruchomienia działań projektowych w przypadku opóźnień w przekazaniu środków;
- 5) luki kompetencyjne pracowników socjalnych w zakresie przygotowywania i realizacji projektów;
- 6) duża ilość wymaganych dokumentów, skomplikowane procedury, częste zmiany zasad i przepisów dotyczących realizacji projektów przy niewielkiej motywacji finansowej;
- 7) obawy o efekty projektu i jego prawidłowe rozliczenie;
- 8) niezrozumienie przez wszystkich pracowników instytucji wagi realizowanych projektów;
- 9) brak współpracy pomiędzy wydziałami wewnętrznymi placówki pomocy społecznej.

Około 26% respondentów CAWI nie wskazywało na żadne problemy wewnętrzne utrudniające skuteczne aplikowanie placówek o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL. Co ciekawe, istnieje znaczna korelacja pomiędzy wskazaniami barier wewnętrznych i zewnętrznych. Z reguły osoby, które nie wskazywały na bariery wewnętrzne w aplikowaniu o środki w ramach Priorytetu VII PO KL, nie wskazywały też takich czynników zewnętrznych. Oznacza to, że dana instytucja ma dobre warunki kadrowe, techniczne, organizacyjne do aplikowania o środki i z każdym problemem jest sobie w stanie bez większego trudu poradzić. Albo ma też duże doświadczenie we wdrażaniu projektów osi Priorytetowej VII i praktyka pozwala niwelować wszelkie ewentualne uciążliwości.

³⁶ Niwelowanie tych barier będzie w sposób oczywisty wpływać na optymalizację warunków do aplikowania o środki w ramach Priorytetu VII PO KL.

5.7. Wnioski i rekomendacje – proponowane sposoby zwiększenia zdolności absorpcyjnej publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej.

Rekomendacje zostały podzielone na 2 grupy:

1. Rekomendacje 1–4 – związane są z uwarunkowaniami wewnętrznymi w instytucjach pomocy i integracji społecznej
2. Rekomendacje 5–15 – związane są z uwarunkowaniami zewnętrznymi wobec instytucji pomocy i integracji społecznej.

Materiał składa się z określenia obszaru problemowego, opisu stanu obecnego, opisu stanu pożądanego, rekomendacji oraz ich wagi (wysoka, średnia, niska).

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Lp.	Obszar problemowy	Opis stanu obecnego	Opis stanu pożądanego	Rekomendacja	Waga
1.	Motywacja pracowników społecznych	Podczas badania zdiagnozowano problem niskiej motywacji części pracowników do realizacji zadań wynikających z Priorytetu VII PO KL. Jest to wypadkowa wielu zadań stałych oraz niewielkiej lub niekiedy żadnej gratyfikacji finansowej z tytułu realizacji dodatkowych zadań, wykraczających poza codzienne obowiązki. W części instytucji nie funkcjonuje lub jest efektywny system motywacji pracowników.	Pracownicy są zmotywowani do pracy, działa jasno określony system motywacyjny wykorzystujący motywatory finansowe i pozafinansowe. Pracownicy realizujący zadania projektowe są z tego tytułu dodatkowo wynagradzania.	<p>Wsparcie szkoleniowe i doradcze dla osób, które zarządzają zespołami projektowymi w zakresie motywowania współpracowników i podwładnych.</p> <p>Wprowadzenie lub modyfikacja systemu motywacji pracowników zaangażowanych w realizację projektów.</p> <p>Wprowadzenie zasady dodatkowego wynagrodzenia dla pracowników zaangażowanych w realizację projektów.</p>	wysoka waga
2.	Wkład własny	Małe ośrodki (przede wszystkim gminne) mają niekiedy problem z zabezpieczeniem wkładu własnego na realizację projektu. Niesie to ze sobą niebezpieczeństwo reprodukcji	Wszystkie instytucje pomocy i integracji społecznej, które aplikują o środki w ramach Priorytetu VII PO KL mają zabezpieczony wkład własny.	Rozważenie możliwości obniżenia wysokości wkładu własnego w przypadku małych ośrodków.	średnia waga

Lp.	Obszar problemowy	Opis stanu obecnego	Opis stanu pożądanego	Rekomendacja	Waga
3.	Liczba zatrudnionych pracowników	<p>nierówności społeczno-ekonomicznych</p> <p>Zbyt mała liczba pracowników w części ośrodków, którzy nie są w stanie ze względu na podstawowe obowiązki zawodowe, właściwie realizować zadań związanych z wdrażaniem Priorytetu VII PO KL. Szczególnie jest to widoczne wśród najmniejszych ośrodków pomocy społecznej, gdzie kierownik jest jednocześnie osobą odpowiedzialną za realizację projektu. Problemem jest też fakt, że dodatkowego pracownika do zadań projektowych można zatrudnić dopiero po podpisaniu umowy. A mają miejsce sytuacje, że projekt - zgodnie z harmonogramem - jest realizowany zanim to nastąpi. Ponadto istnieje problem z utrzymaniem pracownika pomiędzy poszczególnymi rundami aplikacyjnymi.</p>	<p>Wystarczająca liczba pracowników socjalnych do właściwej realizacji zadań związanych z projektami w ramach Priorytetu VII PO KL bez szkody dla wywiązywania się z zadań podstawowych danej placówki.</p>	<p>Umożliwienie zatrudnienia dodatkowej osoby od momentu aplikowania o środki.</p> <p>Umożliwienie kwalifikowalności kosztów zatrudnienia dodatkowego pracownika od momentu ogłoszenia naboru wniosków systemowych w danej rundzie aplikacyjnej.</p> <p>Umożliwienie delegowania pracownika tylko do zadań związanych z realizacją projektu.</p>	średnia waga

Lp.	Obszar problemowy	Opis stanu obecnego	Opis stanu pożądanego	Rekomendacja	Waga
4.	Warunki lokalowe	Małe ośrodki borykają się z problemami lokalowymi – brakuje miejsca na stanowiska pracy dla pracowników zatrudnionych w ramach projektu, miejsca na realizację zadań wynikających z projektu.	Instytucje pomocy i integracji społecznej mają odpowiednie warunki lokalowe do realizacji zadań wynikających z projektów Priorytetu VII PO KL.	Umożliwienie kwalifikowalności kosztów wynajmu/adaptacji dodatkowych pomieszczeń od momentu ogłoszenia naboru wniosków systemowych w danej rundzie aplikacyjnej.	niska waga
5.	Płynność finansowa	Małe ośrodki (przede wszystkim gminne) borykają się z problemami z płynnością finansową, gdy środki przewidziane na realizację projektów przekazywane są z opóźnieniem – w stosunku do harmonogramu projektu – przez IP2.	Ośrodki realizujące projekty mają zapewnione środki na ich realizację przez cały czas trwania projektu - od momentu rozpoczęcia działań.	Przekazywanie środków finansowych maksymalnie wcześniej jak to jest możliwe. Umożliwienie zaliczkowej wypłaty pewnej części środków koniecznych do uruchomienia projektu zgodnie z harmonogramem.	wysoka waga
6.	Zmiany dokumentów dotyczących realizacji projektów w trakcie ich trwania	Zarządzanie projektem – od momentu aplikacji po rozliczenie – związane jest z poruszaniem się po wielu dokumentach opisujących różnorodne procedury i zasady. Zmiany w tych dokumentach powodują „efekt kuli śnieżnej” i przy niedługim czasie na	Konieczne zmiany w dokumentach są nanoszone w momentach przejściowych. W trakcie danego cyklu projektowego (w tym wypadku – roku budżetowego) wytyczne pozostają w niezmiennym kształcie od momentu apli-	Ograniczenie nanoszenia koniecznych zmian do momentów przejściowych, między zakończeniem jednej rundy aplikacyjnej a ogłoszeniem naboru do następnej.	wysoka waga

Lp.	Obszar problemowy	Opis stanu obecnego	Opis stanu pożądanego	Rekomendacja	Waga
		realizację projektu i ograniczonych zasobach ludzkich powodują przeniesienie punktu ciężkości z meritum na obsługę formalną.	kacji po rozliczenie.		
7.	Odmienność interpretacji tych samych przepisów przez przedstawicieli IP2	Zdiagnozowano różne interpretacje tych samych zapisów przez przedstawicieli IP2, co powoduje chaos informacyjny, niepokój i podważa zaufanie Beneficjentów do wiarygodności i kompetencji IP2.	Beneficjenci wiedzą gdzie i jak poszukiwać potrzebnych informacji. Interpretacje obowiązujących przepisów są jednoznaczne i dostępne dla Beneficjentów.	<p>Opracowanie jasnej procedury opisującej kontakty między Beneficjentem a IP2 na różnych etapach realizacji projektu.</p> <p>Uruchomienie newsletter'a dla Beneficjentów z informacjami o zmianach w dokumentacji, interpretacjami zapisów sprawiających trudności w realizacji projektów itd.</p> <p>Gromadzenie i upowszechnianie interpretacji dokumentów, które budzą wątpliwości Beneficjentów.</p>	średnia waga

Lp.	Obszar problemowy	Opis stanu obecnego	Opis stanu pożądanego	Rekomendacja	Waga
8.	Beneficjenci ostateczni	<p>Grupa docelowa, którą swym działaniem obejmuje Priorytet VII jest z definicji specyficzna i stosunkowo trudna. To często osoby o roszczeniowej postawie, przyzwyczajone do pomocy finansowej i nie zawsze chętne do poszukiwania aktywnych sposobów zmiany swej sytuacji społecznej i zawodowej.</p> <p>Rodzi to szereg trudności z rekrutacją beneficjentów ostatecznych, utrzymaniem ich w czasie realizacji całego projektu.</p> <p>Zaczyna być też dostrzegalne zjawisko „wyczerpywania się” liczby beneficjentów ostatecznych.</p>	<p>Beneficjenci ostateczni są zainteresowani udziałem w projektach realizowanych w ramach Priorytetu VII PO KL. W razie potrzeby, wracają jako beneficjenci kolejnych działań, widząc ich sensowność i celowość.</p>	<p>Przygotowanie osób odpowiedzialnych za rekrutację beneficjentów ostatecznych do skutecznej pracy z grupą docelową (warsztaty, case study, wizyty studyjne).</p> <p>Umożliwienie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy ośrodkami pomocy i integracji społecznej w zakresie skutecznej rekrutacji i pozyskiwania beneficjentów ostatecznych.</p> <p>Rozważenie możliwości rozszerzenia grupy docelowej (np. o młodzież poniżej 15 roku życia) w celu ograniczenia „wrodzonej bezradności”.</p>	średnia waga

Lp.	Obszar problemowy	Opis stanu obecnego	Opis stanu pożądanego	Rekomendacja	Waga
9.	Opiekunowie projektów	Znaczna rotacja na funkcji opiekuna projektu utrudnia sprawną realizację zadań i komunikację z Beneficjentami. Brak pewnych standardów w relacjach pomiędzy opiekunami i Beneficjentami.	Standardem jest, że opiekunem projektu w trakcie jego realizacji jest ta sama osoba. Opiekunowie projektów i Beneficjenci budują relacje na podstawie jasno sformułowanych zasad i standardów współpracy.	Umożliwienie opiekunom projektów wymiany dobrych praktyk. Ograniczenie rotacji na funkcji opiekuna projektu, z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń Beneficjenta w tym zakresie ³⁷ . Standaryzacja pracy opiekunów oraz opracowanie i wdrożenie systemu weryfikacji jakości pracy opiekunów.	średnia waga
10.	Czas trwania projektu	Specyfika działań prowadzonych w obszarze pomocy i integracji społecznej, grupa beneficjentów ostatecznych i jej potrzeby powodują, że projekty roczne są zbyt krótkie, by można było mówić o rzeczywistym i kompleksowym wsparciu. Jest to trudne tym bardziej, że cykl	Realizowane projekty trwają wystarczającą ilość czasu (np. 2-3 lata), by grupę beneficjentów ostatecznych objąć autentycznym, kompleksowym wsparciem.	Rozważenie możliwości wydłużenia czasu trwania projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL do 2-3 lat.	średnia waga

³⁷ Uwzględnianie liczby dotychczasowych zmian opiekuna projektu danego Beneficjenta systemowego.

Lp.	Obszar problemowy	Opis stanu obecnego	Opis stanu pożądanego	Rekomendacja	Waga
		życia projektu w ramach Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim to często (szczególnie w mniejszych ośrodkach) kilka miesięcy realnej pracy z grupą docelową.			
11.	Szkolenia i doradztwo	Niewystarczająca liczba szkoleń, zbyt wąska oferta dla osób, które potrzebują wsparcia w przygotowaniu projektu (położony nacisk na szkolenia wdrożeniowe), zbyt krótkie szkolenia. Sporadycznie trenerzy szkolili niezgodnie z późniejszą interpretacją przez IP2.	Osoby zaangażowane w przygotowanie i realizację projektów mają możliwość wzięcia udziału w potrzebnym szkoleniu na każdym etapie realizacji projektu. Ma to znaczenie profilaktyczne, gdyż pozwala uniknąć wielu problemów na dalszych etapach realizacji projektu. Trenerzy szkolą zgodnie z oczekiwaniami IP2, współpraca między szkoleniowcami a IP2.	Umożliwienie wszystkim osobom zaangażowanym w przygotowanie i realizację projektów udziału w szkoleniu na każdym etapie realizacji projektu (w różnorodnych formach). Aktualizacja lub opracowanie przez MCPS (przy współpracy z IP2) standardów szkoleń Beneficjentów systemowych. Przygotowanie i uruchomienie szkoleń e-learningowych dedykowanych określonym grupom odbiorców.	wysoka waga

Lp.	Obszar problemowy	Opis stanu obecnego	Opis stanu pożądanego	Rekomendacja	Waga
12.	Asesorzy	Niekiedy osoby oceniające projekty nie mają wystarczającej wiedzy na temat specyfiki pracy socjalnej. Niesie to za sobą ryzyko akceptacji projektów, które w nikłym stopniu przyczyniają się do rozwiązywania problemów z obszaru oddziaływania Priorytetu VII PO KL.	Wszystkie osoby oceniające wnioski znają specyfikę pracy socjalnej, w związku z tym potrafią rzetelnie ocenić projekty.	Umożliwienie asesorom odbyć szkolenia, case study, warsztaty, wizyty studyjne itd. związane ze specyfiką pracy socjalnej. Zlecenie zadań związanych z oceną projektów osobom z wystarczającą wiedzą/doświadczeniem w zakresie specyfiki pracy socjalnej.	niska waga
13.	Moment ogłaszania naboru na projekty systemowe	Moment ogłaszania naboru projektach systemowych Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim to początek roku (połowa stycznia). Następnie czas trwania procedury oceny, nanoszenia poprawek przez Beneficjentów, podpisywania umów i uruchamiania środków powodują, że na realną pracę projektową z grupą docelową zostaje kilka miesięcy.	Nabory są ogłaszane w poprzednim roku kalendarzowym, dzięki czemu projekty mogą być rzeczywiście realizowane od stycznia roku następnego (przez 12 miesięcy).	Ogłaszanie naboru na projekty systemowe w Priorytecie VII PO KL w województwie mazowieckim w trzecim kwartale roku poprzedzającego realizację projektu.	średnia waga

Lp.	Obszar problemowy	Opis stanu obecnego	Opis stanu pożądanego	Rekomendacja	Waga
14.	Procedura oceny projektów	Procedura oceny projektów, konsultowanie ich w jednostkach nadrzędnych placówek pomocy i integracji społecznej, duża liczba wniosków przypadających na jednego asesora, wielokrotne poprawki dokonywane na tym etapie przez Beneficjentów powodują, że ten etap trwa stosunkowo długo – skracając tym samym czas na realizację projektu.	Projekty są oceniane na bieżąco, jest wystarczająca liczba asesorów, by etap ten przebiegał sprawnie, liczba dokonywanych poprawek przez Beneficjentów systemowych nie wpływa na długość procesu aplikacyjnego.	Zwiększenie liczby asesorów, tak, by na jedną osobę przypadało mniej wniosków do oceny. Rozważenie możliwości ograniczenia liczby dokonywania poprawek na etapie oceny wniosków.	średnia waga
15.	Kompetencje przedstawicieli JST w zakresie przedmiotowych projektów	Zdiagnozowano braki kompetencyjne wśród części przedstawicieli JST w zakresie przygotowywania i realizacji projektów realizowanych w ramach Priorytetu VII PO KL.	Przedstawiciele JST mają wystarczającą wiedzę, by skutecznie wspierać Beneficjentów w realizacji projektów.	Umożliwienie przedstawicielom JST przeszkolenia w zakresie specyfiki pracy socjalnej i realizacji projektów Priorytetu VII PO KL.	niska waga

VI. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1. Spis wykresów, tabel i map

Wykres 1.	Stan wdrażania Priorytetu VII PO KL według województw na dzień 30 czerwca 2010 r. – zawarte umowy/wydane decyzje o dofinansowanie - % realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013	15
Wykres 2.	Stan wdrażania Priorytetu VII PO KL według województw na dzień 30 czerwca 2010 r. – wydatki wykazane przez beneficjentów we wnioskach o płatność zweryfikowanych przez właściwe instytucje od uruchomienia programu	16
Tabela 1.	Beneficjenci systemowi Priorytetu VII PO KL	16
Wykres 3.	Reprezentowane instytucje w ankiecie internetowej	22
Wykres 4.	Poziom alokacji w ramach Priorytetu VII PO KL 2008-2010 – województwo mazowieckie	27
Wykres 5.	Liczba złożonych wniosków a liczba podpisanych umów w latach 2008-2010 w województwie mazowieckim w ramach Priorytetu VII PO KL	28
Tabela 2.	Poziom alokacji w ramach Priorytetu VII PO KL 2008-2010 – województwo mazowieckie – statystyka	29
Wykres 6.	Doświadczenie instytucji we wdrażaniu Priorytetu VII PO KL	30
Wykres 7.	Czy w instytucji istnieją struktury organizacyjne zajmujące się przygotowaniem i zarządzaniem projektami współfinansowanymi ze środków UE?	34
Wykres 8.	W jakim stopniu budżet instytucji jest wystarczający do sfinansowania dodatkowych zadań związanych z projektem z Priorytetu VII PO KL?	35
Mapa 1.	Wskaźnik obciążenia instytucji pomocy społecznej – liczba klientów przypadających na jednego pracownika socjalnego w 2009 r.	36
Wykres 9.	Organ prowadzący a projekty realizowane w ramach Priorytetu VII PO KL	39
Wykres 10.	Ocena procedur aplikacyjnych związanych z ubieganiem się o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL	41
Wykres 11.	Samoocena kompetencji Beneficjentów (respondentów)	44
Wykres 12.	Ocena kompetencji pracowników	45
Wykres 13.	Organizatorzy szkoleń związanych z VII PO KL w ciągu bieżącego roku kalendarzowego	47
Wykres 14.	Liczba szkoleń związanych z VII PO KL w ciągu bieżącego roku kalendarzowego	48
Wykres 15.	Uczestnictwo w dostępnych szkoleniach, seminariach lub spotkaniach informacyjnych było wystarczające do przygotowania dobrego projektu	48
Wykres 16.	Propozycje działań, które powinny zostać podjęte wewnątrz instytucji w celu zwiększenia jej potencjału absorpcyjnego w zakresie Priorytetu VII PO KL	63
Wykres 17.	Propozycje działań zewnętrznych, które powinny zostać podjęte celu zwiększenia potencjału absorpcyjnego instytucji w zakresie Priorytetu VII PO KL	64

Załącznik nr 2. Beneficjenci i grupy docelowe w ramach Priorytetu VII PO KL

Beneficjenci		Grupy docelowe
Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji		
Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej	ośrodki pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • osoby spełniające łącznie trzy warunki: <ul style="list-style-type: none"> ○ korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej, ○ wiek aktywności zawodowej (15-64 lata), ○ niezatrudnieni lub zatrudnieni zagrożeni wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.); • otoczenie osób wykluczonych społecznie (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie); • jednostki organizacyjne pomocy społecznej i ich pracownicy (w zakresie upowszechniania pracy socjalnej)
Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie	powiatowe centra pomocy rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • osoby spełniające łącznie trzy warunki: <ul style="list-style-type: none"> ○ korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej, ○ wiek aktywności zawodowej (15-64 lata), ○ niezatrudnieni lub zatrudnieni zagrożeni wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.); • otoczenie osób wykluczonych społecznie (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie); • jednostki organizacyjne pomocy społecznej i ich pracownicy (w zakresie upowszechniania pracy socjalnej)
Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej	regionalne ośrodki polityki społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • pracownicy i wolontariusze regionalnych ośrodków polityki społecznej, • pracownicy i wolontariusze ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, • pracownicy samorządu terytorialnego, bezpośrednio obsługujący gminne i powiatowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej w zakresie realizacji ich zadań (np. pracownicy księgowości), • pracownicy i wolontariusze innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz podmiotów integracji społecznej realizujący działania w zakresie aktywnej integracji, • pracownicy publicznych służb zatrudnienia (w zakresie wspólnych działań partnerskich), • przedstawiciele innych służb społecznych, (np. kuratorzy sądowi, policjanci, pedagodzy, pielęgniarki środowiskowe) - w zakresie organizacji i szkolenia wspólnych zespołów interdyscyplinarnych działających na rzecz osób wykluczonych, • jednostki samorządu terytorialnego szczebla województwa, powiatu i gminy, przedsiębiorcy, media lokalne i re-

		<p>gionalne (z zakresie typu operacji nr 5),</p> <ul style="list-style-type: none"> partnerzy społeczni i gospodarczy (w zakresie typów projektów nr 2, 3, 4 ,5).
Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej		
Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).	<ul style="list-style-type: none"> Osoby niezatrudnione, w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata), zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.), otoczenie osób wykluczonych społecznie (w zakresie typów projektów nr 5, 7, 10, 11 lub wsparcia towarzyszącego), instytucje pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy lub wolontariusze (w zakresie typu projektów nr 10)
Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej – projekty konkursowe	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).	<ul style="list-style-type: none"> podmioty ekonomii społecznej, instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej (w zakresie promocji i rozwoju partnerstwa), osoby fizyczne w zakresie doradztwa i szkoleń, przyznania środków finansowych na założenie i/lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej oraz wsparcia pomostowego i doradztwa (z wyłączeniem osób, które posiadały wpis do rejestru Ewidencji Działalności Gospodarczej lub były zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu), osoby prawne wymienionych w art. 4 ust. 2 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych w zakresie doradztwa i szkoleń, przyznania środków finansowych na założenie spółdzielni socjalnej oraz zatrudnienie oraz wsparcia pomostowego.
Działanie 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji		
Działanie 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)	<ul style="list-style-type: none"> osób niezatrudnionych³⁸, w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata), zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 Poz. 593 z późn. zm.)³⁹, zamieszkujące gminy wiejskie, miejsko-wiejskie oraz miasta do 25 tyś. mieszkańców; osób zamieszkujących gminy wiejskie, miejsko-wiejskie oraz miasta do 25 tyś. mieszkańców (pod warunkiem, że ich udział w projekcie jest niezbędny do poprawy sytuacji

³⁸ Zgodnie z definicją w *Słowniku terminologicznym*.

³⁹ W przypadku uchodźców, cudzoziemców posiadających zgodę na pobyt tolerowany, oraz cudzoziemców posiadających zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub objętych ochroną uzupełniającą, warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z tych samych form wsparcia w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców.

		<p>osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach projektu);</p> <ul style="list-style-type: none">• podmiotów działających na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów.
--	--	---

Załącznik nr 3. Lista dokumentów wykorzystanych przy ewaluacji – dane zastane

- krajowe uregulowania prawne dotyczące systemu pomocy społecznej, np. ustawa o pomocy społecznej, ustawa o zatrudnieniu socjalnym
- strategiczne dokumenty krajowe
 - Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
 - Szczegółowy Opis Priorytetów PO KL 2007-2013
 - Zasady finansowania PO KL
 - System Realizacji PO KL
 - Wytyczne w sprawie kwalifikowalności wydatków w ramach PO KL
 - Polityka spójności po 2013 r. Pożądane kierunki reformy
 - Analiza porównawcza województw w kontekście realizacji celów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013
 - Informacja miesięczna z realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (wg stanu na dzień 30 września 2010 r.)
 - Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie mazowieckim
- strategiczne dokumenty regionalne
 - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego
 - Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego ma lata 2005-2013
 - wybrane lokalne strategie rozwiązywania problemów społecznych w województwie mazowieckim
 - Plany Działań dla Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim
 - sprawozdania okresowe i roczne dla Priorytetu VII
- dokumentacja konkursowa dla Priorytetu VII PO KL w województwie mazowieckim
- opracowania statystyczne MPiPS dotyczące funkcjonowania systemu pomocy społecznej
- opracowania naukowe Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych

Załącznik nr 4. Przeprowadzone badania – dane wywołane

- **ankieta internetowa – CAWI**
badanie ilościowe, N = 105

Badanie zostało przeprowadzone w następujących instytucjach:

- Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej,
- ośrodki pomocy społecznej z województwa mazowieckiego,
- powiatowe centra pomocy rodzinie z województwa mazowieckiego,
- miejskie ośrodki pomocy rodzinie z województwa mazowieckiego.

- **indywidualny wywiad pogłębiony – IDI**
badanie jakościowe

W sumie przeprowadzono 11 indywidualnych wywiadów pogłębionych, w których wzięło udział 26 osób:

- pracownicy publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej odpowiedzialni za przygotowanie i realizację projektów konkursowych i systemowych współfinansowanych ze środków EFS w ramach Priorytetu VII PO KL - 11 osób reprezentowało ośrodki pomocy społecznej, 7 osób powiatowe centra pomocy rodzinie
- pracownicy Regionalnego Ośrodka Europejskiego Funduszu Społecznego – 2 osoby
- pracownicy Wydziału Informacji i Szkoleń Beneficjentów Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych – 2 osoby
- pracownicy Wydziału Oceny Merytorycznej Wniosków PO KL Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych – 2 osoby
- pracownicy Wydziału Wdrażania Priorytetu VII PO Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych – 2 osoby

- **zogniskowany wywiad grupowy – FGI**
badanie jakościowe

Przeprowadzono 3 wywiady grupowe, z przedstawicielami następujących grup: Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W sumie wzięło w nich udział 10 osób.

Załącznik nr 5. Analiza SWOT

S – MOCNE STRONY	W – SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie instytucji w realizacji projektów realizowanych w ramach Priorytetu VII PO KL • przeświadczenie o celowości i sensowności realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL • poprawa jakości pracy placówek pomocy społecznej dzięki środkom z Priorytetu VII PO KL • doposażenie instytucji pomocy i integracji społecznej dzięki środkom z Priorytetu VII PO KL • poprawa kompetencji pracowników socjalnych w zakresie pracy projektowej 	<ul style="list-style-type: none"> • brak jasnych reguł dotyczących motywacji finansowej pracowników realizujących zadania w ramach Priorytetu VII PO KL • niedostatki kadrowe, przede wszystkim w mniejszych instytucjach pomocy i integracji społecznej • problemy lokalowe – nawet jeśli uda się zatrudnić dodatkowe osoby, problemem bywa zorganizowanie im miejsca pracy • niska motywacja części pracowników socjalnych do realizacji zadań wynikających z realizacji projektu • niski poziom gratyfikacji finansowych • problemy z zabezpieczeniem wkładu własnego
O – SZANSE	T – ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • szeroki wachlarz szkoleń – organizowanych przez różne podmioty - oferowanych dla Beneficjentów Priorytetu VII PO KL • kontakty pomiędzy placówkami pomocy społecznej w celu wspólnego poszukiwania rozwiązań i wymiany dobrych praktyk • możliwość rozszerzenia grupy beneficjentów ostatecznych • możliwość zatrudnienia dodatkowych osób • przychylność i wsparcie jednostek samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> • brak jednoznacznych interpretacji (przez IP2) dokumentów warunkujących realizację projektów • wielość dokumentów oraz ich zmienność • kontakty między placówkami pomocy społecznej skutkujące kopiowaniem od siebie nawzajem pomysłów, niekoniecznie odpowiadających precyzyjnie na potrzeby środowiska • specyfika grupy beneficjentów ostatecznych - problemy z rekrutacją, utrzymaniem beneficjenta przez cały okres realizacji projektu, „wyczerpywanie się” ilościowe tej grupy • problemy z zachowaniem płynności finansowej • zbyt krótki czas realizacji projektów wpływa niekorzystnie na ich jakość, merytorykę działań skierowanych do beneficjentów ostatecznych • niezajomość specyfiki działania sektora pomocy publicznej przez część asesorów oceniających wnioski • przedłużające się terminy procedur aplikacyjnych

Studium przypadku 1

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.2 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie
4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – nie
5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:
 - w trybie systemowym – tak
 - w trybie konkursowym – prawdopodobnie tak
6. Szczegółowa charakterystyka instytucji

- charakterystyka klientów danej instytucji

Osoby niepełnosprawne, usamodzielnieni wychowankowie z zastępczych domów opieki, rodziny niepełne, rodziny zastępcze. Brak problemów w rekrutacji beneficjentów ostatecznych. Pojedyncze przypadki z utrzymaniem beneficjentów ostatecznych do końca realizacji projektu z uwagi na przykład na pogarszający się stan zdrowia osoby niepełnosprawnej lub braku chęci ze strony beneficjenta dalszego uczestnictwa w projekcie.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 40 osób niepełnosprawnych w wieku 18-65 lat
- 24 niepełnoletnich usamodzielniających się wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki
- otoczenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

- sytuacja finansowa instytucji

Udział w projekcie pomógł instytucji doposażyć PCPR. Brak problemów z wkładem własnym i zbyt późnym przekazaniem środków.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Projektem zarządza kierownik, jest koordynator projektu i zespół projektowy. Kierownik PCPR odpowiada za projekt – zawiera umowy z kadrą projektu, podpisuje dokumentację finansową i merytoryczną, prowadzi kontrolę wewnętrzną oraz zawiera umowy z podwykonawcami. Poza koordynatorem w ramach projektu przewidziano następujące stanowiska – asystent koordynato-

ra, asystent księgowego projektu, specjalista ds. ewaluacji, 3 opiekunów grup osób niepełnosprawnych, opiekun grup samopomocowych, specjalista konsultant ds. zamówień publicznych, 2 pracowników socjalnych, administrator strony internetowej projektu.

Nie ma problemów organizacyjnych, technicznych, kadrowych wpływających na realizację projektu.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Zespół projektowy spotyka się na comiesięcznych zebraniach operacyjnych, w realizacji projektu uczestniczą prawie wszyscy pracownicy instytucji. Ponadto jest dobry kontakt z innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie (podczas szkoleń, kontakty telefoniczne) w zakresie wzajemnej pomocy dot. realizacji projektów systemowych Priorytetu VII PO KL

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Wysoki poziom motywacji, możliwość zrobienia czegoś wartościowego. Początek był trudny ze względu na brak doświadczenia w realizacji projektów ze środków unijnych. Motywująca jest możliwość przełamania różnych stereotypów, np. dotyczących osób niepełnosprawnych.

System motywacyjny funkcjonuje, dodatki specjalne za pracę w ramach projektu.

Brak czynników demotywujących.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Średni poziom – ograniczenia finansowe powodują, że ośrodek nie jest w stanie odpowiadać na wszelkie potrzeby pojawiające się w zakresie pomocy społecznej na terenie powiatu

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Potrzeby finansowe wynikające z zadań ustawowych. Potrzeby szkoleniowe – dotyczą zmian w przygotowywaniu wniosków z zakresu PO KL, zarządzanie kadrą pomocy społecznej.

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Brak

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Brak

9. Podsumowanie

Projekt realizowany bez większych problemów, czy to kadrowych czy finansowych. Działania, mimo pojawiających się trudności, zostały przeprowadzone zgodnie z harmonogramem. W związku z brakiem zmian w otoczeniu nie zachodziła więc konieczność wprowadzenia korekt w systemie zarządzania projektem. Wysoki stopień motywacji pracowników.

Studium przypadku 2

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.1 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie
4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – nie
5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:
 - w trybie systemowym – tak
 - w trybie konkursowym – tak
6. Szczegółowa charakterystyka instytucji

- charakterystyka klientów danej instytucji

Osoby bezrobotne, rodziny wielodzietne, osoby wymagające usług opiekuńczych – osoby starsze. Brak problemów z rekrutacją beneficjentów ostatecznych, w trakcie miały miejsce pojedyncze przypadki rezygnacji z udziału w projekcie (np. z powodów osobistych) – wówczas proponowano udział w nim innej osobie.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 15 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, niepracujących, w wieku aktywności zawodowej
- 12 osób nieaktywnych zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi

- sytuacja finansowa instytucji

Środki finansowe są wystarczające. Brak problemów z wkładem własnym. Niewielkie problemy z czasem przekazania środków na realizację projektu, co zostało zaznaczone we wniosku o płatność. Realizacja projektu odbywała się zgodnie z harmonogramem, finansowanie działań nie było jednak wówczas realizowane.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Zbyt mała liczba pracowników, ale nie związanych z realizacją projektu, tylko w ogóle pracowników instytucji. Koordynatorem projektu jest kierownik ośrodka. Ponadto w skład zespołu projektowego wchodzi: dodatkowy specjalista – koordynacja projektu, pracownik do obsługi prawnej, pracownik do obsługi finansowej, 4 pracowników socjalnych, informatyk, główny księgowy.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Właściwy przepływ informacji, dobra współpraca z JST.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Doświadczenie wpływa motywująco na pracowników, czują się bardziej kompetentni. Pracownicy chętnie realizują projekt. *Cieszy się człowiek jak się cieszy beneficjent.*

Dzięki realizacji projektu – zmienia się postrzeganie ośrodka. Ponadto pracownik socjalny jest motywowany finansowo.

Demotywuje czasami niestabilność współpracy z beneficjentami, co pociąga za sobą konieczność zmian związanych z organizacją pracy. Jednak są to rzeczy drobne.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Dobry poziom świadczonych usług. Beneficjenci są zadowoleni.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Problemem są warunki lokalowe.

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Potrzeby szkoleniowe – w zakresie przemocy, nowych kontraktów socjalnych, stosowanie KPA.

Potrzeby finansowe w związku z planowanym remontem budynku dla potrzeb GOPS-u. Potrzeba zatrudnienia psychologa, sprzątaczk.

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- możliwość rozszerzenia działań
- korzyści finansowe
- wyposażenie ośrodka
- większa aktywność beneficjentów – zmiany w postawach beneficjentów
- relacje między beneficjentami a pracownikami socjalnymi

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- brak pomocy/akceptacji od władz gminy, poparcia
- brak doświadczenia, obawa przed ewentualnymi błędami

9. Podsumowanie

Projekt realizowany jest przez zmotywowany zespół. Problemy wynikają z ograniczonych możliwości kadrowych oraz trudności lokalowych. Niestabilność beneficjentów powoduje konieczność nanoszenia zmian w harmonogramie projektu. Świadomość celowości działań powoduje, że instytucje planuje występowanie o środki w przyszłości także w trybie konkursowym.

Studium przypadku 3

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.1 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie

3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie

4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – nie

5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:

- w trybie systemowym – tak
- w trybie konkursowym – nie

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji

- charakterystyka klientów danej instytucji

Bezrobotni, rodziny wielodzietne, rodziny patologiczne, rodziny niepełne, najmniej emerytów i rencistów. Brak problemów z rekrutacją beneficjentów ostatecznych – zostali wcześniej wyłonieni, wybrano osoby odpowiedzialne, dobrze rokujące w zakresie udziału w projekcie. 8 osób zaczęło i 8 osób ukończyło projekt.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 8 kobiet korzystających ze świadczeń pomocy społecznej GOPS, w wieku aktywności zawodowej, bezrobotnych lub niepracujących

- sytuacja finansowa instytucji

Ograniczone środki na zadania własne placówki, projekt bardzo w tym pomógł. Podopieczne skorzystały z zasiłków celowych. Brak problemów z wkładem własnym i płynnością finansową.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Koordynatorem projektu jest osoba z zewnątrz instytucji, 2 pracowników socjalnych. W ramach projektu został zatrudniony pracownik socjalny do realizacji projektu. Zespół projektowy spotyka się na comiesięcznych zebraniach operacyjnych.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Ze względu na mały ośrodek – nie ma problemów z przepływem informacji wewnątrz instytucji. Przepływ informacji pomiędzy ośrodkiem a JST i IP2 jest oceniany pozytywnie.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Stopień motywacji pracowników jest dobry.

Czynniki motywujące: zaangażowanie grupy podopiecznych, pomoc w doposażeniu ośrodka, wyjście z kręgu podopiecznych ośrodka beneficjentów ostatecznych.

Czynniki demotywujące: brak.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Jakość świadczonych usług oceniana jest na poziomie dostatecznym. Ograniczone środki i możliwości w niewielkich ośrodkach. Brak na terenie organizacji pozarządowych, brak jadłodajni i możliwości wprowadzenia talonów żywnościowych. Brak środowiskowego domu pomocy czy możliwości zapewnienia specjalistycznych usług medycznych.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Problemem jest niewystarczające zaplecze lokalowe, a jest konieczność zatrudnienia pracownika socjalnego zgodnie z ustawą z powodu dużej ilości pracy w terenie.

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Szkolenia dotyczące pomocy społecznej – nowych rozporządzeń, dot. funduszu alimentacyjnego, związane z rozliczaniem projektów systemowych (szczególnie chodzi o księgowość)

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- wychodzenie beneficjentów ostatecznych z kręgu podopiecznych ośrodka
- wzrost aktywności, pewności siebie wśród beneficjentów ostatecznych
- dodatkowe środki pomagają w lepszej realizacji zadań ośrodka

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- brak

9. Podsumowanie

Dotychczasowy brak doświadczeń w realizacji projektów ze środków unijnych nie przeszkodził w sprawnym zarządzaniu przedmiotowym projektem. Koordynator zewnętrzny wraz z zespołem projektowym spotykali się na systematycznych zebraniach operacyjnych. Problemy wynikają z ograniczonych możliwości lokalowych.

Studium przypadku 4

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.2 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak

3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie

4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – nie

5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:

- w trybie systemowym – tak
- w trybie konkursowym – tak

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji

- charakterystyka klientów danej instytucji

Osoby bezrobotne, zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby niepełnosprawne.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 50 osób nieaktywnych zawodowo, w tym 47 osób niepełnosprawnych

- sytuacja finansowa instytucji

Sytuacja jest stabilna, były niewielkie problemy z zachowaniem płynności finansowej z powodu opóźnień w przekazywaniu środka na potrzeby realizowanego projektu.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Wystarczająca liczba osób do realizacji zadań projektowych. Wydzielono zespół do zarządzania projektem, składający się z pracowników placówki.

Projekt zarządzany przez zespół składający się z koordynatora, asystenta, księgowego, pracownika socjalnego oraz specjalistyczny personel.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Oceniany jako prawidłowy.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Najistotniejsze jest, że projekt poprawia sytuację beneficjentów ostatecznych i ten fakt jest największą motywacją do działania. Dla słabo uposażonych pracowników socjalnych ważna jest też

możliwość zarobienia dodatkowych pieniędzy.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Poziom świadczonych usług oceniany jest jako dostateczny.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Ważne jest, żeby mogły szkolić się osoby, które tego rzeczywiście potrzebują, a nie stale ci sami pracownicy, którzy nie wykorzystują tej wiedzy potem w pracy przy projekcie.

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- możliwość poszerzenia działań instytucji
- możliwość motywacji finansowej osób zaangażowanych w projekt

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- problemy z płynnością finansową

9. Podsumowanie

Realizacja projektu przebiegała bez większych trudności, ale przekazywanie środków z opóźnieniem powodowała stres i konieczność przesunięcia niektórych działań w czasie.

Studium przypadku 5

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.1 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – tak (2004-2006)
5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:
 - w trybie systemowym – tak
 - w trybie konkursowym – tak

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji - charakterystyka klientów danej instytucji

Szeroki przekrój klientów – osoby bezrobotne, niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem. Rekrutacja z roku na rok jest coraz trudniejsza. Wyczerpuje się liczba potencjalnych beneficjentów ostatecznych. Sięgamy coraz głębiej. Bywa, że 20-30% osób z grupy docelowej nie kończy realizacji projektów.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 198 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w wieku aktywności zawodowej i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, a w tym:

- 18 wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze
- 80 osób niepełnosprawnych
- 100 osób nieaktywnych zawodowo

- sytuacja finansowa instytucji

W budżecie instytucji środki unijne stanowią niewielki procent (na poziomie 2-3% całego budżetu). We wniosku o płatność sygnalizowano, że środki na finansowanie projektu wpłynęły na konto 25 czerwca 2010, co spowodowało opóźnienia w harmonogramie realizacji projektu.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Budynki MOPS są rozrzucone po całym mieście. Zatrudnionych jest ponad 200 pracowników.

Do realizacji projektu zostało oddelegowanych 7 pracowników MOPS do zarządzania nim. Ponadto

ewaluację powierzono firmie zewnętrznej, a na umowę zlecenie zatrudniono informatyka do administrowania stroną projektu. Księgowa MOPS – z racji dodatkowych zadań – zgodnie z regulaminem wynagradzania otrzymała nagrodę na koniec realizacji projektu.

Placówka prowadzi stronę internetową projektu - <http://www.mopspl.pl/dda>

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

W przyszłym roku ma być elektroniczny obieg dokumentów. Obecnie komunikacja wewnętrzna odbywa się drogą tradycyjną – spotkania robocze. Dużo dzieje się na stronie internetowej. Dość często organizujemy konferencje tematyczne.

Dobre są kontakty z przedstawicielami miasta, organizacji pozarządowych, lokalnymi mediami.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Pracownicy są zmotywowani, istotne są każde dodatkowe środki na działania wzbogacające ofertę ośrodka.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Wysoka samoocena prowadzonych działań. Pracownicy MOPS'u działają dla idei pomocy innym.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Najważniejszym problemem jest brak środków finansowych – pieniądze na zasiłki nie są terminowo przekazywane przez miasto.

Klienci ośrodka są dosyć roszczeniowi, trudni we współpracy.

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Ogromne potrzeby lokalowe w związku z licznymi działaniami.

MCPS w 80% zaspokaja potrzeby szkoleniowe. MCPS organizuje wizyty studyjne, które są niezwykle cenne. Słuchają potrzeb, odpowiadają na zapotrzebowanie. Bardzo dobra ocena oferty szkoleniowej i samych szkoleń organizowanych przez MCPS.

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

W mieście jest duże rozwarstwienie społeczne, co w dużym stopniu wpływa na specyfikę pracy i klientów. Rodzi to nowe problemy i nowe wyzwania. Specyficzna dla miasta jest duża liczba organizacji pozarządowych – rodzi się konkurencja.

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Nastawienie pracowników, odwaga w podejmowaniu nowych wyzwań
- Doświadczenie i wiedza pracowników
- Dobra współpraca z JST, pomoc w zachowaniu płynności finansowej

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Różne interpretacje przepisów przez różne instytucje
- Brak przepisów normatywnych, a jedynie wytyczne, które można różnie interpretować
- Niestabilność finansowa

- Kłopoty komunikacyjne – zapytania drogą e-mail’ową, a wymaganie odpowiedzi drogą tradycyjną
- Kierownictwo instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie projektów unijnych nie zna specyfiki pracy socjalnej, mają luki kompetencyjne w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi

9. Podsumowanie

Duże doświadczenie w realizacji projektów wpływa pozytywnie na plany na przyszłość w tym zakresie. Dzięki dobrej współpracy z JST możliwe było zachowanie płynności finansowej i realizacja projektu zgodnie z harmonogramem. Ze względu na 3. rok realizacji projektu systemowego oraz dużą liczbę organizacji pozarządowych na terenie miasta – istotną trudność stanowi rekrutacja beneficjentów ostatecznych. Problem ten z roku na rok przybiera na sile. Z uwarunkowań zewnętrznych istotnym czynnikiem negatywnie wpływającym na absorpcję środków jest interpretowanie zapisów w dokumentach w różny sposób oraz utrudniona komunikacja i współpraca z Instytucją Wdrażającą.

Studium przypadku 6

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.2 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie
4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – tak, projekt konkursowy organizowany przez MPiPS
5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:
 - w trybie systemowym – tak
 - w trybie konkursowym – tak

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji - charakterystyka klientów danej instytucji

Nie wystąpiły problemy z rekrutacją – to stali klienci ośrodka. Rekrutację osób niepełnoprawnych prowadzą organizacje pozarządowe.

Klienci instytucji to osoby kierowane do domów pomocy społecznej, do domów dziecka. Osoby niepełnosprawne (środki z PFRON). Dzieci w rodzinach zastępczych, dzieci przebywające w rodzinnych domach dziecka.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 895 osób (490 kobiet, 405 mężczyzn) korzystających z pomocy społecznej, które są w wieku aktywności zawodowej, nie pracują lub pracują, pozostając osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Uczestnicy zostali podzieleni na 3 grupy:

- 344 wychowanków pieczy zastępczej
- 441 osób niepełnosprawnych
- 110 cudzoziemców

- sytuacja finansowa instytucji

Sytuacja finansowa jest dobra, płynność finansowa jest zabezpieczona ze strony jednostki samorządu terytorialnego – Warszawy.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Skala projektu powoduje, że potencjał kadrowy i techniczny musiał być znacząco zwiększony. Wystąpiły trudności przez pierwsze 2 lata realizacji projektu – w zakresie braku kompetencji kadry.

Nad całością realizacji projektu nadzór sprawuje dyrektor instytucji. Powołano zespół projektowy. Za prawidłowy przebieg realizacji projektu odpowiadał kierownik projektu, jemu podlegali wszyscy koordynatorzy i koordynatorki. Wydzielono pion obsługowy, a w nim zespół finansowy, oraz pion merytoryczny. W pionie merytoryczny działały zespoły ds. wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, ds. współpracy z NGO's, ds. cudzoziemców. Kierownik projektu wraz z koordynatorami tworzyli zarząd projektu, który spotykał się na regularnych posiedzeniach. Praca socjalna w projekcie wykonywana była przez pracowników PCPR, za którą byli gratyfikowani premiami i dodatkami do wynagrodzeń.

Instytucja prowadzi stronę internetową projektu www.samodzielosc.wcpr.pl

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Przepływ informacji wewnątrz instytucji jest właściwy – spotkania, kontakty telefoniczne, mailowe. Kontakty z innymi instytucjami też są dobre.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Zniechęca problem braku konsekwencji – ciągłości w działaniach. Nie ma informacji, co do perspektyw na przyszłość. Problemy z możliwością dłuższego planowania, gdzie wymagana jest długofalowa strategia interwencji. To znacząco wpływa na spadek efektywności. Dłuższa perspektywa byłaby znacznie efektywniejsza.

Motywuja dodatkowe środki na intensyfikację działań instytucji pomocy społecznej.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Ocena pozytywna, gdyby istniała możliwość planowania działań w dłuższej perspektywie byłyby jeszcze lepsze.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Problemem jest skala projektu – jego wielkość powoduje, że znacznie zasoby placówki są przeznaczone na realizację zadań wynikających z projektu.

Trudności w trakcie realizacji projektu dotyczyły pogodzenia harmonogramu działań i procedur związanych ze stosowaniem prawa zamówień publicznych. Na przykład opóźnienia w realizacji kursów zawodowych związane z niezgłaszaniem się wykonawców w prowadzonych postępowaniach przetargowych. Trudności proceduralne opóźniły nieznacznie rozpoczęcie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych przez organizacje pozarządowe (wniosek o płatności).

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Potrzeby szkoleniowe – istnieje potrzeba szkoleń prowadzonych przez osoby, które są koordynatorami, pracują w zespołach wdrożeniowych, a teraz te szkolenia są prowadzone na ogół przez firmy zewnętrzne.

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Ważna jest wcześniejsza wiedza o tym, jakimi środkami placówka będzie dysponować na realizację projektu.

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Możliwość uzyskania, niezależnie od środków unijnych, płynności finansowej
- Doświadczenie – instytucjonalne i personalne
- Znajomość klienta
- Wiedza, „know how” dotyczący projektów i zarządzania nimi
- Dobrze zaplanowane działania

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Brak możliwości zaplanowania działań, stabilnej perspektywy realizacji projektu
- Zmienność kwot, którymi instytucja dysponuje na realizację projektu
- Zmienność dokumentacji
- Długość czasu oceny złożonych wniosków (podpisywanie umów na przykład w lipcu)

9. Podsumowanie

Brak większych problemów w realizacji projektu. W pierwszych 2 latach trudności wynikały ze skali prowadzonych działań oraz braku doświadczenia kadry zaangażowanej w zadania projektowe. Obecnie ta wiedza i doświadczenie są wystarczające dla efektywnego wdrażania projektu i pozwalają zapobiegać potencjalnym problemom. Gdyby nie pomoc JST (Warszawy), byłby problem z zachowaniem płynności finansowej, co przy tak dużych projektach jest szczególnie niebezpieczne.

Studium przypadku 7

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.2 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie
4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – tak
5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:
 - w trybie systemowym – tak
 - w trybie konkursowym – tak

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji
 - charakterystyka klientów danej instytucji

Klientami są przede wszystkim osoby bezrobotne korzystające ze wsparcia gminnego ośrodka pomocy społecznej. Brak problemów z rekrutacją beneficjentów ostatecznych i utrzymaniem w trakcie trwania projektu. Są chętni do udziału w kolejnych tego typu przedsięwzięciach.

- sytuacja finansowa instytucji

Sytuacja finansowa instytucji oceniana jest jako dobra.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Kadra jest wystarczająca na potrzeby realizowanego projektu, kierownik ośrodka ma 30-letni staż pracy i bogate doświadczenie.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Przepływ informacji nie powoduje żadnych problemów. Pozytywnie oceniana jest współpraca z Mazowiecką Jednostką Wdrażania Projektów Unijnych.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Stopień motywacji oceniany jest na wysoki, chętnie będą realizować kolejne projekty.

Najważniejszym czynnikiem motywującym jest satysfakcja Beneficjentów ostatecznych.

Demotywią doświadczenia roku 2008, gdy jako zespół nie mieli wystarczających kompetencji, by zająć się realizacją projektu. Były też problemy z terminowością przekazywania środków na realizację projektu, teraz tych problemów nie ma.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Jakość świadczonych usług przez ośrodek oceniany jest w stopniu wysokim – przede wszystkim przez pryzmat zadowolenia klientów instytucji.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Brak

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- doświadczenie w realizacji tego typu przedsięwzięć

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- brak

9. Podsumowanie

Realizacja projektu przebiegła bez większych trudności.

Studium przypadku 8

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.2 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie
4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – nie
5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:
 - w trybie systemowym – tak
 - w trybie konkursowym – tak

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji - charakterystyka klientów danej instytucji

Główni klienci instytucji: osoby niepełnosprawne, osoby niezaradne wychowawczo, opieka nad dzieckiem osieroconym, przemoc w rodzinie.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 28 osób, 17 kobiet i 14 mężczyzn (osoby niepełnosprawne oraz wychowankowie rodzin zastępczych przygotowujących się do usamodzielnienia). Wszyscy to osoby nieaktywne zawodowo, zagrożone wykluczeniem społecznym.

- sytuacja finansowa instytucji

Zbyt wąskie środki, niemożność zatrudnienia specjalistów i zwiększenia wachlarza świadczonych usług.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Codziennie problemy są na bieżąco rozwiązywane.

Projekt zarządzany był z wykorzystaniem metodyki procesowej. Nadzór nad jego realizacją sprawował kierownik ośrodka. Zatrudniono koordynatora projektu, który odpowiadał za merytoryczną realizację zadań, sprawozdawczość do Instytucji Pośredniczącej, za finanse odpowiadała główna księgowa ośrodka. Pracownicy socjalni ośrodka odpowiadali za przygotowywanie i implementowanie umów. Ponadto w skład zespołu projektowego weszła asystentka koordynatora projektu i informatyk.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Współpraca z JST jest dobrze oceniana.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Główną motywacją jest pomoc beneficjentom. Istotna jest też możliwość zatrudnienia dodatkowych osób do zadań placówki. Motywują też finanse – możliwość doposażenia ośrodka, dodatkowych pieniędzy dla pracowników.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Beneficjenci są zadowoleni ze współpracy z instytucją.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Udział w szkoleniach organizowanych przez MJWPU i MCPS. Nie wszyscy, którzy zgłaszają chęć udziału w szkoleniu mogą w nim uczestniczyć z powodu braku miejsc. Potrzeba większej liczby szkoleń w związku z realizacją projektów systemowych.

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- dobra współpraca z JST

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Brak

9. Podsumowanie

Realizacja projektu przebiegła bez większych trudności. Nie było problemów z zachowaniem płynności finansowej. Istotna jest dobra współpraca z jednostką samorządu terytorialnego.

Studium przypadku 9

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.1 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak

3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie

4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – nie

5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:

- w trybie systemowym – tak
- w trybie konkursowym – tak

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji

- charakterystyka klientów danej instytucji

Nie było problemów z rekrutacją beneficjentów ostatecznych – bezrobotni, rolnicy, nieaktywni zawodowo.

- sytuacja finansowa instytucji

Beneficjent zwraca uwagę, że przesyłanie środków na ę projektu przez IP2 pod koniec listopada w znaczącym stopniu utrudniło realizację zadań. Ma to znaczenie przede wszystkim w przypadku małych ośrodków, dla których środki projektowe są jedynymi, które mogą być w danym okresie na ten cel przeznaczone.

We wniosku o płatności placówka wskazywała też na problemy z płynnością finansową, a w związku z tym niemożliwa była realizacja projektu zgodnie z przyjętym harmonogramem.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Kadrowy potencjał – za mała liczba pracowników. Pracownik socjalny zajmuje się pracą socjalną i swoimi zadaniami podstawowymi. W ośrodku pracuje 2 pracowników socjalnych oraz kierownik. Jest trudność z zatrudnieniem osoby z odpowiednim przygotowaniem merytorycznym.

Lokalowych problemów nie ma.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Przepływ informacji oceniany jest jako dobry, wykorzystywana jest poczta e-mailowa. Kontakty z sąsiednimi ośrodkami.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Demotywuje brak środków na terminową realizację projektu. Sama ocena projektów jest zbyt biurokratyczna. Należałoby odstąpić od wymogu liczby pracowników.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Klienci ośrodka są zadowoleni ze świadczonych usług.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Zbyt małe środki finansowe z budżetu gminy (biedna gmina). Mała chęć współpracy ze strony różnych potencjalnych partnerów na terenie gminy.

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Potrzeby szkoleniowe – z zakresu samej pracy socjalnej, pisania projektów (rotacja kadry), rozliczania projektów. Współpraca ze środowiskiem (dzieci, młodzież, osoby starsze).

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Brak

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Nadmiar klientów, którzy nie powinni dostać środków, a chcieliby je otrzymać.

9. Podsumowanie

Podstawowym problemem są finanse – nieterminowe przekazywanie środków z punktu widzenia harmonogramu projektu oraz ubogość gminy. Bariery stanowią też braki kadrowe.

Studium przypadku 10

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.2 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – nie
5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:
 - w trybie systemowym – tak
 - w trybie konkursowym – tak

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji - charakterystyka klientów danej instytucji

Główną grupę klientów placówki stanowią rodziny zastępcze, pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych, osoby niepełnosprawne.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 37 osób , w tym:

- 4 osoby powyżej 15 roku życia przebywające w rodzinach zastępczych,
- 8 pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze,
- 25 osób niepełnosprawnych (w tym z zaburzeniami psychicznymi).

Wszystkie te osoby korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, są niezatrudnione, zagrożone wykluczeniem społecznym, w wieku aktywności zawodowej.

- sytuacja finansowa instytucji

Sytuacja finansowa instytucji określana jest jako słaba.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy jest wystarczający na potrzeby realizowanego projektu systemowego w ramach Priorytetu VII PO KL.

Całościowy nadzór nad realizacją projektu sprawował koordynator. Do zadań przy realizacji projek-

tu powołano ponadto zespół projektowy – koordynatora, doradcę ds. osób niepełnosprawnych, specjalistę ds. zamówień publicznych, pracownika ds. rozliczeń finansowych, pracownika ds. monitoringu i ewaluacji, księgową projektu. Dla pracowników instytucji zaangażowanych w realizację zadań wynikających z projektu przewidziano wypłacenie nagród finansowych.

Zespół spotykał się na systematycznych zebraniach roboczych, podczas których omawiano bieżące sprawy związane z realizacją projektu oraz planowano kolejne zadania.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Przepływ informacji wewnątrz instytucji oceniany jest jako dobry.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Motywią do działania w ramach projektów Priorytetu VII PO KL potrzeby beneficjentów ostatecznych oraz dodatkowe środki finansowe – dla instytucji i jej pracowników.

Demotywuje machina biurokratyczna, zmieniające się przepisy odnośnie projektów unijnych, bardzo duża ilość różnych dokumentów.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Poziom świadczonych przez instytucję usług oceniany jest jako dobry.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak środków finansowych na potrzeby osób niepełnosprawnych.

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Instytucja korzysta tylko ze szkoleń bezpłatnych, jest ich wystarczająca liczba.

Opinia, że środki można byłoby wydać sensowniej na potrzeby powiatu, ale takie możliwości ograniczają cele PO KL. Potrzeby są ogromne - baza lokalowa, wyposażenie, brak środków na płace, chęć powołania nowych instytucji pomocy społecznej.

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Zadowolenie beneficjentów ostatecznych

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Ograniczenia formalne – przepisami

9. Podsumowanie

Główną motywację do realizacji projektów PO KL stanowi świadomość celowości prowadzonych działań oraz motywacja finansowa. Większe środki pozwoliłyby na efektywniejszą pracę w obszarze pomocy społecznej i zwiększenie wachlarza usług oferowanych przez instytucję. Istotnym problemem są ograniczenia lokalowe.

Studium przypadku 11

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.2 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak

3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie

4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – nie

5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:

- w trybie systemowym – tak
- w trybie konkursowym – nie

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji

- charakterystyka klientów danej instytucji

Główni klienci instytucji to dzieci z rodzin zastępczych, dzieci z domów dziecka, osoby niepełnosprawne i otoczenie tych grup.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 92 osoby, w tym:

- 20 osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze
- 47 osób niepełnosprawnych
- 5 cudzoziemców
- 20 osób z otoczenia dzieci z rodzin zastępczych.

- sytuacja finansowa instytucji

Sytuacja finansowa instytucji określana jest jako dobra.

Aczkolwiek we wniosku o płatność instytucja sygnalizowała, że z uwagi na brak środków przez dwa pierwsze kwartały 2010 r. utrudniony był proces organizacji działań projektowych.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Potencjał organizacyjny instytucji określany jest jako dobry.

Projekt zarządzany był w sposób ekspercki. Nadzór nad jego realizacją sprawował dyrektor PCPR-u. W skład zespołu projektowego weszli: dyrektor PCPR, koordynator projektu, asystent koordynatora, główna księgowa instytucji, 5 pracowników instytucji. Zespół projektowy spotykał się na zebraniach roboczych w trybie minimum raz w miesiącu.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Przepływ informacji jest dobry, wystarczający na potrzeby realizowanego projektu. Wykorzystywana jest sieć komputerowa.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Stopień zmotywowania pracowników określany jest jako dobry.

Motywuje nagroda, wyróżnienie, awans.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Poziom jakości świadczonych usług określany jest jako dobry.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Na bieżąco rozwiązywano problemy organizacyjne.

- opis specyficznych potrzeb danej instytucji (jeśli występują), opis potrzeb szkoleniowych (jeśli występują)

Potrzeby szkoleniowe w zakresie pogłębiania wiedzy na temat realizacji programów unijnych, przede wszystkim w trybie konkursowym, na temat budowania partnerstwa, na temat zadań realizowanych przez PCPR.

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Brak.

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Chęć pogłębiania wiedzy
- Gratyfikacja finansowa

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- Biurokracja
- Język jakim przekazywane są informacje dotyczące PO KL

9. Podsumowanie

Realizacja projektu przebiegła bez większych trudności.

Studium przypadku 12

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

Projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL 7.1.3 – *Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej*

Tytuł projektu - *Razem dla Mazowsza – edukacja w działaniu*

STUDIUM PRZYPADKU - SPRAWOZDANIE

1. Typ instytucji – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej
2. Doświadczenie w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL – tak
3. Doświadczenie w realizacji projektów konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL – nie
4. Doświadczenie w realizacji projektów z innych środków unijnych – nie
5. Czy instytucja zamierza w następnych latach realizować projekt w ramach Priorytetu VII PO KL:
 - w trybie systemowym – tak
 - w trybie konkursowym – tak (prawdopodobnie na projekty innowacyjne realizowane w partnerstwie)

6. Szczegółowa charakterystyka instytucji - charakterystyka klientów danej instytucji

Klientami instytucji są pracownicy jednostek pomocy i integracji społecznej (przede wszystkim OPS i PCPR) plus otoczenie – organizacje pozarządowe. Nie ma problemów z naborem, bo instytucja dba o poziom merytoryczny szkoleń i Beneficjenci są bardzo zadowoleni.

Pracownicy OPS i PCPR to osoby już przeszkolone, powtarzają się osoby na prowadzonych szkoleniach. Mają prawo uczestniczyć w kilku szkoleniach. Dlatego MCPS chce rozszerzać tematykę szkoleniową.

W przyszłym roku rozszerzy się nieco krąg osób. Mają być dłuższe szkolenia kończące się certyfikatami. Być może będzie organizowane studium – superwizor, asystenci osób niepełnosprawnych, coach.

Na szkolenia dotyczące zmian w ustawodawstwie zawsze są chętni.

Gdyby środki przekazywane były szybciej – mielibyśmy możliwość pełnej realizacji projektu (szkolenia). Projekt został ostatecznie zaakceptowany 19 maja.

Beneficjenci ostateczni realizowanego projektu:

- 1500 osób – pracownicy jednostek pomocy i integracji społecznej, a szczegółowo pracownicy:
 - ośrodków pomocy społecznej

- powiatowych centów pomocy rodzinie
- domów pomocy społecznej
- placówek całodobowej opieki
- placówek opiekuńczo-wychowawczych
- ośrodków interwencji kryzysowej
- ośrodków adopcyjno-opiekuńczych
- innych służb społecznych (w tym urzędów pracy)
- organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką społeczną.

- sytuacja finansowa instytucji

Finanse instytucji składają się z kilku składowych – środków samorządu województwa. W projekcie pracują przede wszystkim osoby, które na co dzień pracują w MCPS i zostały oddelegowane do działań projektowych. Dzięki temu można było refundować pensje.

Z oszczędności poczynionych na zarządzaniu projektem oraz innych drobnych zadaniach zostaną przeprowadzone dodatkowe szkolenia do końca roku.

We wniosku o płatność instytucja wskazuje, że nie otrzymała środków na zakupy inwestycyjne.

- potencjał organizacyjny, techniczny i kadrowy

Obecnie nie ma problemów lokalowych, wszystkie osoby zaangażowane w realizację projektu pracują w jednym lokalu. Jest sala konferencyjna wykorzystywana na potrzeby szkoleniowe.

Braki kadrowe – instytucja nie zleca prowadzenia szkoleń firmom zewnętrznym. Dzięki temu jest kontrola nad realizowanymi szkoleniami. Szkolenia odbywają się w różnych miejscach województwa. Dzięki temu środki wracają do społeczności lokalnych.

W celu sprawnego zarządzania projektem wykorzystano Politykę Sprawnego Zarządzania (PSZ).

W projekt zaangażowano zespół Zarządzający składający się z:

- koordynatora projektu
- specjalisty ds. rozliczeń finansowych
- 4 specjalistów ds. szkoleń
- specjalisty ds. zamówień publicznych
- specjalisty ds. obsługi informatycznej i promocji.

Nadzór na realizacją całego projektu sprawował dyrektor instytucji.

Instytucja prowadzi stronę internetową projektu www.mcps-efs.pl.

- przepływ informacji wewnątrz danej instytucji oraz sposób jej współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej

Kontakt z OPS i PCPR jest dobry. Rozwarstwienie wśród pracowników pomocy społecznej jest bardzo duże. Są ośrodki zatrudniające 2-3 osoby oraz takie z kilkudziesięcioma pracownikami.

Korzystamy z bazy mail'owej. Instytucja nie jest na tyle duża, żeby występowały jakieś znaczne problemy w komunikacji wewnętrznej.

Chcemy też bardziej współpracować z władzami samorządowymi.

- stopień zmotywowania pracowników/kierowników instytucji do realizowania projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Demotywuje nadmiar obowiązków w porównaniu do liczby pracowników i czasu pracy. Napisanie projektu to bardzo wiele działań – od diagnozy sytuacji po dokładne zaplanowanie. Napisanie dobrego projektu wymaga czasu. A tutaj go nie ma.

- ocena poziomu jakości świadczonych przez instytucję usług

Było prowadzone badanie ewaluacyjne – ponad 90% uczestników ocenia wysoko o bardzo wysoko aspekt merytoryczny prowadzonych szkoleń. Nie można sobie pozwolić na obniżenie poziomu merytorycznego szkoleń, bo MCPS straci uczestników. Prawdopodobnie będzie problem z naborem uczestników. Obecnie uczestnicy są bardzo wymagający.

- opis specyficznych problemów, charakterystycznych dla danej instytucji (jeśli występują)

Przy dużych projektach problemem jest niesystematyczne przekazywanie środków. To powoduje problemy w realizacji całego projektu.

Wszystkie te procedury trwają – płynność finansowa jest bardzo istotna.

Znaczenie ma też liczba pracowników, w pełnym wymiarze, koniecznym do realizacji zadań wynikających wniosku.

- inne czynniki wpływające na potencjał absorpcyjny, specyficzne dla danej instytucji (jeśli występują)

Póki co nie ma problemów z uczestnikami swoich działań.

7. Wypunktowanie elementów pozytywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

- odpowiednia tematyka szkoleń
- prawidłowe zaplanowanie działań we wniosku
- prawidłowy - sprawny obieg dokumentów
- doświadczenia związane z realizacją wniosków
- składanie wniosków o dofinansowanie w roku poprzedzającym rok realizacji projektu

8. Wypunktowanie elementów negatywnie wpływających na zdolność do absorpcji środków

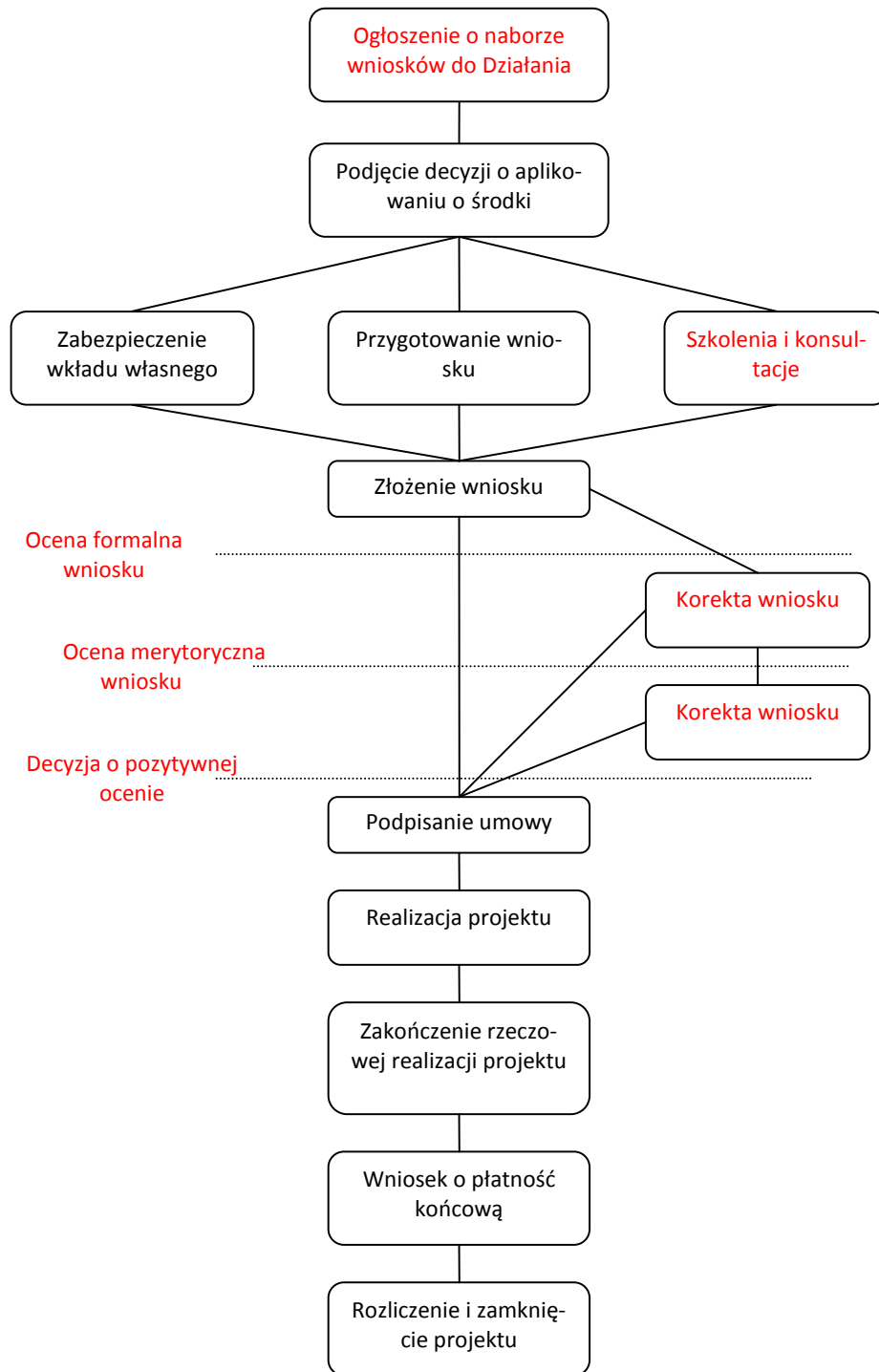
- systematyczne przekazywanie środków
- sprawne akceptowanie wniosków o dofinansowanie
- problemy wynikające z procedury przetargowej

9. Podsumowanie

Duże doświadczenie w realizacji projektów, choć nie projektów konkursowych. Najistotniejsze znaczenie dla sprawnego wdrażania projektów – szczególnie realizowanych na dużą skalę – ma terminowe przekazywanie środków.

Pracownicy, którzy uczestniczą w szkoleniach są z nich bardzo zadowoleni (wyniki ewaluacji). Uwagi – jeśli są – dotyczą spraw organizacyjnych, a nie merytorycznych. Prawidłowe wykształcenie i ukierunkowanie pracowników socjalnych jest najistotniejsze dla efektywnego wdrażania Priorytetu VII PO KL, bo to oni pracują bezpośrednio z beneficjentami ostatecznymi.

Załącznik nr 7. Ścieżka krytyczna

W świetle przeprowadzonych badań można zdefiniować następujące „punkty krytyczne” na zaprezentowanej ścieżce:

- **moment ogłoszenia naboru**

Kluczowy dla Beneficjentów był moment ogłoszenia naboru w trybie systemowym Priorytetu VII PO KL. Są to projekty, które muszą się zamknąć obecnie w roku budżetowym. Mogą więc trwać maksymalnie 12 miesięcy. Jednak z reguły tyle nie trwają, bo nabór na przykład w roku 2010 prowadzony był między 15 stycznia a 18 lutego. Już sam moment ogłoszenia naboru skraca potencjalny czas o 1,5 miesiąca. Procedura oceny, ostateczne podpisywanie umowy to kolejne tygodnie/miesiące. Według Beneficjentów realnej pracy z Beneficjentami pozostaje dosłownie kilka miesięcy, co przekłada się bezpośrednio na jakość prowadzonych działań i osiągnięcia założonych w projekcie wskaźników.

- **szkolenia i konsultacje**

Co prawda większość z Beneficjentów miało okazję uczestniczyć w szkoleniu (czasem nawet kilku) poświęconemu Priorytetowi VII PO KL i większość je dobrze oceniała, jednak wciąż są duże oczekiwania i potrzeby w tym zakresie. Wynika to ze:

- złożoności działań związanych z realizacją projektów systemowych,
- zmienności dokumentów determinujących ich wdrażanie
- rotacji wśród pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej.

To wszystko powoduje, że szkolenia mają charakter procesowy i powinny być stale i równolegle prowadzone w celu wsparcia Beneficjentów, a tym samym zwiększenia alokacji w ramach Priorytetu VII PO KL. Zasadne byłoby prowadzenie szkoleń także już pomiędzy ogłoszeniem naboru a terminem ich składania. Tak, aby maksymalnie wesprzeć osoby przygotowujące wnioski do jak najlepszego ich opracowania. Jednym ze skutków takiego działania powinno być zmniejszenie problemów/błędów na etapie oceny formalnej/merytorycznej i tym samym skrócenie czasu pomiędzy złożeniem wniosku a podpisaniem umowy. Z kolei konsultacje w trybie systemowym prowadzone są realnie podczas oceny wniosków, w momencie ich ciągłego poprawiania i „uczenia się na błędach”. Wyśitek włożony w szkolenie i konsultacje przed złożeniem wniosku do oceny pozwoli na ograniczenie czasu i kosztów związanych z obecnym kształtem dokonywania oceny wniosków systemowych. Pozwoli na skupienie się nad wyborze najlepszych projektów, na ich doskonaleniu, a nie „walce” o spełnienie niezbędnego minimum.

- **procedura oceny wniosków**

Kolejnym krytycznym momentem jest procedura oceny wniosków. Co prawda wnioski systemowe oceniane są przez jedną osobę w skali binarnej (spełnia/nie spełnia), jednak wciąż ten proces jest zbyt długi w stosunku do całego czasu przewidzianego na realizację projektu. Wynika to ze zbyt małej liczby osób oceniających wnioski w stosunku do składanych projektów przy jednoczesnej możliwości wielokrotnego ich poprawiania. Rozwiązaniem mogłoby być skrócenie kolejnych etapów oce-

ny, zwiększenie liczby osób oceniających, ograniczenie liczby możliwych poprawek do wniesienia przez Beneficjentów w trakcie procedury oceny.

Załącznik nr 8. Kwestionariusz badania internetowego

Szanowni Państwo,

Niniejsza ankieta stanowi narzędzie badawcze w ramach, przeprowadzanej na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, ewaluacji pn. „Badanie zdolności absorpcyjnych publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej – beneficjentów systemowych – w ramach Priorytetu VII PO KL”.

Ankieta została rozesłana do wszystkich instytucji pomocy i integracji społecznej w województwie mazowieckim, zarówno tych realizujących projekty systemowe/konkursowe współfinansowane w ramach Priorytetu VII PO KL, jak i takich, które żadnych projektów nie realizują ani nie realizowały.

Niniejsza ankieta została opracowana z myślą o dwóch kategoriach respondentów:

- osoby na stanowiskach kierowniczych wszystkich publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej w województwie mazowieckim,
- pracownicy wszystkich publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej w województwie mazowieckim odpowiedzialni za przygotowanie i realizację projektów konkursowych i systemowych współfinansowanych ze środków EFS w ramach Priorytetu VII PO KL.

Jeżeli Państwa instytucja nie realizuje ani nie realizowała żadnego projektu w ramach Priorytetu VII PO KL, prosimy o wypełnienie kwestionariusza przez **jedną** osobę – tj. osobę zajmującą w Państwa instytucji stanowisko kierownicze.

Jeżeli natomiast realizują Państwo lub realizowali w przeszłości projekt współfinansowany w ramach Priorytetu VII PO KL, to prosimy o wypełnienie tej ankiety przez **dwie** osoby:

- osobę zajmującą w Państwa instytucji stanowisko kierownicze oraz
- pracownika odpowiedzialnego za przygotowanie i realizację projektów konkursowych i/lub systemowych współfinansowanych ze środków EFS w ramach Priorytetu VII PO KL⁴⁰.

Pragniemy zapewnić Państwa o całkowitej poufności uzyskanych danych – posłużą one wyłącznie do stworzenia zbiorczych analiz statystycznych, bez żadnej możliwości skojarzenia udzielonych odpowiedzi z konkretnymi respondentami.

W imieniu własnym oraz Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie łączymy wyrazy szacunku oraz uprzejmie prosimy Państwa o podzielenie się wiedzą i opiniami.

* * *

W jakiej instytucji jest Pan/Pani zatrudniony/zatrudniona?

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS),
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS),
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS),

⁴⁰ Jeżeli w Państwa instytucji jest kilka takich osób, prosimy o wypełnienie ankiety przez jedną z nich – taką, która posiada największą wiedzę nt. realizowanych przez Państwa projektów z Priorytetu VII PO KL (np. osoba pełniąca obowiązki koordynatora projektu). Bardzo ważne jest dla nas, aby z każdej instytucji posiadającej doświadczenie w realizacji projektu w ramach Priorytetu VII PO KL spłynęły **dwie** ankiety

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR),
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR),
- Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

Jakie zajmuje Pan/Pani stanowisko?

- stanowisko kierownicze publicznej instytucji pomocy i integracji społecznej
- osoba odpowiedzialna za przygotowanie/realizację projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

* * *

Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji projektów współfinansowanych w ramach Działania VII PO KL?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

Dlaczego tak Pan/i sądzi? Proszę uzasadnić swoją odpowiedź na poprzednie pytanie.

* * *

Jakie doświadczenie we wdrażaniu Priorytetu VII PO KL ma Pana/Pani instytucja? (**możliwe zaznaczenie kilku odpowiedzi** – zależnie od udzielonych odpowiedzi będą włączały się różne moduły pytań – pokazano poprzez zaznaczenie kolorami)

- realizowała/realizuje obecnie projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL ,
- realizowała/realizuje obecnie projekt konkursowy w ramach Priorytetu VII PO KL,
- jest projektodawcą, którego projekt został odrzucony na etapie oceny formalnej,
- jest projektodawcą, którego projekt został odrzucony na etapie oceny merytorycznej,
- instytucja dotychczas nie realizowała i nie aplikowała o środki w ramach Priorytetu VII PO KL

Jeśli instytucja realizowała/realizuje obecnie projekt systemowy w ramach Priorytetu VII PO KL⁴¹:

Projekt realizowany był/realizowany jest:

- samodzielnie
- w partnerstwie jednostek samorządu terytorialnego
- w partnerstwie jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami spoza sektora finansów publicznych

Jeśli instytucja realizowała/realizuje obecnie projekt konkursowy w ramach Priorytetu VII PO KL:

Projekt realizowany był/realizowany jest:

- samodzielnie
- w partnerstwie jednostek samorządu terytorialnego

⁴¹ kolorową czcionką oznaczono pytania, które pojawią się tylko jeśli respondent zaznaczył odpowiednią odpowiedź w pytaniu filtrującym

- w partnerstwie jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami spoza sektora finansów publicznych

Jeśli instytucja jest projektodawcą, którego projekt został odrzucony na etapie oceny formalnej:

Z jakiego powodu został odrzucony projekt? Prosimy o zaznaczenie wszystkich czynników, z powodu których został odrzucony Państwa projekt. – **możliwe zaznaczenie kilku odpowiedzi**

- wniosek został złożony w niewłaściwej instytucji lub po terminie
- wniosek został sporządzony na błędnym formularzu
- papierowa i elektroniczna wersja wniosku nie były tożsame
- wniosek był niekompletny lub nie załączono wszystkich wymaganych załączników
- wniosek podlegał wykluczeniu z ubiegania się o dofinansowanie
- wnioskodawca był nieuprawniony do ubiegania się o dofinansowanie
- wniosek był skierowany do niewłaściwych grup docelowych
- projekt nie spełniał kryterium partnerstwa
- projekt nie spełniał kryterium obszaru realizacji
- projekt nie spełniał kryterium wysokości wkładu własnego
- inne (proszę wpisać)

Jeśli instytucja jest projektodawcą, którego projekt został odrzucony na etapie oceny merytorycznej:

Z jakiego powodu został odrzucony projekt? Prosimy o zaznaczenie wszystkich czynników, z powodu których został odrzucony Państwa projekt. – **możliwe zaznaczenie kilku odpowiedzi**

- wniosek był niezgodny z prawodawstwem krajowym (np. ustawa Prawo zamówień publicznych)
- wniosek był niezgodny z zasadami dotyczącymi pomocy publicznej
- wniosek był niezgodny z zasadą równości szans kobiet i mężczyzn
- wniosek był niezgodny z właściwymi politykami i zasadami wspólnotowymi
- wniosek był niezgodny z zapisami Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL
- błędnie określono koszty w ramach cross-financingu
- błędnie określono poziom kosztów pośrednich
- błędnie opisano rezultaty projektu
- błędnie oszacowano budżet – Tu pojawi się pytanie: Prosimy o sprecyzowanie na czym polegały popełnione przez Państwa błędy.
- uznano za niewystarczające doświadczenie projektodawcy w realizacji podobnych przedsięwzięć
- uznano za niewystarczający potencjał instytucjonalny projektodawcy i/lub jego partnerów – Tu pojawi się pytanie: Prosimy o sprecyzowanie, w jakiej dziedzinie Państwa potencjał uznano za niewystarczający.
- niewłaściwie opisano sposób zarządzania projektem – Tu pojawi się pytanie: Prosimy o sprecyzowanie, na czym polegały braki w opisanym przez Państwa sposobie zarządzania projektem.
- niewłaściwie określono wydatki projektu – Tu pojawi się pytanie: Prosimy o sprecyzowanie, na czym polegały błędy w sposobie określenia wydatków Państwa projektu
- inne (proszę wpisać)

Jeśli instytucja dotychczas nie realizowała i nie aplikowała o środki w ramach Priorytetu VII PO KL:

Jakie były przyczyny, dla których zaniechano ubiegania się o środki w ramach Priorytetu VII PO KL? (**należy zaznaczyć max. 2 najważniejsze przyczyny**)

- brak wiedzy o istnieniu możliwości uzyskania dofinansowania
- braki kadrowe
- niezajomość/słaba znajomość zasad opracowania projektu, przygotowania dokumentacji aplikacyjnej
- brak środków na wkład własny
- niechęć pracowników do ubiegania się o dofinansowanie
- przewidywany brak zainteresowania ze strony Beneficjentów ostatecznych
- negatywne doświadczenia w ubieganiu się o środki w ramach innych priorytetów i programów
- bariery proceduralne
- inne (proszę wpisać)

Jakie doświadczenie Pana/Pani instytucja posiada we wdrażaniu projektów współfinansowanych z innych środków zewnętrznych, poza Priorytetem VII PO KL? (**możliwe zaznaczenie kilku odpowiedzi**)

- realizuje obecnie projekt współfinansowany z innych środków zewnętrznych – Tu pojawia się pytanie: Proszę wpisać z jakich środków jest realizowany ten projekt?
- realizowała projekt – obecnie zakończony – współfinansowany z innych środków zewnętrznych – Tu pojawia się pytanie: Proszę wpisać z jakich środków realizowany był ten projekt?
- nie realizuje ani nie realizowała żadnego projektu współfinansowanego z innych środków zewnętrznych

* * *

Jak Pana/Pani zdaniem instytucja w której Pan/Pani pracuje wywiązuje się z ciężących na niej obowiązków?

- bardzo dobrze
- dobrze
- źle
- bardzo źle

Dlaczego tak Pan/i sądzi? Proszę uzasadnić swoją odpowiedź na poprzednie pytanie. (pytanie pojawia się bez względu na udzieloną odpowiedź)

.....

Jakie czynniki w Pana/Pani opinii uniemożliwiają lub utrudniają skuteczne ubieganie się przez Pana/Pani instytucję o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL? Proszę wymienić:

- czynniki wewnętrzne:.....
- czynniki zewnętrzne:

Czy Pana/Pani instytucja korzystała z usług firm konsultingowych w celu ubiegania się o uzyskanie środków z Priorytetu VII PO KL?

- tak
- nie

W jakim stopniu – w Pana/Pani ocenie - budżet Pana/Pani instytucji jest wystarczający do sfinansowania dodatkowych zadań związanych z przygotowaniem i realizacją projektu z Priorytetu VII PO KL?

- zdecydowanie wystarcza na wszystkie potrzeby z tym związane
- raczej wystarcza na potrzeby z tym związane
- raczej nie wystarcza na potrzeby z tym związane
- jest zdecydowanie niewystarczający

Czy w Pana/Pani instytucji istnieją struktury organizacyjne zajmujące się przygotowaniem i zarządzaniem projektami współfinansowanymi ze środków UE?

- tak, istnieje w tym celu specjalna komórka organizacyjna
- tak, istnieją w tym celu specjalne samodzielne stanowiska pracy
- nie – zadania te wykonują pracownicy w ramach zajęć dodatkowych – **Tu pojawia się pytanie: Czy pracownicy otrzymują za wykonywanie zadań dodatkowych – związanych z projektami – dodatkowe wynagrodzenie? tak/nie**
- nie, nie ma żadnych specjalnych struktur ani osób odpowiedzialnych za te zadania

Czy w Pana/Pani instytucji istnieje zaplecze logistyczne (np. warunki lokalowe, przedmioty i urządzenia techniczne) do organizacji dodatkowych zadań wynikających z realizacji projektów współfinansowanych z EFS?

- tak
- nie

Jakie, Pana/Pani zdaniem, działania powinny zostać podjęte **wewnątrz** Pana/Pani instytucji, w celu zwiększenia jej potencjału absorpcyjnego w zakresie Priorytetu VII PO KL (**proszę wskazać max. 2 najważniejsze działania**)?

- utworzenie specjalnej komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za przygotowanie i zarządzanie projektami
- utworzenie specjalnych stanowisk pracy dla osób odpowiedzialnych za przygotowanie i zarządzanie projektami
- wprowadzenie/modyfikacja systemu motywacyjnego, zachęcającego pracowników do podejmowania dodatkowych zadań
- zapewnienie pracownikom możliwości uczestnictwa w większej ilości szkoleń i warsztatów w zakresie przygotowywania wniosku i realizacji projektu w ramach Priorytetu VII PO KL
- podjęcie przez instytucję współpracy z firmą konsultingową w zakresie przygotowywania i/lub zarządzania projektami w ramach Priorytetu VII PO KL
- nawiązanie przez instytucję partnerstwa z instytucjami posiadającymi większe doświadczenie we wdrażaniu projektów w ramach PO KL
- inne (proszę wpisać)

A jakie, Pana/Pani zdaniem, działania **zewnętrzne** powinny zostać podjęte w celu zwiększenia potencjału absorpcyjnego Pana/Pani instytucji w zakresie Priorytetu VII PO KL (**proszę wskazać max. 2 najważniejsze działania**)?

- organizowanie przez IP większej ilości spotkań informacyjnych skierowanych do konkretnych grup beneficjentów
- organizowanie przez IP większej ilości szkoleń i warsztatów w zakresie przygotowania i realizacji projektu w ramach Priorytetu VII PO KL
- zmiana tematyki/sposobu prowadzenia szkoleń i warsztatów w zakresie przygotowania i realizacji projektu w ramach Priorytetu VII PO KL
- udostępnianie większej ilości materiałów szkoleniowych i dydaktycznych
- zmiana tematyki/formy przekazu prezentowanych w dostępnych materiałach szkoleniowych i dydaktycznych
- przeznaczenie przez organ prowadzący dodatkowych środków na sfinansowanie kosztów personalnych i rzeczowych związanych z aplikowaniem i realizacją projektów w ramach Priorytetu VII PO KL
- inne (proszę wpisać)

W Pana/Pani opinii w jakiego rodzaju projektach najchętniej uczestniczyliby klienci instytucji, w której jest Pan zatrudniony/Pani zatrudniona?

.....
.....

* * *

W następnym akapicie chcielibyśmy prosić Pana/Panią o dokonanie refleksji na temat poziomu własnej wiedzy co do możliwości uzyskiwania wsparcia finansowego z PO KL, a także o oddzielenie wiedzy teoretycznej od umiejętności praktycznych w tym zakresie.

Jak oceniłby Pan/oceniłaby Pani poziom swojej wiedzy teoretycznej na temat możliwości uzyskiwania wsparcia finansowego z PO KL?

- bardzo wysoki,
- wysoki,
- ani wysoki ani niski,
- niski,
- bardzo niski

Jak oceniłby Pan/oceniłaby Pani poziom swoich umiejętności praktycznych w zakresie przygotowywania wniosku o środki w ramach PO KL?

- bardzo wysoki,
- wysoki,
- ani wysoki ani niski,
- niski,
- bardzo niski

Jak oceniłby Pan/oceniłaby Pani poziom swoich umiejętności praktycznych w zakresie realizacji projektów w ramach PO KL?

- bardzo wysoki,
- wysoki,

- ani wysoki ani niski,
- niski,
- bardzo niski

Czy w ciągu bieżącego roku kalendarzowego uczestniczył Pan/uczestniczyła Pani w przynajmniej jednym szkoleniu, mającym na celu zdobycie wiedzy/umiejętności dotyczących przygotowania i zarządzania projektami w ramach Priorytetu VII PO KL?

1) tak – Tu pojawiają się pytania:

W ilu szkoleniach, mających na celu zdobycie wiedzy/umiejętności dotyczących przygotowania i zarządzania projektami w ramach Priorytetu VII PO KL uczestniczył Pan/uczestniczyła Pani w ciągu bieżącego roku kalendarzowego?

- w jednym
- w dwóch
- w trzech
- w czterech lub więcej

Przez kogo organizowane było szkolenie/były szkolenia, mające na celu zdobycie wiedzy/umiejętności dotyczących przygotowania i zarządzania projektami w ramach Priorytetu VII PO KL, w których uczestniczył Pan/uczestniczyła Pani w ciągu bieżącego roku kalendarzowego?

.....

Co wchodziło w skład programu szkolenia/szkoleń, mających na celu zdobycie wiedzy/umiejętności dotyczących przygotowania i zarządzania projektami w ramach Priorytetu VII PO KL, w których uczestniczył Pan/uczestniczyła Pani w ciągu bieżącego roku kalendarzowego?

.....

Czy w Pana/Pani opinii uczestnictwo w dostępnych szkoleniach, seminariach lub spotkaniach informacyjnych było wystarczające do przygotowania dobrego projektu?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

2) nie –

A czy kiedykolwiek uczestniczył Pan/uczestniczyła Pani w przynajmniej jednym szkoleniu, mającym na celu zdobycie wiedzy/umiejętności dotyczących przygotowania i zarządzania projektami w ramach Priorytetu VII PO KL?

2a)

Tak –

W ilu szkoleniach, mających na celu zdobycie wiedzy/umiejętności dotyczących przygotowania i zarządzania projektami w ramach Priorytetu VII PO KL Pan uczestniczył/Pani uczestniczyła?

- w jednym
- w dwóch
- w trzech
- w czterech lub więcej

Przez kogo organizowane było szkolenie/były szkolenia, mające na celu zdobycie wiedzy/umiejętności dotyczących przygotowania i zarządzania projektami w ramach Priorytetu VII PO KL, w których Pan uczestniczył/Pani uczestniczyła?

.....

Co wchodziło w skład programu szkolenia/szkoleń, mających na celu zdobycie wiedzy/umiejętności dotyczących przygotowania i zarządzania projektami w ramach Priorytetu VII PO KL, w których Pan uczestniczył/Pani uczestniczyła?

.....

* * *

Przy okazji poprzedniego modułu pytań mówiliśmy o Pańskich/Pani wiedzy i umiejętnościach, w tej chwili prosimy o ocenę w tym zakresie pozostałych pracowników Pana/Pani instytucji.

Jak oceniłby Pan/oceniłaby Pani poziom wiedzy teoretycznej pracowników zatrudnionych w Pana/Pani instytucji na temat możliwości uzyskiwania wsparcia finansowego z PO KL?

- bardzo wysoki,
- wysoki,
- ani wysoki ani niski,
- niski,
- bardzo niski

Jak oceniłby Pan/oceniłaby Pani poziom umiejętności praktycznych pracowników zatrudnionych w Pana/Pani instytucji w zakresie przygotowywania wniosku o środki w ramach PO KL?

- bardzo wysoki,
- wysoki,
- ani wysoki ani niski,
- niski,
- bardzo niski

Jak oceniłby Pan/oceniłaby Pani poziom umiejętności praktycznych pracowników zatrudnionych w Pana/Pani instytucji w zakresie realizacji projektów w ramach PO KL?

- bardzo wysoki,
- wysoki,
- ani wysoki ani niski,
- niski,
- bardzo niski

* * *

Jak określiłby Pan/określiłaby Pani procedury aplikacyjne związane z ubieganiem się o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL (**prosimy o zaznaczenie max. 2 odpowiedzi najbardziej odpowiadających Pana/Pani opinii**):

- zrozumiałe
- niezrozumiałe
- nadmiernie zbiurokratyzowane
- stałe, niezmiennające się
- zbyt często zmieniane
- jednoznaczne
- dopuszczające wiele interpretacji
- inne (proszę wpisać)

Czy Pana/Pani zdaniem organ prowadzący przychodzi z pomocą Państwa instytucji w zakresie aplikowania o środki i realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

Czy odczuł Pan/odczuła Pani nacisk ze strony organu prowadzącego na Pana/Pani instytucję w zakresie aplikowania o środki w ramach Priorytetu VII PO KL?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

Załącznik nr 9. Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego z pracownikami instytucji pomocy i integracji społecznej

Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego z osobami na stanowiskach kierowniczych publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej w województwie mazowieckim oraz z pracownikami publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację projektów konkursowych i systemowych współfinansowanych ze środków EFS w ramach Priorytetu VII PO KL

1. Proszę powiedzieć, jakie zajmuje Pan/Pani stanowisko i co należy do Pana/Pani obowiązków?

2. Czy realizują Państwo obecnie projekt w ramach Priorytetu VII PO KL?

Jeśli tak, to jaki to projekt?

Jeśli nie, to czy wcześniej realizowali Państwo projekt w ramach Priorytetu VII PO KL? Jeśli nie, to dlaczego? Czy w ogóle aplikowali Państwo o środki w ramach Priorytetu VII PO KL? Jeśli tak, to dlaczego nie realizują Państwo obecnie?

3. Jakiego projektu Państwo realizowali/realizują – systemowy czy konkursowy? Jeśli nie realizują konkursowego, to dlaczego.

4. Czy realizowali/realizują Państwo jakieś inne projekty – poza Priorytetem VII PO KL? Jeśli tak, to jakie? Dlaczego – co Państwa do tego skłoniło, jakie pozytywne okoliczności się do tego przyczyniły?

5. Czy swój projekt realizują Państwo samodzielnie, czy w partnerstwie? Z kim? Dlaczego akurat taki wybór?

6. Jakie bariery stoją na przeszkodzie realizacji projektów w ramach VII PO KL przez Państwa instytucję (tzn. co spowodowało, że nie realizują takiego projektu lub coś utrudnia realizację, powoduje ją uciążliwą, wpływa negatywnie na jakość realizacji projektu)? Należy dopytać o następujące czynniki:

- kadry (Czy nie borykają się z niewystarczającym zatrudnieniem? Czy pracownicy nie są przeciążeni pracą, wynikającą z realizacji zadań ustawowych? Ilu pracowników jest obecnie zatrudnionych, a ilu być powinno dla sprawnego funkcjonowania instytucji? Jeśli występują braki kadrowe, to z czego one wynikają? Czy pracownicy są motywowani finansowo do podejmowania dodatkowego wysiłku związanego z realizacją projektu? Czy zatrudniani są dodatkowi pracownicy do realizacji zadań związanych z danym projektem? Jeśli nie, to dlaczego? Jeśli tak, to jak Państwo oceniają jakość pracy tych nowych pracowników?/Czy wykonują swoje zadania tak, by możliwy był właściwy przebieg realizacji projektu?)
- sytuacja finansowa (np. w kontekście braków kadrowych, kosztów ponoszonych w związku z realizacją projektu – przed wpłaceniem pierwszej transzy, konieczności zapewnienia wkładu własnego; Jak oceniają Państwo możliwość uzyskania pomocy finansowej ze strony Organu Prowadzącego i jaki ma to wpływ na realizację projektu?)
- poziom wiedzy (Jak oceniają Państwo swoją teoretyczną wiedzę na temat PO KL i Priorytetu VII – np. zasady realizacji projektów, możliwe do zastosowania instrumenty aktywnej integracji, wysokość

wymaganego wkładu własnego, kryteria formalne i merytoryczne? Jak oceniają Państwo swoje praktyczne umiejętności pisania wniosków i realizacji projektów? Jakie mają Państwo problemy w tej dziedzinie? Czy mają Państwo dokąd udać się ze swoimi problemami? Jakie są źródła Państwa wiedzy teoretycznej, a jakie praktycznej? Jak oceniają Państwo te źródła wiedzy? Czy korzystają Państwo ze stron internetowych? Z jakich? Jak Państwo oceniają ich użyteczność? Czy wymieniają się Państwo informacjami z pracownikami innych instytucji pomocy i integracji społecznej? Jak oceniają Państwo dostępne szkolenia oraz doradztwo? Jak one wyglądały? Czy odpowiadały Państwa potrzebom? Czy wcześniej badano Państwa potrzeby w tym zakresie? Czy były dla Państwa użyteczne? Jak wyglądało w praktyce doradztwo indywidualne? Jaką drogą było prowadzone: bezpośrednio/telefonicznie/internetowo?)

- współpraca z organem prowadzącym – (Czy mogą Państwo liczyć na finansową/merytoryczną pomoc i jak to wpływa na realizację/brak realizacji/sposób realizacji projektu?)
- zmiany zasad realizacji projektu i chaos informacyjny (Czy takie zjawiska występowały? Jaki miały wpływ na realizację projektu?)
- adekwatność form wsparcia oferowanego w ramach Priorytetu VII PO KL do potrzeb Beneficjentów Ostatecznych oraz rekrutacja Beneficjentów Ostatecznych (Jaka jest specyfika klientów Państwa instytucji? Jak wpływa ona na zainteresowanie udziałem w projektach?)
- doświadczenie w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych (Czy mają Państwo takie doświadczenie? Jakże to były projekty? Jak Państwo oceniają to doświadczenie – pozytywnie/negatywnie? Jak posiadanie/brak doświadczenia wpływa na realizację przez Państwa projektu obecnie?)
- doświadczenie w zakresie realizacji zadań aktywnej integracji (Czy realizowali Państwo zadania aktywnej integracji? Jeśli tak, to jak to wyglądało? Jakże doświadczenia Państwo wynieśli z tych działań? Jak to wpłynęło na realizację przez Państwa projektu w ramach Priorytetu VII PO KL?)
- czynnik psychologiczny (Czy nie obawiali się Państwo/na ile obawiali się Państwo popełnienia błędów w procesie obsługi administracyjnej projektu? Na ile miało to wpływ na decyzję o realizowaniu/nieralizowaniu projektu? Czy mieli Państwo informacje o sukcesach/porażkach/przebiegu realizacji projektów w innych instytucjach pomocy i integracji społecznej? Na ile informacje te wpłynęły na decyzję o realizowaniu/nieralizowaniu projektu?)

7. Jak wygląda przepływ informacji między instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz wewnątrz tych instytucji?

8. Czy odczuwali Państwo nacisk władz samorządowych na realizację projektu systemowego? Jeśli tak, to na ile wpłynął on na Państwa decyzję?

9. Czy spotkali się Państwo z opóźnieniami w podpisywaniu umów i przelewach finansowych? Jeśli tak, to jaki miało to wpływ na realizację projektu?

Załącznik nr 10. Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego z pracownikami Wydziału Informacji i Szkoleń Beneficjentów Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych

1. Proszę powiedzieć, jakie zajmuje Pan/Pani stanowisko i co należy do Pana/Pani obowiązków?

2. Proszę opisać, jak generalnie ocenia Pan/i zdolność publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej do realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL?

- *Dopytać o ewentualne zróżnicowanie w zależności od:*
- *typu instytucji (OPS, RCPR)*
- *obszaru działania instytucji*
- *wielkości miejscowości, w której działa instytucja*
- *dotychczasowych doświadczeń instytucji w realizacji projektów:*
 - *systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL*
 - *konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL*
 - *finansowanych z innych źródeł*

3. Jakie czynniki wpływają na zdolność publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej do skutecznej realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL w takich kategoriach jak:

- *Zasoby kadrowe (Dopytać czy stan zatrudnienia i kwalifikacje personelu są wystarczające?)*
- *Zasoby finansowe (Dopytać zarówno o możliwości finansowe instytucji, w tym również w kontekście ich współpracy z organami prowadzącymi, jak również o mechanizmy finansowania działalności instytucji)*
- *Doświadczenie instytucji w realizacji projektów (z uwzględnieniem projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL, konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL oraz projektów finansowanych z innych źródeł.*

Dopytać o pozostałe czynniki mające wpływ (zarówno pozytywny jak i negatywny) na zdolność instytucji do skutecznej realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL.

4. Proszę opisać problemy, z jakimi zwracają się do Państwa beneficjenci reprezentujący publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej, realizujący projekty w ramach Priorytetu VII PO KL.

Dopytać respondenta o kategorie tych problemów (np. organizacyjne, finansowe, proceduralne, prawne, związane ze współpracą z organami prowadzącymi, inne – wskazane przez respondenta).

5. Proszę opisać problemy, z jakimi zwracają się do Państwa potencjalni wnioskodawcy reprezentujący publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej, zamierzający złożyć wniosek o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL.

Dopytać respondenta o kategorie tych problemów (np. organizacyjne, finansowe, proceduralne, prawne, związane ze współpracą z organami prowadzącymi, inne – wskazane przez respondenta).

6. Jakiego rodzaju wsparcia z Państwa strony oczekują beneficjenci realizujący projekty?

Dopytać o sposoby wsparcia np. ofertę szkoleniową, działalność informacyjną, inne sposoby wskazane przez respondenta.

7. Jakiego rodzaju wsparcia z Państwa strony oczekują potencjalni wnioskodawcy?

Dopytać o sposoby wsparcia np. ofertę szkoleniową, działalność informacyjną, inne sposoby wskazane przez respondenta.

8. W jaki sposób odpowiadają Państwo na potrzeby potencjalnych wnioskodawców reprezentujących publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej?

Dopytać o formy wsparcia oraz o to jak zmieniały się formy oferowanego wsparcia w trakcie okresu programowania i jaki ewentualnie wpływ na te zmiany miały informacje płynące od potencjalnych wnioskodawców.

Dopytać o wsparcie informacyjno-szkoleniowe i doradcze oferowane dostępne w ramach projektu systemowego MCPS oraz o rolę ROEFS w ramach zadań informacyjno-szkoleniowych i doradczych zleconych przez IP POKL.

Dopytać o opinie respondenta na temat skuteczności tych działań i tego z jakim odbiorem spotykają się wśród potencjalnych wnioskodawców.

9. W jaki sposób odpowiadają Państwo na potrzeby beneficjentów reprezentujących publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej, realizujących projekty w ramach Priorytetu VII PO KL?

Dopytać o formy wsparcia oraz o to jak zmieniały się formy oferowanego wsparcia w trakcie okresu programowania i jaki ewentualnie wpływ na te zmiany miały informacje płynące od beneficjentów.

Dopytać o wsparcie informacyjno-szkoleniowe i doradcze oferowane dostępne w ramach projektu systemowego MCPS oraz o rolę ROEFS w ramach zadań informacyjno-szkoleniowych i doradczych zleconych przez IP POKL.

Dopytać o opinie respondenta na temat skuteczności tych działań i tego z jakim odbiorem spotykają się wśród beneficjentów.

10. Jak Pan/i sądzi, jakie jeszcze działania ze strony Państwa Wydziału mogłyby wpłynąć na zwiększenie zdolności publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej do skutecznej realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL? A jakie ze strony MCPS i ROEFS?

Dopytać o warunki, jakie powinny być spełnione, aby wymienione działania mogły być zrealizowane.

11. Proszę opisać modelowe warunki, w których publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej mogłyby optymalnie wykorzystać wsparcie w ramach Priorytetu VII PO KL.

Dopytać o to jak powinna być zorganizowana instytucja, jakim potencjałem organizacyjnym, kadrowym, finansowym dysponować.

Dopytać o ewentualne warunki zewnętrzne – w tym prawne i organizacyjne, które mogłyby mieć wpływ na skuteczność w realizacji projektów (np. współpraca z IP, współpraca z organami prowadzącymi, uwarunkowania wynikające z przepisów POKL, inne – wskazane przez respondenta)

Dopytać o ogólną refleksję respondenta nad możliwymi sposobami zwiększenia potencjału absorpcyjnego publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej. Doprecyzować które instytucje powinny realizować poszczególne działania wskazane przez respondenta.

Załącznik nr 11. Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego z pracownikami Wydziału Oceny Merytorycznej Wniosków PO KL Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych

1. Proszę powiedzieć, jakie zajmuje Pan/Pani stanowisko i co należy do Pana/Pani obowiązków?

2. W jaki sposób przebiegał proces oceny merytorycznej wniosków instytucji pomocy i integracji społecznej składanych w ramach Priorytetu VII PO KL?

3. Jak długo trwał ten proces i co miało wpływ na jego długość?

4. Jak Pan/Pani ocenia jakość składanych wniosków?

5. Na czym polegały najczęściej popełniane błędy?/ Co sprawiało beneficjentom największe problemy? (dopytać o: konstrukcję budżetu, uzasadnienie potrzeby realizacji projektu i sposobu rekrutacji Beneficjentów Ostatecznych, uwzględnienie kryteriów horyzontalnych)?

6. Jakie były mocne strony składanych wniosków?

7. Proszę opisać jak generalnie ocenia Pan/i zdolność publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej przygotowywania poprawnych merytorycznie wniosków w ramach Priorytetu VII PO KL

Dopytać o ewentualne różnicowanie w zależności od:

- typu instytucji (OPS, PCPR)
- obszaru działania instytucji
- wielkości miejscowości, w której działa instytucja
- dotychczasowych doświadczeń instytucji w realizacji projektów:
 - systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL
 - konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL
 - finansowanych z innych źródeł

8. Z czego w pana/i ocenie wynikają największe trudności dla publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej w składaniu poprawnie wypełnionych wniosków w ramach Priorytetu VII PO KL. Należy dopytać o następujące czynniki:

- kadry (Czy Pana/i zdaniem instytucje te dysponują odpowiednimi zasobami kadrowymi/specjalistami aby były w stanie przygotować merytorycznie poprawnie skonstruowane wnioski?)
- sytuacja finansowa (Czy instytucje mają problemy z zadeklarowaniem w składanych wnioskach wkładu własnego?)
- poziom wiedzy (Jak na podstawie otrzymywanych do oceny wniosków ocenia Pan/i teoretyczną wiedzę pracowników publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej na temat PO KL i Priorytetu VII – np. zasady realizacji projektów, możliwe do zastosowania instrumenty aktywnej integracji, wysokość wymaganego wkładu własnego, kryteria formalne i merytoryczne?)

9. Proszę opisać modelowe warunki, w których publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej mogłyby optymalnie wykorzystać wsparcie w ramach Priorytetu VII PO KL.

Dopytać o to jak powinna być zorganizowana instytucja, jakim potencjałem organizacyjnym, kadrowym, finansowym dysponować.

10. Jaki wpływ na zdolności absorpcyjne instytucji mają warunki zewnętrzne – w tym prawne i organizacyjne, które mogłyby mieć wpływ na skuteczność w realizacji projektów (np. współpraca z IP, współpraca z organami prowadzącymi, uwarunkowania wynikające z przepisów POKL, inne – wskazane przez respondenta)

11. Dopytać o ogólną refleksję respondenta nad możliwymi sposobami zwiększenia potencjału absorpcyjnego publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej. Doprecyzować które instytucje powinny realizować poszczególne działania wskazane przez respondenta.

Załącznik nr 12. Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego z pracownikami Wydziału Wdrażania Priorytetu VII PO KL Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych

1. Proszę powiedzieć, jakie zajmuje Pan/Pani stanowisko i co należy do Pana/Pani obowiązków?
2. Proszę opisać jak generalnie ocenia Pan/i zdolność publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej do realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL
Dopytać o ewentualne różnicowanie w zależności od:
 - typu instytucji (OPS, PCPR)
 - obszaru działania instytucji
 - wielkości miejscowości, w której działa instytucja
 - dotychczasowych doświadczeń instytucji w realizacji projektów:
 - systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL
 - konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL
 - finansowanych z innych źródeł
3. Z czego w pana/i ocenie wynikają największe trudności dla publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej w realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL. Należy dopytać o następujące czynniki:
 - Kadry (Czy Pana/i zdaniem instytucje te dysponują odpowiednimi zasobami kadrowymi/specjalistami aby były w stanie realizować projekty w ramach Priorytetu VII PO KL?)
 - Zasoby finansowe (Dopytać zarówno o możliwości finansowe instytucji, w tym również w kontekście ich współpracy z organami prowadzącymi, jak również o mechanizmy finansowania działalności instytucji)
 - Poziom wiedzy (Jak ocenia Pan/i teoretyczną wiedzę pracowników publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej na temat PO KL i Priorytetu VII – np. zasady realizacji projektów, możliwe do zastosowania instrumenty aktywnej integracji, wysokość wymaganego wkładu własnego, kryteria formalne i merytoryczne?)
4. Jakie problemy praktyczne pojawiają się najczęściej w trakcie realizacji projektów? Z czego one wynikają?
5. Czy pojawiające się problemy zniechęcają instytucje do ich kontynuowania?
6. Jakie jest doświadczenie instytucji w realizacji projektów (z uwzględnieniem projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL, konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL oraz projektów finansowanych z innych źródeł).
7. Czy zrealizowane w przeszłości projekty wpływają pozytywnie czy negatywnie na skłonność danej instytucji do realizowania kolejnych projektów?
8. Jakie są inne czynniki mające wpływ (zarówno pozytywny jak i negatywny) na zdolność instytucji do skutecznej realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL.
9. Proszę opisać modelowe warunki, w których publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej mogłyby optymalnie wykorzystać wsparcie w ramach Priorytetu VII PO KL.

Dopytać o to jak powinna być zorganizowana instytucja, jakim potencjałem organizacyjnym, kadrowym, finansowym dysponować.

10. Jaki wpływ na zdolności absorpcyjne instytucji mają warunki zewnętrzne – w tym prawne i organizacyjne, które mogłyby mieć wpływ na skuteczność w realizacji projektów (np. współpraca z IP, współpraca z organami prowadzącymi, uwarunkowania wynikające z przepisów POKL, inne – wskazane przez respondenta)?

11. Dopytać o ogólną refleksję respondenta nad możliwymi sposobami zwiększenia potencjału absorpcyjnego publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej. Doprecyzować które instytucje powinny realizować poszczególne działania wskazane przez respondenta.

Załącznik nr 13. Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego z pracownikami Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego w województwie mazowieckim

1. Proszę powiedzieć, jakie zajmuje Pan/Pani stanowisko i co należy do Pana/Pani obowiązków?

2. Proszę opisać, jak generalnie ocenia Pan/i zdolność publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej do realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL?

- *Dopytać o ewentualne zróżnicowanie w zależności od:*
- *typu instytucji (OPS, RCPR)*
- *obszaru działania instytucji*
- *wielkości miejscowości, w której działa instytucja*
- *dotychczasowych doświadczeń instytucji w realizacji projektów:*
 - *systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL*
 - *konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL*
 - *finansowanych z innych źródeł*

3. Jakie czynniki wpływają na zdolność publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej do skutecznej realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL w takich kategoriach jak:

- *Zasoby kadrowe (Dopytać czy stan zatrudnienia i kwalifikacje personelu są wystarczające?)*
- *Zasoby finansowe (Dopytać zarówno o możliwości finansowe instytucji, w tym również w kontekście ich współpracy z organami prowadzącymi, jak również o mechanizmy finansowania działalności instytucji)*
- *Doświadczenie instytucji w realizacji projektów (z uwzględnieniem projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL, konkursowych w ramach Priorytetu VII PO KL oraz projektów finansowanych z innych źródeł.*

Dopytać o pozostałe czynniki mające wpływ (zarówno pozytywny jak i negatywny) na zdolność instytucji do skutecznej realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL.

4. Proszę opisać problemy, z jakimi zwracają się do Państwa beneficjenci reprezentujący publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej, realizujący projekty w ramach Priorytetu VII PO KL.

Dopytać respondenta o kategorie tych problemów (np. organizacyjne, finansowe, proceduralne, prawne, związane ze współpracą z organami prowadzącymi, inne – wskazane przez respondenta).

5. Proszę opisać problemy, z jakimi zwracają się do Państwa potencjalni wnioskodawcy reprezentujący publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej, zamierzający złożyć wniosek o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL.

Dopytać respondenta o kategorie tych problemów (np. organizacyjne, finansowe, proceduralne, prawne, związane ze współpracą z organami prowadzącymi, inne – wskazane przez respondenta).

6. Jakiego rodzaju wsparcia z Państwa strony oczekują beneficjenci realizujący projekty?

Dopytać o sposoby wsparcia np. ofertę szkoleniową, działalność informacyjną, inne sposoby wskazane przez respondenta.

7. Jakiego rodzaju wsparcia z Państwa strony oczekują potencjalni wnioskodawcy?

Dopytać o sposoby wsparcia np. ofertę szkoleniową, działalność informacyjną, inne sposoby wskazane przez respondenta.

8. W jaki sposób odpowiadają Państwo na potrzeby potencjalnych wnioskodawców reprezentujących publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej?

Dopytać o formy wsparcia oraz o to jak zmieniały się formy oferowanego wsparcia w trakcie okresu programowania i jaki ewentualnie wpływ na te zmiany miały informacje płynące od potencjalnych wnioskodawców.

Dopytać o wsparcie informacyjno-szkoleniowe i doradcze oferowane dostępne w ramach projektu systemowego MCPS oraz o rolę ROEFS w ramach zadań informacyjno-szkoleniowych i doradczych zleconych przez IP POKL.

Dopytać o opinie respondenta na temat skuteczności tych działań i tego z jakim odbiorem spotykają się wśród potencjalnych wnioskodawców.

9. W jaki sposób odpowiadają Państwo na potrzeby beneficjentów reprezentujących publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej, realizujących projekty w ramach Priorytetu VII PO KL?

Dopytać o formy wsparcia oraz o to jak zmieniały się formy oferowanego wsparcia w trakcie okresu programowania i jaki ewentualnie wpływ na te zmiany miały informacje płynące od beneficjentów.

Dopytać o wsparcie informacyjno-szkoleniowe i doradcze oferowane dostępne w ramach projektu systemowego MCPS oraz o rolę ROEFS w ramach zadań informacyjno-szkoleniowych i doradczych zleconych przez IP POKL.

Dopytać o opinie respondenta na temat skuteczności tych działań i tego z jakim odbiorem spotykają się wśród beneficjentów.

10. Jak Pan/i sądzi, jakie jeszcze działania ze strony Państwa Wydziału mogłyby wpłynąć na zwiększenie zdolności publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej do skutecznej realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL? A jakie ze strony MCPS i ROEFS?

Dopytać o warunki, jakie powinny być spełnione, aby wymienione działania mogły być zrealizowane.

11. Proszę opisać modelowe warunki, w których publiczne instytucje pomocy i integracji społecznej mogłyby optymalnie wykorzystać wsparcie w ramach Priorytetu VII PO KL.

Dopytać o to jak powinna być zorganizowana instytucja, jakim potencjałem organizacyjnym, kadrowym, finansowym dysponować.

Dopytać o ewentualne warunki zewnętrzne – w tym prawne i organizacyjne, które mogłyby mieć wpływ na skuteczność w realizacji projektów (np. współpraca z IP, współpraca z organami prowadzącymi, uwarunkowania wynikające z przepisów POKL, inne – wskazane przez respondenta)

Dopytać o ogólną refleksję respondenta nad możliwymi sposobami zwiększenia potencjału absorpcyjnego publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej. Doprecyzować które instytucje powinny realizować poszczególne działania wskazane przez respondenta.

Załącznik nr 14. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego z pracownikami instytucji posiadających doświadczenie w realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL

Wprowadzenie

- Powitanie uczestników spotkania
- Przedstawienie celu i przebiegu spotkania
- Informacja o tym, że spotkanie jest nagrywane
- Informacja na temat zasady poufności
- Informacja o tym, że każdy uczestnik ma prawo nie odpowiadać na pytania, na które nie chce odpowiadać
- Podkreślenie jak ważna jest aktywność każdego z uczestników i szczerze wyrażanie opinii
- Czas na zadanie przez uczestników pytań dotyczących kwestii organizacyjnych

- Pytanie wstępne:

Prosimy o krótkie przedstawienie się: jaką instytucję Państwo reprezentują i jakie zajmują Państwo stanowisko?

Dyskusja grupowa

Główne problemy do poruszenia w badaniu:

1. Realizowane projekty.

Jaki projekt realizują Państwo obecnie w ramach Priorytetu VII PO KL?

Jakie projekty w ramach tego Priorytetu realizowali Państwo wcześniej?

Jeżeli są wśród Państwa osoby z instytucji, które realizowały projekty wcześniej, ale nie robią tego teraz to jaka jest przyczyna tego, że nie podjęli się Państwo ponownej realizacji projektu?

Jakie projekty Państwo realizowali/realizują – systemowy czy konkursowy? Jeśli nie realizują konkursowego, to dlaczego.

Czy realizowali/realizują Państwo jakieś inne projekty – poza Priorytetem VII PO KL? Jeśli tak, to jakie? Dlaczego – co Państwa do tego skłoniło, jakie pozytywne okoliczności się do tego przyczyniły?

Czy swój projekt realizują Państwo samodzielnie, czy w partnerstwie? Z kim? Dlaczego akurat taki wybór?

2. Bariery utrudniające efektywną realizację projektów.

Jakie bariery stoją na przeszkodzie realizacji projektów w ramach VII PO KL przez Państwa instytucję (tzn. co utrudnia realizację, powoduje ją uciążliwą, wpływa negatywnie na jakość realizacji projektu)? Należy dopisać o następujące czynniki:

- kadry (Czy nie borykają się z niewystarczającym zatrudnieniem? Czy pracownicy nie są przeciążeni pracą, wynikającą z realizacji zadań ustawowych? Ilu pracowników jest obecnie zatrudnionych, a ilu być powinno dla sprawnego funkcjonowania instytucji? Jeśli występują braki kadrowe, to z czego one wynikają? Czy pracownicy są motywowani finansowo do podejmowania dodatkowego wysiłku związanego z realizacją projektu? Czy zatrudniani są dodatkowi pracownicy do realizacji zadań związanych z danym projektem? Jeśli nie, to dlaczego? Jeśli tak, to jak Państwo oceniają jakość pracy tych nowych pracowników?/Czy wykonują swoje zadania tak, by możliwy był właściwy przebieg realizacji projektu?)
- sytuacja finansowa (np. w kontekście braków kadrowych, kosztów ponoszonych w związku z realizacją projektu – przed wpłaceniem pierwszej transzy, konieczności zapewnienia wkładu własnego; Jak oceniają Państwo możliwość uzyskania pomocy finansowej ze strony Organu Prowadzącego i jaki ma to wpływ na realizację projektu?)
- poziom wiedzy (Jak oceniają Państwo swoją teoretyczną wiedzę na temat PO KL i Priorytetu VII – np. zasady realizacji projektów, możliwe do zastosowania instrumenty aktywnej integracji, wysokość wymaganego wkładu własnego, kryteria formalne i merytoryczne? Jak oceniają Państwo swoje praktyczne umiejętności pisania wniosków i realizacji projektów? Jakie mają Państwo problemy w tej dziedzinie? Czy mają Państwo dokąd udać się ze swoimi problemami? Jakie są źródła Państwa wiedzy teoretycznej, a jakie praktycznej? Jak oceniają Państwo te źródła wiedzy? Czy korzystają Państwo ze stron internetowych? Z jakich? Jak Państwo oceniają ich użyteczność? Czy wymieniają się Państwo informacjami z pracownikami innych instytucji pomocy i integracji społecznej? Jak oceniają Państwo dostępne szkolenia oraz doradztwo? Jak one wyglądały? Czy odpowiadały Państwa potrzebom? Czy wcześniej badano Państwa potrzeby w tym zakresie? Czy były dla Państwa użyteczne? Jak wyglądało w praktyce doradztwo indywidualne? Jaką drogą było prowadzone: bezpośrednio/telefonicznie/internetowo?)
- czynniki zewnętrzne (Czy jakieś czynniki zewnętrzne utrudniają skuteczne ubieganie się o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL? Np. nadmierna biurokracja? Zbyt skomplikowane procedury? Czy są to istotne utrudnienia?)
- współpraca z organem prowadzącym – (Czy mogą Państwo liczyć na finansową/merytoryczną pomoc i jak to wpływa na realizację/brak realizacji/sposób realizacji projektu?)
- zmiany zasad realizacji projektu i chaos informacyjny (Czy takie zjawiska występowały? Jaki miały wpływ na realizację projektu?)
- adekwatność form wsparcia oferowanego w ramach Priorytetu VII PO KL do potrzeb Beneficjentów Ostatecznych oraz rekrutacja Beneficjentów Ostatecznych (Jaka jest specyfika klientów Państwa instytucji? Jak wpływa ona na zainteresowanie udziałem w projektach?)
- doświadczenie w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych (Czy mają Państwo takie doświadczenie? Jak to były projekty? Jak Państwo oceniają to doświadczenie – pozytywnie/negatywnie? Jak posiadanie/brak doświadczenia wpływa na realizację przez Państwa projektu obecnie?)

- doświadczenie w zakresie realizacji zadań aktywnej integracji (Czy realizowali Państwo zadania aktywnej integracji? Jeśli tak, to jak to wyglądało? Jakie doświadczenia Państwo wynieśli z tych działań? Jak to wpłynęło na realizację przez Państwa projektu w ramach Priorytetu VII PO KL?)
- czynnik psychologiczny (Czy nie obawiali się Państwo/na ile obawiali się Państwo popełnienia błędów w procesie obsługi administracyjnej projektu? Czy miało to jakiś wpływ na decyzję o realizowaniu projektu? Czy mieli Państwo informacje o sukcesach/porażkach/przebiegu realizacji projektów w innych instytucjach pomocy i integracji społecznej? Na ile informacje te wpłynęły na decyzję o realizowaniu projektu?)

Gdyby mieli państwo wskazać trzy główne bariery utrudniające Państwu realizację projektów w ramach Priorytetu VII PO KL, co by to było?

3. Relacje z innymi instytucjami.

Jak wygląda przepływ informacji między instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz wewnątrz tych instytucji?

Czy spotkali się Państwo z opóźnieniami w podpisywaniu umów i przelewach finansowych? Jeśli tak, to jaki miało to wpływ na realizację projektu?

Podsumowanie

Wspólne wypracowanie wniosków – wizualizacja idealnych warunków organizacyjnych, prawnych, finansowych, kadrowych i technicznych dla realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL.

Zakończenie

- Podziękowanie uczestnikom za przybycie na spotkanie i udział w dyskusji

Wprowadzenie

- Powitanie uczestników spotkania
- Przedstawienie celu i przebiegu spotkania
- Informacja o tym, że spotkanie jest nagrywane
- Informacja na temat zasady poufności
- Informacja o tym, że każdy uczestnik ma prawo nie odpowiadać na pytania, na które nie chce odpowiadać
- Podkreślenie jak ważna jest aktywność każdego z uczestników i szczerze wyrażanie opinii
- Czas na zadanie przez uczestników pytań dotyczących kwestii organizacyjnych
- Czas na przedstawienie przez każdego z uczestników instytucji, którą reprezentują, zajmowanego stanowiska i zakresu obowiązków

- Pytanie wstępne:

Prosimy o krótkie przedstawienie się: jaką instytucję Państwo reprezentują i jakie zajmują Państwo stanowisko?

Dyskusja grupowa

Główne problemy do poruszenia w badaniu:

1. Realizowane projekty.

Czy realizowali/realizują Państwo projekty współfinansowane z funduszy europejskich – poza Priorytetem VII PO KL? Jeśli tak, to jakie? Dlaczego – co Państwa do tego skłoniło, jakie pozytywne okoliczności się do tego przyczyniły?

Jeżeli realizowali takie projekty: Jakie są przyczyny, że nie realizują państwo żadnego projektu w ramach Priorytetu VII PO KL?

2. Bariery utrudniające realizację projektów.

Jakie bariery stoją na przeszkodzie realizacji projektów w ramach VII PO KL przez Państwa instytucję (tzn. co spowodowało, że nie realizują takiego projektu)? Należy dopytać o następujące czynniki:

- kadry (Czy nie borykają się z niewystarczającym zatrudnieniem? Czy pracownicy nie są przeciążeni pracą, wynikającą z realizacji zadań ustawowych? Ilu pracowników jest obecnie zatrudnionych, a ilu być powinno dla sprawnego funkcjonowania instytucji? Jeśli występują braki kadrowe, to z czego one wynikają? Czy pracownicy są motywowani finansowo do podejmowania dodatkowego wysiłku związanego z realizacją projektów, jeżeli jakieś są realizowane? Czy zatrudniani są dodatkowi pracownicy do realizacji zadań związanych z projektami (innymi niż w ramach priorytetu VII PO KL) Jeśli nie, to dlaczego? Jeśli tak, to jak Państwo oceniają jakość pracy tych nowych pracowników?/Czy wykonują swoje zadania tak, by możliwy był właściwy przebieg realizacji projektu? Czy ewentualne braki kadrowe w istotny sposób wpływają na brak uczestnictwa w projektach Priorytetu VII PO KL?)
- sytuacja finansowa (np. w kontekście braków kadrowych, kosztów ponoszonych w związku z realizacją projektu – przed wpłaceniem pierwszej transzy, konieczności zapewnienia wkładu własnego? Czy sytuacja finansowa w istotny sposób wpływa na brak uczestnictwa w projektach Priorytetu VII PO KL?)
- poziom wiedzy (Jak oceniają Państwo swoją teoretyczną wiedzę na temat PO KL i Priorytetu VII – np. zasady realizacji projektów, możliwe do zastosowania instrumenty aktywnej integracji, wysokość wymaganego wkładu własnego, kryteria formalne i merytoryczne? Jak oceniają Państwo swoje praktyczne umiejętności pisania wniosków i realizacji projektów? Jakie mają Państwo problemy w tej dziedzinie? Czy mają Państwo dokąd udać się ze swoimi problemami? Jakie są źródła Państwa wiedzy teoretycznej, a jakie praktycznej? Jak oceniają Państwo te źródła wiedzy? Czy korzystają Państwo ze stron internetowych? Z jakich? Jak Państwo oceniają ich użyteczność? Czy wymieniają się Państwo informacjami z pracownikami innych instytucji pomocy i integracji społecznej? Jak oceniają Państwo dostępne szkolenia oraz doradztwo? Czy ktoś z państwa instytucji brał udział w takich szkoleniach? Jeżeli nie: dlaczego? Jeżeli tak: jak one wyglądały? Czy odpowiadały Państwa potrzebom? Czy wcześniej badano Państwa potrzeby w tym zakresie? Czy były dla Państwa użyteczne? Jak wyglądało w praktyce doradztwo indywidualne? Jaką drogą było prowadzone: bezpośrednio/telefonicznie/internetowo?)
- doświadczenie w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych (Czy mają Państwo takie doświadczenie? Jak to były projekty? Jak Państwo oceniają to doświadczenie – pozytywnie/negatywnie? Jak posiadanie/brak doświadczenia wpływa na możliwość realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL?)
- czynniki zewnętrzne (Czy jakieś czynniki zewnętrzne utrudniają skuteczne ubieganie się o dofinansowanie projektów w ramach Priorytetu VII PO KL? Np. nadmierna biurokracja? Zbyt skomplikowane procedury? Czy są to istotne utrudnienia?)
- czynnik psychologiczny (Czy obawa przed popełnieniem błędów w procesie obsługi administracyjnej projektu była jedną z przyczyn przez które nie realizują Państwo projektów w ramach Priorytetu VII PO KL? Na ile miało to wpływ na decyzję o nierealizowaniu projektu? Czy mieli Państwo informacje o sukcesach/porażkach/przebiegu realizacji projektów w innych instytucjach pomocy i integracji społecznej? Na ile informacje te wpłynęły na decyzję o nierealizowaniu projektu?)

Gdyby mieli państwo wskazać trzy główne przeszkody przez które nie realizują Państwo projektów w ramach Priorytetu VII PO KL, co by to było?

Podsumowanie

Wspólne wypracowanie wniosków – wizualizacja idealnych warunków organizacyjnych, prawnych, finansowych, kadrowych i technicznych dla realizacji projektów w ramach Priorytetu VII PO KL.

Zakończenie

- Podziękowanie uczestnikom za przybycie na spotkanie i udział w dyskusji